

BONUM PUBLICUM

06

„AZ NKE-NEK IRÁNYT
KELL MUTATNIA A KÖZ-
IGAZGATÁS SZÁMÁRA”
Interjú Trócsányi László
igazságügyi miniszterrel

28

AGRESSZIÓKEZELÉS,
EXTRÉM STRESSZ ÉS A
KIHALLGATÁS LÉLEKTANA
Úttörő kutatás folyik az NKE-n

49

LUDOVIKA CAMPUS –
ÚJ TANÉV, ÚJ ÉPÜLETEK
Beszámoló a Ludovika Campus
megújulásáról

MEGJELENT A JÓ ÁLLAM JELENTÉS 2017

A Jó Állam Kutatóműhely a kétnapos Jó Állam Szakmai Napok 2017 konferencián mutatta be az idén már harmadik éve megjelenő kutatási jelentést.

A kiadvány teljes terjedelmében elolvasható az Államkutatási és Fejlesztési Intézet honlapján:

A Nemzeti Közszolgálati Egyetem Államkutatási és Fejlesztési Intézete keretében működő Jó Állam Kutatóműhely célja, hogy a Jó Állam működése, fejlesztése és folyamatos reformja érdekében egy autonóm, tudományosan megalapozott mérési, értékelési módszertant és adatbázist hozzon létre, ami sajátos, a magyar állam viszonyaira alkalmazható, és nemzetközi téren is megismerethető, elfogadtatható. A műhely közvetett célja, hogy a Jó Állam értékeit valóra váltó kormányzati hatékonyság változásait, fejlődését vizsgálva hozzájáruljon a modern állam és a hatékony nemzeti közigazgatás feltételrendszerének és működésének kialakításához.

Mintegy hétezer hallgató kezdte meg az idei tanévét a Nemzeti Közszolgálati Egyetemen, amely állami vezetők jelenlétében tartotta meg tanévnyitó ünnepségét a mostanra elkészült új Oktatási Épületben. A több mint kétezer elsőéves hallgató többsége is már 21. századi környezetben végezheti tanulmányait az intézményben. Hasonlóan a mintegy száz elsőéves doktoranduszhoz, akik egyre több doktori képzés közül választhatnak tudományos érdeklődésüknek megfelelően.

„Az NKE-nek irányt kell mutatnia a közigazgatás számára” – Interjú Trócsányi László igazságügyi miniszterrel

50. jubileum a katonai felsőoktatásban

Ludovika Campus – Új tanév, új épületek

100 éve történt: a caporettói áttörésre emlékezve

TARTALOM 2017. OKTÓBER

02 MOZAIK

06 „AZ NKE-NEK IRÁNYT KELL MUTATNIA A KÖZIGAZGATÁS SZÁMÁRA” – INTERJÚ TRÓCSÁNYI LÁSZLÓ IGAZSÁGÜGYI MINISZTERREL

10 ÚJ TANÉV MEGÚJULÓ CAMPUSSAL

14 AZ ELFELEJTETT BÉKE

17 A BALKÁN 21. SZÁZADI KIHÍVÁSAI

19 FÜLÖP-SZIGETEK – KELET ÉS NYUGAT KÜLÖNLLEGES TALÁLKOZÁSA

21 „FŐ FELADATUNK A KÖZSZOLGÁLATI KOMMUNIKÁCIÓ FEJLESZTÉSE”

25 AGRESSZIÓKEZELÉS, EXTRÉM STRESSZ ÉS A KIHALLGATÁS LÉLEKTANA

28 50. JUBILEUM A KATONAI FELSZŐOKTATÁSBAN*

32 GLOBÁLIS ÉRDEK, HOGY NE LEGYEN HÁBORÚ A KOREAI-FÉLSZIGETEN

34 VILÁGELSŐK A TÁVÉRZÉKELESBEN

37 70 ÉV UTÁN ÚJRA ÁLLAMTUDOMÁNYI KÉPZÉS MAGYARORSZÁGON

40 AZ ÖNÖK KÉRTÉKTŐL A KÖZSZOLGÁLATI PROTOKOLL SZAKIG – INTERJÚ BÉNYI ILDIKÓVAL

43 MODERN CAMPUS MEGÚJULÓ KÖNYVTÁRRAL

46 ÉLET A WEST POINTON MAGYAR SZEMMEL – RIPOORT BAKOS CSABA ATTILA ALEZREDESSSEL

49 LUDOVIKA CAMPUS – ÚJ TANÉV, ÚJ ÉPÜLETEK*

52 100 ÉVE TÖRTÉNT: A CAPORETTÓI ÁTTÖRÉSRE EMLÉKEZVE

56 AJÁNLÓ

Búcsú a Farkasvölgyi úti campustól

Szeptember végén végleg búcsút vett a Rendészettudományi Kar (RTK) a Farkasvölgyi úti campustól, amely több mint negyven évig volt a rendészeti

felsőoktatás otthona. A kari záróünnepség a jogelőd Rendőrtisztí Főiskola első parancsnokáról, Dr. Györök Ferencről elnevezett előadóteremben kezdődött, ahol elismerések átadására is sor került. Prof. Dr. Patyi András rektor emlékeztetett arra, hogy az alapításkor az NKE, illetve az RTK a rendészeti felsőoktatás magyarországi művelésének letéteményese lett, és ezzel rendkívüli felelősséggel járó örökséget kapott. Volt hallgatóként a Rendőrtisztí Főiskola történetét eleve-nítette fel beszédében Zsinka András

ny. r. vezérőrnagy. A Belügyminisztérium helyettes államtitkára elmondta, hogy 2011-től az RTK a felelős az egyes rendvédelmi szervek tisztjeinek, illetve a Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal

kormánytisztviselőinek képzéséért. Kiemelte, az elmúlt években – az egyetemi karrá válással – minőségi változás következett be ezen a területen, aminek elérésében kulcsszerepe volt a Fenntartói Testületnek, az egyetem és a kar vezetésének, valamint az oktatóknak. A helyettes államtitkár a kar kimagasló értékének nevezte a hallgatói tehetséggondozást, végül arra kérte az RTK munkatársait, hogy a jövőben is elődeik példáját követve teljesítsék kötelességüket immáron új helyükön, a Ludovika Campuson.

Kossuthra emlékeztek a HHK-n

Kossuth Lajos születésének 215. és a Kossuth Lajos Katonai Főiskola alapításának 50. évfordulójára emlékeztek az NKE Hungária körúti campusán tartott ünnepségen. A Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar, valamint a Ludovika Zászlóalj képviselői közösen helyezték el az emlékezés virágait a laktanyában található, 2008-ban felállított Kossuth-mellszobornál. „Kossuth emlékezete átfogja a modern polgári Magyarországért folytatott történelmi küzdelem egészét” – mondta ünnepi beszédében Prof. Dr. Harai Dénes nyugállományú ezredes. A Katonai Vezetéstudományi és Közismereti Tanszék egyetemi tanára szerint a katonák elsősorban nem a forradalmárt látják személyiségében, hanem az ország függetlenségét védelmező, az igaz ügyért harcolni kész államférfit. Elhangzott, hogy Kossuth sokat foglalkozott a hadtudomány kérdéseivel, tanulmányozta a legnevezetesebb hadjáratokat, és otthonosan mozgott a katonai szervezet és adminisztráció minden ágazatában. Harai Dénes szerint Kossuth korának polgára volt, és hosszú élete során végig az is maradt. Tudta, hogy az emberekben fel kell szabadítani a szabadságvágyat ahhoz, hogy ki lehessen vívni a nemzet függetlenségét. Alkotmányterve külön foglalkozott a katonák polgári állásával. „Az oktatásra nézve megjegyezni kívánom, hogy alig kell egy dologtól jobban óvakodni egy szabad nemzetnek, mint attól, hogy a katona megszünjék magát polgárnak tekinteni. A katonaságnak polgári jellemmel kell bírni” – idézte Kossuth szavait a professzor.

Megalakult az Egyetemi Sportigazgatóság

Megkezdte működését az egyetemi sportélet megszervezéséért felelős Egyetemi Sportigazgatóság (ESI). Feladatai közé tartozik többek között a sportlétesítményekben megvalósuló testnevelési, kiképzési és egyéb sportfoglalkozások tervezésének összehangolása, megszervezésének támogatása, valamint a kapcsolattartás más állami sportszervezetekkel, egyesületekkel. A Ludovika Campus területén a 2017/2018. tanév során sorra adják majd át az egyetemi kiképzést, testnevelést és sportolást szolgáló új létesítményeket. A jelenleg is meglévő sportlétesítmények köre kiegészül szabadtéri pályákkal (hatsávós rekortán atlétikai pálya – hármas- és távolugró lehetőség, 2 db 20 × 40 méteres műfüves labdarúgópálya, 28 × 48 méteres többfunkciós rekortán sportpálya, 4 db salakos teniszpálya). Készül az intézmény új sportközpontja, benne egy 25 × 21 méteres, nyolcsávós fedett úszómedencével és a hozzá tartozó 10,5 × 17 méteres tanmedencével. Mellette számos sportág (pl. kézilabda, kosárlabda, futsal, röplabda, tenisz, tollaslabda) üzésére alkalmas sportszarnokban, továbbá különálló bemelegítő csarnokban lesz lehetőség mozogni. Szintén a campuson kapott helyet a 25 méteres, tízállásos statikus, valamint a 25 × 15 méteres szituációs lőteret magában foglaló Lövészklub. Az RTK új képzési épületében 450 m²-es erőfejlesztő és konditermet, valamint 250 m²-es küzdőtermet alakítottak ki. A park területén található futókör, lovas út, továbbá folyamatban van a történelmi Lovarda épület rekonstrukciója. Az Orczy-park felújítását követően a Kalandpark is újra megnyílik.

Könyv a fejlesztéspolitika szolgálatában

A fejlesztéspolitikával foglalkozó magyar szakemberek képzését és továbbképzését is segíti a *Kohéziós politika 2014-2020* című kiadvány, amelyet a Nemzeti Közzolgálati Egyetemen mutattak be. A könyv részletesebben foglalkozik a 2020-ig szóló uniós költségvetési ciklusban megvalósuló kohéziós politikával. „Uniós csatlakozásunk óta mindig visszatérő igény volt, hogy legyen egy olyan képzés, amely a fejlesztéspolitikával foglalkozók szakmai munkáját segíti. A képzésben ennek a kiadványnak fontos szerepe lesz” – fogalmazott Dányi Gábor. Az európai uniós támogató-sokért felelős helyettes államtitkár szerint csak jól felkészült szakemberek segítségével tudjuk hazánk érdekeit megfelelően képviselni, érvényesíteni és akár meg is védeni az Európai Bizottsággal folytatott különböző vitákban. A helyettes államtitkár reméli, hogy az egyetemen megvalósuló KÖFOP-projektek révén születő eredmények túlélnek majd magát a projektet is, és beépülnek a hazai oktatási-képzési rendszerbe. „A kötet szerzői a fejlesztéspolitika, az európai uniós fejlesztések mindennapi valóságában élnek” – mondta beszédében a könyv bemutatóján Prof. Dr. Patyi András. Az NKE rektora szerint ezért is szolgálja majd jól a

kiadvány a fejlesztéspolitikával foglalkozó szakemberek képzését és továbbképzését, amelyet az idei tanévtől az egyetem valósít meg. A KÖFOP-2.1.2. projekt keretében készült könyv elektronikus is elérhető az érdeklődők számára.

Exkluzív vezetőképzések az NKE-n

Adaptive Leadership in a Rapidly Changing Public Administration címmel indított vezetőképzési program-sorozatot a Nemzeti Közzolgálati Egyetem. A Probono rendszerben elérhető, uniós finanszírozású, új, angol munkanyelvű közszolgálati továbbképzési program tovább bővíti az egyetem széles körű továbbképzési palettáját. A félév során közel százhusz állami és közigazgatási vezető kompetenciafejlesztésére került sor Brian Cawley és Mary O'Rafferty nemzetközi közigazgatási vezetőképzési szakemberek bevonásával. Az egyéni fejlesztési igényekre koncentráló, hatékony, kiscsoportos tréning a személyes és a

közigazgatási szervezeti kihívások megoldásában segíti a résztvevőket. Az új vezetési technikák elsajátítása és a személyes vezetési stílus fejlesztése mellett a program lehetőséget kínál vezetői kapcsolati háló építésére,

erősítve a közigazgatási szervek közötti együttműködést. A képzés egy komplex és egyedülálló, három fő részre tagolt program. A kurzus előkészítő szakaszában a résztvevők tutorált e-learning-támogatás során előre megfogalmazzák saját vezetési kihívásait, amelyek kezelésével a jelenléti tréningnapok során foglalkoznak a trénerrel. A program a hathetes képzés után követési szakasszal zárul, amely a személyes változások elmélyítését, a tanultak hosszú távú beépülését vizsgálja. A sok érdeklődőre tekintettel a programsorozat 2018-ban is folytatódik. Helyszínül az NKE impozáns Ludovika Campusa szolgál.

Egyetemi sikerek az ITBN-en

A Nemzeti Közsolgálati Egyetem által szervezett elektronikus információbiztonsági vezető szakirányú továbbképzés nyerte el idén az Informatikai Biztonság Napja (ITBN) Kiemelkedő teljesítmény díját, ezzel kiérdemelve a hazai kiberbiztonsági szakma legrangosabb elismerését. A rendezvényen vehette át Az év információbiztonsági diplomamunkája díjat Beláz Annamária, az intézmény hallgatója is.

A 2005 óta minden évben megrendezett konferencián az információbiztonsággal foglalkozó szakemberek, cégek, intézmények vesznek részt, hogy megosszák egymással gondolataikat, legújabb kutatásaik, fejlesztéseik eredményeit. Idén a mesterséges intelligencia és a kiberbiztonság volt a fő téma. Utóbbiban Kőnig Balázs, a Kiberbiztonsági Akadémia titkára, valamint Som Zoltán és Bányász Péter oktatók vehettek át díjat a szervezőktől. Kőnig Balázs az elismerést megköszönve elmondta, hogy az egyetem Államtudományi és Közigazgatási Karán négy éve indult képzést mindig is nagy érdeklődés övezte, szinte mindig „telt házzal” indul. Som Zoltán szőlt arról, hogy mintegy húsz oktató és idén már hetven hallgató vesz részt a képzésben, ami jelentős előrelépés az előző évekhez képest. Egyre szélesebb nemzetközi kapcsolatokkal is rendelkeznek, így legutóbb egy nagy külföldi kiberversenyen is indítottak csapatot. „A képzés jövője biztosítottnak látszik, hiszen egyre nagyobb az igény rá az állami és a piaci szereplők körében egyaránt” – tette hozzá Som Zoltán.

Az elődők előtt tisztelegtek

Jubileumi díszoklevél- és díszemléklap-átadó ünnepséget rendeztek a Nemzeti Közsolgálati Egyetem Szent László-kápolnájában, ahol összesen mintegy száznyolcvan vették át díszoklevelüket az ötven, hatvan, hatvanöt és hetvenöt évvel ezelőtti tisztavatásuk emlékére. Ünnepi beszédében Prof. Dr. Padányi József vezérőrnagy hangsúlyozta, hogy az Egyesített Tiszti Iskola kiemelt érdemeket szerzett abban, hogy a magyar tisztképzés olyan kiváló embereket bocsásson ki, mint a most jubiláló egykori hallgatók. „Ötven év egy ember életében nagyon jelentős időszak. Önök olyan időszakban tanultak, végeztek és álltak helyt a mindennapokban, amely sokszor embert próbáló volt” – hangsúlyozta az NKE tudományos rektorhelyettese. Hozzátette, hogy mindezért hálás lehet nekik a

mai generáció is, mert a Magyar Honvédség azokban a nehéz, változó időkben is el tudta látni a feladatát, amihez nagyban hozzájárultak az ötven évvel ezelőtti végzetek. Elmondta, hogy az NKE büszke lehet arra, hogy jogutódja azoknak a felsőoktatási intézményeknek, ahol tisztképzés folyt az elmúlt évtizedekben. Padányi József szőlt arról is, hogy emlékezni kell azokra is, akik már nem lehetnek jelen, mert eltávoztak az élők sorából. „Köszönetet kell mondani a hozzátartozóknak is, hiszen a katonai pálya megfelelő stabil családi háttér nélkül nem működik” – tette hozzá a tábornok. A kétnapos ünnepségsorozat részeként a jubilánsok koszorút helyeztek el a Zrínyi-parkban található Zrínyi-szobornál, amelynek környezetében emlékfát is ültettek.

Az Európai Unió Katonai Bizottsága elnökének látogatása az NKE-n

Mikhail Kostarakos vezérezredes, az Európai Unió Katonai Bizottságának elnöke, Görögország haderejének korábbi vezérkari főnöke látogatott el a Nemzeti Közsolgálati Egyetemre 2017. szeptember 28-án. A magas rangú katonai vezető az NKE Főépület Széchenyi dísztermében fejtette ki gondolatait a közös európai védelemről. Kostarakos vezérezredes előadásában szőlt a 2000-es évek elejének időszakáról, amikor a biztonságban élő öreg kontinensen olyan hangulat uralkodott el, amelynek hatására a haderők fejlesztése kevesebb figyelmet kapott, a katonai költségvetést csökkentették, és ezzel a védelmi képesség is kárt szenvedett. Ennek napjainkban is érzékelhető hatásai vannak. Mikhail Kostarakos rávilágított arra, hogy a világ sokat változott az elmúlt néhány évben, és mára a közös európai biztonság kérdése rendkívül fontossá vált. „Az elmúlt tizenhat hónapban többet tettünk Európa védelmének megőrzéséért, mint a korábbi tizenhat évben” – fogalmazott az előadó. Hangsúlyozta, hogy Európa védelme csak a NATO-val együtt

lehetséges, hiszen a NATO a legsikeresebb katonai együttműködés, amely a történelem során valaha létezett. Arra is rámutatott, hogy politikai problémákat sohasem lehetett a történelem során csupán katonai eszközökkel megoldani. Kostarakos kiemelte, hogy a tenni akarás a legfontosabb ezekben a kérdésekben, a fejlesztésekre szükség van, a védelemre költeni kell, de a lényeg az, hogy az államok együtt, erőfeszítéseiket összehangolva használják a rendelkezésre álló forrásokat.

További fejlesztések a Ludovika Campuson

Az NKE Ludovika Campus területén a jelenleginél több, illetve magasabb minőségű zöldfelület és a lakosság számára is használható szabadidős és sportterület kialakítása mellett is elkötelezte magát a kormány, miután egy határozatában újabb pénzügyi forrásokat biztosított a Nemzeti Közsolgálati Egyetem elhelyezésének fejlesztésére. A Ludovika Campus-projekt fontos eleme, hogy az egyetemi polgárok és a környék lakói számára életminőségjavító fejlesztések valósuljanak meg. Ennek részeként megújul az Orczy-kert

zöldfelületi része, a parkban lévő tó csónakázásra is alkalmas lesz, és az Orczy út mentén található sportpályák is teljesen új külsőt kapnak: a többi között kültéri tornapálya, fitneszpark, játszótér, időmérésre is alkalmas rekortán burkolatú futópálya is épül a lakosság számára. Az NKE karainak, intézeteinek egységes elhelyezése érdekében megkezdődik a katasztrófavédelmi speciális képzési központ kialakítása, környezetének és az Orczy-kert Fűvészkerttel szemközti parkfelületének rendezése,

valamint az Orczy-kert és a Fűvészkert közötti gyalogos kapcsolat megteremtése. A kormányhatározat értelmében folytatódhatnak a hadtudományi és honvédtisztképző speciális bentlakásos képzési központ elhelyezésével kapcsolatos előkészítő munkák is, valamint a korábbi vívótermet is teljesen felújítják. Mindezt úgy, hogy a park beépítettsége nem nőhet. A kormányhatározat szőlt arról is, hogy átalakítják a Ludovika belső udvarán található bevilágítókat, amelyeket még a Természettudományi Múzeum felújítása során építettek be.

„Az NKE-nek irányt kell mutatnia a közigazgatás számára”

SZÖVEG: SZÖÖR ADÁM
FOTÓ: VÉSSEY ENDRE

„A közigazgatást tekintve soha nem azt kell néznünk, hogy mi a jó az államnak, hanem azt, hogy mi a jó az állampolgárnak” – nyilatkozta lapunknak Trócsányi László igazságügyi miniszter. A korábban diplomataként és alkotmánybíróként is dolgozó tárcavezető szerint a kormányzat kiemelt partnerként tekint a Nemzeti Közszerológati Egyetemre, amely véleménye szerint sokat fejlődött az elmúlt öt évben. Az NKE kutatóprofesszora szerint szükség van önálló államtudományi képzésre, és a kormányzat szempontjából is hasznosnak találja az évente elkészülő Jó Állam Jelentést.

○ Miniszter úr, mondhatni, már hazajár a Nemzeti Közszerológati Egyetemre, hiszen számos alkalommal tisztelte meg rendezvényeinket az utóbbi években. Mi ennek az üzenete az intézmény számára?

Trócsányi László: Ez papíron egy új egyetem, hiszen 2012-től működik. Azonban egy régi intézmény is olyan értelemben, hogy a képzések többsége már korábban is létezett, a jogelőd intézmények keretében. A kormány azzal, hogy létrehozta az intézményt, azt kívánta jelezni, hogy nagyon fontosnak tartja az állam szolgálatában álló emberek minőségi képzését, továbbképzését. Az NKE képzései specifikusak és részben unikálisak is, hiszen például honvédtiszteket vagy rendőrtiszteket csak itt képeznek az országban. Ezért is kell a közért való felelősségnek megjelennie az egyetem működésében, a mindennapi gondolkodásban. Az intézmény elnevezésében lényegében minden fontos gondolat benne van. A nemzeti szó arra utal, hogy

a nemzetért elhivatott, felelős gondolkodású embereket kell képeznie. A közszerológat szó azt fejezi ki, hogy a magánérdek felett áll a közérdek, és a szakmaiság mellett az olyan fogalmak is hangsúlyosan jelennek meg a különböző képzésekben, mint a közérkölc, az etika. Az egyetem kifejezés pedig az univerzalitást, a világra való nyitottságot jelenti, és magát a fejlődés lehetőségét.

○ Az NKE az ötödik tanévét kezdte meg idén. Az intézmény mennyire váltotta be azokat a reményeket, amelyek az alapításkor megfogalmazódtak?

T. L. Öt év után már nyilván érdemes egyfajta vizsgálatot vagy akár önvizsgálatot is végezni, hogy hol tart az intézmény. Számos területen vannak már eredmények, ilyen például a képzések, karok számának növekedése, az oktatói-kutatói állomány minőségi változása, a tudományos eredményekben való előrelépés. Ebben a felállásban mindenképpen egy induló,

Trócsányi László

Kedvenc film • A keresztapa
Kedvenc könyv • Maurice Paléologue: La Russie des tsars pendant la Grande Guerre
Kedvenc zene • George Brassens, Édith Piaf
Hobbi • utazás

új egyetemről van szó, s az induláshoz az intézmény bizalmat kapott az államtól, a kormánytól erkölcsi és anyagi értelemben is. Utóbbi eredménye az, hogy dinamikusan fejlődik az egyetemi campus, új épületekkel, modern oktatási környezettel bővül. Ennek a bizalomnak a jele az is, hogy az intézményben nagyjából állami finanszírozással tanulhatnak a hallgatók. Az egyetem életében fontos partner az állam, a kormányzat, de az NKE-nek nyitottnak kell lennie a többi felsőoktatási és tudományos intézmény irányába is.

○ Ha már más egyetemeket is említett, nem szabad elmenünk amellest sem, hogy a felsőoktatásban nem mindenki örül az NKE-nek, mert úgy látják, hogy kivételezett helyzetbe került a kormány által.

T. L. Minden új egyetemnek szüksége van konkrét segítségre ahhoz, hogy egyáltalán működni és fejlődni tudjon. Tehát a kormány támogatása ilyen értelemben teljesen legitim, hiszen egy újonnan induló állami intézményről van szó. Természetes dolognak tartom, hogy a kormány kiemelt partnerként tekint az NKE-re, hiszen nekünk meg kell becsülnünk azokat az embereket, akik majd az állam szolgálatában fogják élni az életüket. Én nem látok igazán okot az Ön által említett problémára, de természetesen hangsúlyozni kell a partnerség jelentőségét a felsőoktatásban. Egy universitasnak nyitottnak kell lennie más intézmények irányába is a közös kutatómunka és egyéb együttműködések tekintetében. Különösen fontos a jogi karokkal való partnerség, hiszen az államtudomány és a jogtudomány között szoros kapcsolat van.

○ A jogi képzést folytató intézmények részéről vannak olyan hangok, vélemények, hogy az ő kényerüket veszi el az NKE az államtudományi képzés beindításával.

T. L. Ahogy korábban is említettem, az NKE-nek számos olyan képzése van, amely máshol egyáltalán nincs. A jogi karokon természetesen oktatják az alkotmányjogot, a közigazgatási jogot vagy az államelméletet. A Közzolgálati Egyetem az államtudományok tekintetében ezen túlmutató feladatot végez, amelyet a jogi karok már nem tudnak ellátni. Ilyen például a közzolgálati etika vagy az államháztartás részletes szabályozásának megismertetése a hallgatókkal, amely témákat a jogi képzést nyújtó intézményekben nem elemeznek ilyen mélyrehatóan. Idesorolhatók továbbá a szakigazgatási, például a vízügyi ismeretek is, amelyeket részletekbe menően csak a Közzolgálati Egyetem tud oktatni. A jogtudomány egy része kapcsolódik az államtudományhoz, de az utóbbi egy bővebb kategória, és ezt kell megcéloznia az NKE-n folyó államtudományi képzésnek. Komplementer képzésekről van szó, ahol a jogi és az államtudományi területnek meg kell becsülnie egymást.

○ A kormány által is megfogalmazott cél, elvárás, hogy az NKE államtudományi egyetemmé váljon. Az államtudományi képzés beindítása nyilván fontos eleme ennek a folyamatnak.

T. L. Aki államtudományokkal akar foglalkozni, annak fontos ismernie a nemzetközi relációkat, a különböző iskolákat és modelleket, például azt, hogyan történik az állami káderek kiválasztása Franciaországban, Németországban vagy az Egyesült Államokban. Tehát egy olyan szellemi műhelyt kell kialakítani az államtudománnyal foglalkozóknak, amely messze túlmutat a nemzeti határokon. Vizsgálni kell a jó kormányzás, a jó állam alapjait a visegrádi országokkal összehasonlítva, de azokon túlmenően is. Tehát az államtudomány nagyon széles körével kell megismerkedni a történetétől, fejlődési szakaszaitól kezdve a jövőre vonatkozó vízióig. Az egyik legfontosabb feladat ugyanis, hogy a közigazgatás számára egyfajta jövőképet is felvázoljon az államtudomány. Olyan kérdésekre kell válaszolni például, hogy megfelelő-e az állami alkalmazottak száma, vagy milyen az állami és a magánszektor viszonya. Ezek a kérdések mélyenszántó kutatást igényelnek, ez maga az államtudomány. Ehhez fontos a partnerség kialakítása külföldi szervezetekkel is, hiszen Európában is vannak hasonló szellemi műhelyek. A kormány számára az államtudományokkal való foglalatosság egyik legfontosabb célja, hogy egyfajta iránymutatást adjon a közigazgatásnak.

○ Ezekben a folyamatokban hogyan értékelik, hogyan használják az NKE által minden évben elkészített, a kormányzati teljesítményről egyfajta visszajelzést nyújtó Jó Állam Jelentést?

T. L. Ha a kutatás során a megfelelő indikátorokat választották ki, akkor minden ilyen elemzés fontos számunkra, hiszen hiteles képet adhat a közigazgatás állapotáról. Itt is hangsúlyozni kell a nemzetközi relációk szerepét, hiszen mi is kíváncsiak vagyunk arra, hogy például a visegrádi országokkal összehasonlítva hogyan állunk. Magunkat nyilván nem Németországhoz

vagy Franciaországhoz kell hasonlítani elsősorban. Fontos indikátornak tartom például a közzolgálatban dolgozók és a lakosságszám arányát, a közzolgálat és az infrastruktúra kérdését, a közigazgatási eljárások időtartamát, a bürokrácia mértékét. A Jó Állam Jelentés egy számunkra is hasznos kutatási eredmény, amelyet hasznosítani tudunk a közigazgatás fejlesztésének tervezésekor. Az a cél, hogy a polgároknak is kialakuljon az érzés: a közigazgatás értük van, segíti a mindennapi életüket. Az NKE-nek a képzések, továbbképzések által fontos szerepe van abban, hogy egy pozitív államkép alakuljon ki az emberek többségében. Ez egy hosszabb folyamat, de az egyetemnek élen kell járnia benne.

○ A jelentésben olyan elemek is megjelennek, amelyek egyfajta pozitív kritikaként értelmezhetők a kormány számára. Mihez kezdenek ezekkel?

T. L. A megfogalmazott észrevételek folyamatosan hasznosulnak a kormányzati munka során, például a bürokrácia-csökkentés területén. Ezek mind a polgárbarát közigazgatás felé történő lépések: a közigazgatási eljárásban intézhető ügyek egyszerűsítése, a hatósági eljárási díjak eltörlése vagy az ügyintézési határidők csökkentése. Bevezettük a függő hatályú döntés intézményét, amely szintén a polgár érdekeit szolgálhatja, hiszen ha két hónapon belül nem születik döntés az ügyében, a hatóság köteles az eljárási díjat visszafizetni számára. Nem azt kell néznünk, hogy mi a jó az államnak, hanem hogy mivel tudjuk az állampolgárok életét egyszerűsíteni, könnyíteni.

○ A kormányzati ciklus vége felé tartunk. Gondolom, készül majd egy számadás az igazságügyi tárcánál is. Mi az, amire büszkék lehetnek, és mi az, amit nem sikerült megvalósítaniuk, pedig szeretnék volna?

T. L. Alapvetően pozitív az összkép, többségében eredmények fémjelezték az elmúlt éveket. Ezek közül ki kell emelnem az eljárási kódexek megalkotását, mint a polgári perrendet, a büntetőeljárási kódexet, az általános közigazgatási rendtartási kódexet és a közigazgatási perrendet. Elkészült az ügyvédi törvény, valamint a választott bírósági törvény, és sokat foglalkoztunk a devizahiteles ügyekkel is. Számos pozitív változást sikerült elérnünk a magyar jogrendszer széles spektrumában. Mindezek annak érdekében történtek, hogy hatékonyabbak legyenek az eljárások. A következő ciklus feladata lesz például a vállalkozások gyorsabb megszüntetéséhez kapcsolódó törvényi változások megteremtése. Ha nem is kudarcként, de fájó pontként éltem meg, hogy nem sikerült végigvinni a közigazgatási felsőbíróság felállításának ügyét. Ez azért is történhetett meg, mert az ellenzéki pártok presztízs kérdést csináltak egy szakmai ügyből. Emellett a magyar közjogi hagyományoknak is ez a megoldás felelt volna meg leginkább. Ettől függetlenül optimista vagyok, hogy a jövőben sor kerül majd erre.

○ Hogyan értékeli a nemzetközi ügyekben végzett munkájukat? Feladat volt bőven itt is.

T. L. Úgy gondolom, hogy alapvetően helytálltunk a nemzetközi ügyekben, az európai uniós vitákban is. Ami igazán fájó számunkra, hogy a kvótaperben, amelyben színvonalas jogi érveket fogalmaztunk meg, nem sikerült az Európai Bíróságot meggyőzni.

○ A döntést ennek ellenére elfogadják, de mi várható a továbbiakban?

T. L. A bírósági döntésből az következik, hogy a kvótákkal kapcsolatos uniós határozat jogszerűen lett elfogadva. Mi ezt vitattuk a szlovákokkal és a lengyelekkel együtt, de nem nekünk adtak igazat. Jelenleg is zajlik ezzel párhuzamosan egy kötelezettségszegési eljárás, amelyben most is vitában állunk az Európai Bizottsággal. A kvótákkal kapcsolatos határidő éppen a napokban járt le, de még az időponttal kapcsolatban is vannak jogi viták.

○ Mennyire szakmai és mennyire politikai kérdés mindez?

T. L. A két terület olyan szoros kapcsolatban van egymással, hogy nehéz őket elválasztani.

○ Ön számos területen dolgozott már a köz szolgálatában – gondolok itt egyetemi tanári, alkotmánybírói, nagyköveti és miniszteri munkájára. Melyik feladatot érzi magához legközelebb? Melyikben érezte, érzi a legjobban magát?

T. L. Miniszterként ma egyszerre tudok diplomata és alkotmánybíró lenni, tehát korábbi munkaköreimben szerzett tapasztalataimat mindig jól tudtam hasznosítani. Azonban az egyetemi tanári, valamint az ügyvédi előéletem is olyan háttérteret ad számomra, amely a kormányzati munkában segítségemre van. ●

Új tanév megújuló campusszal

SZÖVEG: SZÖÖR ÁDÁM
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

Mintegy hétezer hallgató kezdte meg az idei tanévet a Nemzeti Közszolgálati Egyetemen, amely állami vezetők jelenlétében tartotta meg tanévnyitó ünnepségét a mostanra elkészült új Oktatási Épületben. A több mint kétezer elsőéves hallgató többsége is már 21. századi környezetben végezheti tanulmányait az intézményben. Hasonlóan a mintegy száz elsőéves doktoranduszhoz, akik egyre több doktori képzés közül választhatnak tudományos érdeklődésüknek megfelelően.

Az igazságügyi miniszter, az Alkotmánybíróság elnöke, a legfőbb ügyész, számos más állami és kormányzati vezető, valamint a tábornoki kar képviselői is jelen voltak az idei tanévet megnyitó ünnepségen, amelyet már az impozáns kivitelű Oktatási Épület nagyelőadójában tartottak meg. „A köz szolgálatára csak egyéni akarással, elmélyült belső munkával, önállóan lehet felkészülni. Az egyetem az ehhez szükséges környezetet teremti meg és tartja fenn. Külön öröm számunkra, hogy ez a fizikai és szellemi környezet egyre csak fejlődik” – mondta köszöntőjében Prof. Dr. Patyi András. Az NKE rektora Kossuth szavait is idézve

nagyszerű pillanatnak nevezte a tanévnyitó ünnepséget, amelyen először köszönthette az elsőévesek között a hetven év után újrainduló államtudományi doktori képzés hallgatóit. „Új otthonunk lett, és ez a nap ünnep mindannyiunk számára. Köszönettel tartozunk többek között a parlamentnek, a kormánynak, a miniszterelnöknek, a kormánybiztosnak és a Fenntartói Testületnek is” – fogalmazott a rektor, aki külön kiemelte Horváth József egyetemi főtitkár munkáját, aki már hatodik éve vezetője az intézmény részéről a Ludovika Campus beruházási programnak. Patyi András szerint azonban nemcsak fizikailag újult

meg az egyetem az elmúlt években, hiszen például két újabb karral is bővült az intézmény, amelyben egy évvel ezelőtt indult el a Közigazgatás- és Közszolgáltatás Fejlesztési Operatív Program két kiemelt projektje is. „Az egyetem sokarcú intézmény, ahol mindennek megvan a szépsége és a nehézsége. A kormány segítségével 21. századi körülményeket teremtünk a képzésekhez” – tette hozzá a rektor, aki elmondta, hogy megkezdődött az intézményben a digitális korszakra való átállás is. Az elsőéves hallgatókhoz fordulva hangsúlyozta, hogy méltónak kell lenniük a történelmi hagyományokhoz, tisztelniük kell a törvényeket

és az alkotmányt, és szolgálniuk kell a hazát. „De mindenekelőtt legyenek boldog emberek! Isten éltesse mindnyájunkat, Isten éltesse a Nemzeti Közszolgálati Egyetemet az új tanévben is. Legyen számunkra az egyetem üdve a legfőbb törvény – Salus Universitatis Suprema Lex Esto!” – fogalmazott Patyi András. Trócsányi László igazságügyi miniszter beszédében kiemelte: az egyetem alapítása óta a kormány mindent megtett, hogy jó körülmények között, magas minőségű oktatás folyjon az intézményben. Szerinte az NKE szellemi műhely is egyben, amelynek oktatói és hallgatói révén évről évre erősebb szellemi kisugárzása van.

„Kamatoztatni örökségünkből a jót, és nyitottnak lenni a világra és a jövőre” – fogalmazta meg a következő időszakra vonatkozó tanácsát az igazságügyi tárca vezetője, aki szerint az egyetemen olyan stratégiai ágazatokra koncentrálnak a képzések, amelyekre az államnak nagy hangsúlyt kell fektetnie a jövőben is. Szerinte a hivatás nemcsak nagy felelősséggel jár, de megbecsülést és érvényesülési lehetőséget is kell jelentsen a közszolgálatban dolgozók számára. *„Ezért is indította el a kormány a hivatásrendek számára az életpályamodell programot”* – tette hozzá Trócsányi László. A miniszter úgy véli, hogy a közszolgálatban folyamatosan jelentkeznek az újabb kihívások, így alkalmazkodni kell az új körülményekhez, de az állandó erkölcsi és szellemi alapértékeket meg kell tartani. *„A közjó létezik, és az állam elsőrendű feladata ennek védelme. Az új kihívások leküzdéséhez azonban nélkülözhetetlen az állam fokozottabb szerepvállalása”* – tette hozzá a tárcavezető. Trócsányi László szólott arról is, hogy a közbiztonság mellett legalább olyan fontos egy állam életében a jogbiztonság, valamint a környezeti biztonság is. *„A Víztudományi Kar létrehozása azt jelenti, hogy az NKE a 21. században él”* – fogalmazott. A miniszter kiemelten fontosnak tartja az államtudományok magas szintű ismeretét a köz érdekében dolgozók számára, ezért is támogatja az államtudományok oktatásának bővítését az intézményben. *„A saját és az ország jövője is az Önök kezében van”* – fordult az elsőéves hallgatókhoz Trócsányi László, aki szerint a

mai világban bátorság is kell ahhoz, hogy valaki egy közösség, egy nemzet szolgálatának szentelje életét. A tanévnyitó ünnepségen sor került az elsőévesek fogadalmötételére, majd a hallgatók képviselői a fogadalom általuk aláírt példányát átadták az igazságügyi miniszternek. A rendezvényen a karok képviselői – a hagyományokhoz híven – emlékszalagot kötöttek a kari és az egyetemi zászlókra. Több mint száz elsőéves doktorandusz hallgató is elkezdte tanulmányait az NKE-n. A tanévnyitó ünnepségen bemutatkoztak az intézmény doktori iskolái, amelyek növekvő száma azt jelzi, hogy a doktori képzések is folyamatosan fejlődnek az NKE-n. *„Öröm látni, hogy felnőtt emberek, ha nem is ülnek vissza az iskola-padba, de a tanulás, a tudomány mellé teljes mellszélességgel odaállnak”* – mondta ünnepi köszöntőjében Prof. Dr. Patyi András. Az NKE rektora szerint a doktori fokozat odaítélése az egyetem egyik alapvető, jellegadó tevékenysége, sok évszázadra visszamenően kötődik össze az egyetemi színvonallal. Hozzátette, hogy a magas szintű doktori képzés nemcsak jelzi az egyetem más tevékenységeinek minőségét, hanem fejleszti is azokat. A rektor szólt a szakmai szervezetek értékelő tevékenységének fontosságáról is, amelyek az NKE doktori iskolái esetében különösen hangsúlyosak, hiszen azok speciális tudományterületek művelését végzik. Patyi András úgy véli, hogy a doktori képzések eredményeképpen önálló, új tudományos eredményeknek kell születniük,

amelyeknek az adott tudományágat kell fejleszteniük. *„Mindez a doktori iskolák felelőssége”* – tette hozzá a rektor. Patyi András szólt arról is, hogy a doktori képzés és maga a tudományos tevékenység nem legitimálhatja a végrehajtó hatalom döntéseit, de segítheti annak működését különböző, akár kritikus elemzésekkel, értékelésekkel. A tanévnyitó ünnepségen bemutatkozott a NKE négy doktori iskolája. Közülük a legrégebbi a több mint húszéves múlttal rendelkező Hadtudományi Doktori Iskola. A szervezet tőrzstagja, Prof. Dr. Szenes Zoltán ny. vezérezredes elmondta, hogy a két évtized alatt 388-an szereztek doktori fokozatot. Szenes Zoltán szólt arról is, hogy jelenleg 84 hallgatójuk van, ebből 31-en most kezdik el tanulmányaikat a doktori iskolában. A Katonai Műszaki Doktori Iskolát 2002-ben alapították, és 179-en szereztek itt doktori fokozatot. Prof. Dr. Kende György ny. ezredes, az iskola vezetője elmondta, hogy jelenleg 74 hallgatójuk van, és hét kutatási területen folyik náluk tudományos tevékenység. Megjegyezte, hogy a PhD-fokozat megszerzése csak egy állomása a tudományos pályának, és mindenkit arra biztatott, hogy folytassák munkájukat a doktori cím megszerzése után is. *„A 2013 óta működő Közigazgatás-tudományi Doktori Iskola tevékenységében az utóbbi időszakban jelentősen erősödött az európai, nemzetközi közjogi-szervezeti ismeretek, valamint*

a gazdaságtudományok szerepe” – mondta előadásában Prof. Dr. Kiss György akadémikus. A doktori iskola vezetője elmondta, hogy hét kutatási területük van, többek között a jogtudomány és a gazdaságtudomány is. A rendészettudományt 2012-ben ismerték el Magyarországon önálló tudományágként, a Rendészettudományi Doktori Iskola akkreditációja pedig 2015-ben történt meg. *„Azóta nagy fejlődésen ment keresztül maga a rendészettudomány és a doktori iskola is”* – mondta el előadásában Prof. Dr. Sallai János r. ezredes. A Rendészettudományi Doktori Iskola tőrzstagja hozzátette: az elmúlt két évben 10 főre nőtt a tőrzstagok és SS-re az oktatók száma. *„Más egyetemek hallgatói körében is egyre nagyobb a presztízse a rendészettudományi doktori iskolának, és külsős oktatók is egyre gyakrabban keresnek meg minket, hogy szeretnének itt oktatni”* – fogalmazott Sallai János. *„A Nemzeti Közszolgálati Egyetem Doktorandusz Önkormányzata 2012-ben alakult meg azzal a céllal, hogy képviselje a doktorandusz hallgatók érdekeit, támogassa tanulmányaikat”* – mondta előadásában Hegedűs Barbara. A szervezet elnöke fontosnak tartja a szoros együttműködést a doktori iskolákkal, a különböző doktorandusz szervezetekkel. A tanévnyitón jelen lévő elsőéves doktoranduszok fogadalmat tettek. A fogadalmat Koch Dániel, a Katonai Műszaki Doktori Iskola elsőéves hallgatója mondta el. ●

Az elfelejtett béke

SZÖVEG: **PODOBNI ISTVÁN ÉS SZŐÖR ÁDÁM**
FOTÓ: **SZILÁGYI DÉNES**

„Történelmünk méltatlanul elfeledett eseménye a Magyarország második világháborús részvételét lezáró 1947-es párizsi békekötés, holott az politikai, gazdasági és társadalmi tekintetben évtizedekre határozta meg a sorsunkat” – hangsúlyozta a Nemzeti Közsolgálati Egyetem rektora a párizsi magyar békeszerződés hatálybalépésének 70. évfordulójára szervezett eseményen, ahol történészek, levéltárosok és kutatók vitatták meg a békeszerződéssel kapcsolatos témákat.

„A konferencia címe át is alakítható: elfelejtett béke – el nem felejtendő háború” – világított rá Prof. Dr. Patyi András. Az NKE rektora kiemelte, hogy a békeszerződés egy olyan, Magyarország részvételével lezajlott világháborút zárt le, amelynek elfelejtése nem lehetséges az európai kontinensen. A rektor elmondta, hogy az elmúlt hetven évben a magyar tudományos közösség nem tartotta fontosnak, hogy górcső alá vegye a békeszerződést. „Holott ha csak egyetlen dolgot emelünk ki a békeszerződésből és körüljárjuk a hatásait, láthatjuk, hogy milyen fontos 20. századi kérdéssről van szó.” A békeszerződés megengedte, hogy Magyarország területén idegen megszálló csapatok állomásozzanak. Ennek kapcsán a rektor felidézte, hogy a szovjet csapatok Magyarországon tartózkodásának indoka 1955-ig az Ausztriában állomásozó egységeik ellátása volt, majd amikor újabb indokra volt szükség, az 1956-os

forradalom és szabadságharc lett az ürügy. „Ez azonban nem kibélelt a hat évtizeddel ezelőtti hősök érdemeit” – tette hozzá. Mint mondta, 1956. október 23. előtt harcokcsigységeket csoportosított Budapest térségébe a Vörös Hadsereg, ezek a forradalmat megelőző napra körülzárták a fővárost, a megmozdulások első támogatói között pedig ott volt a magyar hadsereg egyik elitalkulata is. Végül Patyi András egy kéréssel fordult a konferencia résztvevői felé: „Kérem, kezeljék helyén azt a körülményt, hogy a témában tartott konferencia megszervezésére hetven évet kellett várnunk, ebből huszonhét évet idegen befolyás nélkül. Épp itt volt az ideje!”

Dr. Balogh Csaba, a Külgazdasági és Külügyminisztérium közigazgatási államtitkára kifejtette, hogy a magyar külügy és diplomácia alakításához elengedhetetlen a történelem megfelelő

archív fotók: mult-kor.hu

GYŐZTESEK EGYMÁS KÖZT – RÓLUNK DÖNTÖTTEK, DE NÉLKÜLÜNK

A párizsi békeszerződésről szóló konferencia kapcsán Prof. Dr. Fülöp Mihállyal, az NKE Nemzetközi és Európai Tanulmányok Kar egyetemi tanárával, a rendezvény szakmai szervezőjével beszélgettünk.

○ **Hetven évvel ezelőtt kötötték meg a Magyarország második világháborús részvételét is lezáró párizsi békeszerződést. Önnek 2008-ban jelent meg a témával kapcsolatos könyve Befejezetlen béke címmel. Mi most a viszonyulásunk ehhez a történelmi eseményhez?**

Fülöp Mihály: A rendezvényt megnyitó beszédében Patyi András, az NKE rektora történelmünk méltatlanul elfeledett eseményének nevezte a párizsi békekötést. A konferencia megszervezésének ötlete, gondolata tőle származik. A hidegháború korszakában, amikor a Szovjetunió határozta meg a magyar bel- és külpolitikát, a szomszéd államok „érzékenysége” tekintettel még beszélni sem lehetett a magyar békeszerződésről, határokról, kisebbségekről, ezért úgy gondoltuk, hogy érdemes felidézni és többféle

nézőpontból is megvilágítani ezt a történelmi eseményt, amely meghatározza Magyarország jelenlegi helyét és szerepét Európában.

○ **Magyarország jövőjére milyen hatással voltak a párizsi békeszerződések?**

F. M. Párizsban a győztes nagyhatalmak diktáltak, és a békerendezés sajátos

ellentmondása, hogy csupán Németország szövetségeseivel írtak alá 1947-ben békeszerződéseket. Ráadásul ezek – köztük a magyar is – kivétel nélkül büntető jellegűek voltak. Németország helyzetét véglegesen szerződésben csak 1990-ben rendezték, amelyben viszont már nyoma sem volt a büntetésnek. Magyarország tekintetében Sztálin szabta meg a békefeltételeket, de az amerikaiak és az angolok is elfogadták azokat.

○ **Volt arra esély a háború során, vagy azt követően, hogy ne a szovjet befolyási övezetbe kerüljön Magyarország?**

F. M. Igazából csak addig volt rá esély, amíg be nem léptünk a Szovjetunió elleni háborúba. Ezt követően ugyanis a szovjetek minden egyéb próbálkozást blokkolni tudtak, azaz hozzájárulásuk

nélkül nem kerülhetett be semmi a békeszerződésbe. Visszatekintve, sajnos nem volt olyan pillanat, amikor mindhárom győztes nagyhatalom egyetértett volna abban, hogy mi kedvezőbben jöjünk ki a világháború utáni rendezésből. Következett ez abból a tényből, hogy nem győztesek és vesztesek tárgyaltak egymással a békefeltételekről, hanem a győztesek egymás között. Rólunk döntöttek, de nélkülünk.

○ **Igaz-e az, hogy a vesztesek közül arányaiban mi jártunk a legrosszabbul?**

F. M. Abban a pillanatban mindenki rosszul járt, hiszen területi rendezéssel és jóvátétellel büntették a legyőzötteket. Az öt vesztes, Olaszország, Románia, Bulgária, Magyarország és Finnország egyike sem ért el semmit a béketárgyalások során. Az olaszok szerencséje, hogy szemben a másik négy állammal, nem a szovjet szférába kerültek.

○ **Megtehettük volna azt, hogy nem fogadjuk el a békefeltételeket?**

F. M. A magyar békeszerződés azonnal életbe lépett, amikor a szovjet, angol, amerikai ratifikációs okmányokat Moszkvában letétbe helyezték. A békeszerződés nélkülünk is életbe lépett volna, ezért beszélünk diktált békéről.

○ **A szerződés szerint a megszálló csapatokat a békeszerződés hatálybalépését követő kilencven napon belül vissza kellett volna vonni. A szovjetek azonban maradtak. Ez hogy történhetett meg?**

F. M. A magyarországi szovjet csapatokat megszállóról összekötő csapatokra keresztelték át, így klasszikus értelemben már nem volt megszálló funkciójuk. Ez azonban bőven elég volt ahhoz, hogy ne vonják vissza őket később, 1956-ban sem, amikor az osztrák államszerződést megkötötték. Egészen 1991-ig állomásoztak a szovjet csapatok hazánk területén, amire igazából semmilyen nemzetközi jogalapjuk nem volt. A vesztesek közül talán azért is mi jártunk a legrosszabbul, mert rajtunk kívül mindenki kapott valamit a

szovjetektől. Mi „csak” az évtizedekig tartó megszállást és a sztálini szocializmust.

○ **Hogyan változott meg a helyzet a háborút követő évtizedekben? Kik lettek az igazi győztesek?**

F. M. A világháború nagy győzteseinek (Egyesült Államok, Szovjetunió, illetve utóda, Oroszország, Nagy-Britannia) európai befolyása napjainkban lényegesen kisebb, mint a győzelem pillanatában. A háború legnagyobb vesztesének tekintett Németország viszont mára Európa vezető erejévé nőtt ki magát. Ez azért is érdekes, mert Németország 1945-ben szinte teljesen megsemmisült mint állam. Ebből az állapotból 1990-re, amikor megkötötték vele a végleges rendezésről szóló egyezményt, a kontinens meghatározó országa lett. A világháborút elvesztette, de a hidegháborút megnyerte. Az igazi győztes Németország lett, hiszen jelenleg Európa vezető központi hatalma.

átlátása. Az államtitkár kitért az elmúlt hetven év magyar emancipációs küzdelmére: az országnak háború veszteseként még kisebb területtel kellett beérnie, a békerendezés alkalmával az érdekérvényesítése rendkívül gyenge volt, valamint a körülvevő országok a szocialista rendszerben sem fogadták szívélyesen a magyarokat. „Hetven évvel a párizsi békeszerződés után Magyarország békében él a szomszédjaival, és szoros együttműködésben. Az EU, valamint a NATO tagja. A gazdasági világválság után sikerült helyreállítani a magyar gazdaságot. Továbbá a visegrádi négyek együttműködése nagyon sokat fejlődött” – mondta. Azonban rávilágított, hogy manapság is megmaradt egy kisebb mértékű emancipációs küzdelem, hiszen a szövetségi rendszereinken belüli érdekérvényesítésnél fel kell vennünk a versenyt a nyugat-európai országokkal. Balogh Csaba kitért a közép-európai térség együttműködésére is: véleménye szerint a párizsi békeszerződés továbbra is hozzájárult a kisállami struktúrához, így a térség államai mindig egy erősebb pólushoz, kezdetben a Szovjetunióhoz, majd az Európai Unióhoz kötődtek. Kiemelte, hogy fontos az ország nemzeti büszkesége még akkor is, ha a globális nagyhatalmi stratégiai játékok szemlélője lehet csak. „Hajlamosak vagyunk elfelejteni, hogy minden okunk megvan büszkének lenni nemzetünk múltjára, államiságunkra, szabadságunkra” – hívta fel a figyelmet az államtitkár, majd ismertette, hogy ezeket a magyar nemzet szinte mindig önerejéből érte el. A diplomáciai szerepvállalásunkkal kapcsolatban kiemelte, hogy manapság újra hatalmas nyomásgyakorlás érzékelhető a nemzetközi politikában, így a magyar diplomáciának ma is honvédelmi funkciója van. „Okulnunk kell a történelemből. Mindent meg kell tennünk azért, hogy a jövőbeni hasonló, a szuverenitásunkat és a prosperálásunkat veszélyeztető helyzetek kivédésére képesek legyünk. Ehhez tudatos, jól képzett, Magyarország jövőjéért tenni akaró és tenni is képes diplomatákkal, valamint egy erős, a munkát minden erőforrással támogatni képes háttérrel kell a jövő kihívásaival szembenéznünk. Ezen munkálkodunk együtt, közösen a Nemzeti Közszo szolgálati Egyetemen.” A nyitóbeszédet szekciók követték, az előadók kitértek többek között az európai béke alapjára, a világháborúk utáni béke-előkészítésre, továbbá a szomszéd államok és a magyar kisebbség jogaira, valamint az így létrejövő rendszerekre. ●

A Balkán 21. századi kihívásai

SZÖVEG: **PODOBNI ISTVÁN**
FOTÓ: **SZILÁGYI DÉNES**

A balkáni radikalizmus, populizmus, demokrácia kérdéseit járta körbe Dr. Ördögh Tibor a Ludovika Szabadegyetemen tartott előadásában. A kurzuson részt vevő NKE-s hallgatóknak és külső érdeklődőknek egy rövid történelmi áttekintés után az NKE Nemzetközi és Európai Tanulmányok Kar egyetemi adjunktusa bemutatta a régió demokráciáinak átalakulását, a populizmushoz és radikalizmushoz vezető utat, valamint az ISIS térnyerését.

„A téma a jelen időszak legnagyobb kihívását jelenti a balkáni régió országait tekintve. Olyan jelenség, amelynek gyökerei visszanyúlnak a múltba” – mondta Ördögh Tibor. Hozzátette: a mai balkáni radikalizmus, főként a szélsőséges ISIS-hez köthető iszlám vonulata az 1990-es évekből eredeztethető. A régió népességét és vallását tekintve igen sokszínű. Ez a délszláv háborúban is megmutatkozott: a bosnyák, albán és koszovói muszlimok segítségére mudzsahed zsoldos katonák siettek, akik a puskaropogás elhallgatása után a régióban telepedtek le. Az újjáépítés során az országok legnagyobb támogatója Irán, Törökország, Szaudí-Arábia, valamint az Egyesült Arab Emirátusok voltak. A helyi szélsőséges erők 2010-től kezdték meg a radikális szerveződést, amelynek biztos táptalaja volt a be nem gyógyult poszttraumás sebek, konfliktusok mélysége, a demokrácia hiányosságai,

ISIS-FENYEGETÉSEK A BALKÁN ORSZÁGAINAK

„Hét napon belül őrítsék ki a damaszkuszi szerb nagykövetséget, és rendeljék haza az összes diplomatát, különben mindenkivel végeznek.” – Fenyegetés Szerbiának 2014. szeptember 2-án
„Támadjatok és öljétek meg őket! Ez bizony dicsőséges cselekedet! [...] Végezzetek velük a gyermekeik és feleségeik előtt. Piszkos vérük borítsa a Balkán utcáit.” „Vérük drágább és édesebb számunkra, mint a szerbeké vagy a horvátoké.” – Az ISIS propagandalapjában (Rumiyah) fenyegették meg Bosznia-Hercegovinát 2017. június 8-án
„A hagyományos iszlám mérsékelt, nyílt és valódi értelmezése ezen a területen a legjobb gátja a muzulmánok radikalizálására irányuló minden kísérletnek.” – Husein Kavazović bosnyák nagymufti válasza 2017. június 8-án

valamint a kilátástalan a szegénység. Az ISIS megjelenésével felforrósodott a hangulat a Balkánon, a terrorszervezet 2014-től napjainkig folyamatosan fenyegeti Szerbiát, Horvátországot, valamint Macedóniát a délszláv háborúk okozta sérelmek nyomán.

RADIKÁLIS GÓCPONTOK

„Felmerül a kérdés: vajon van-e ISIS-kiképzőközpont a Balkánon?” – hívta fel a figyelmet Ördögh Tibor. Szerbia belügyminisztériuma kiadott egy közleményt, amely szerint elképzelhető, hogy a koszovói Kačaniku városában ISIS kiképző-és toborzóbázis működik. Mindezt arra alapozták, hogy a város közel

30 ezer lakosából 24 férfi lépett be a terroristaszervezet kötelékébe. Az NKE adjunktusa rávilágított, hogy ez inkább az elmúlt évek felfokozott politikájának szüleménye, mintsem kész tény: „Elmondhatjuk, hogy a valóságban ezek nem kiképzőközpontok,

hanem a média figyelmének fenntartására irányuló nyilatkozatok voltak. Kiképzőközpontok Koszovóban nincsenek, maximum olyan emberek, akik az Iszlám Államhoz távoznak, és innen toborozták őket.” Az Europol 2017 júniusában átfogó jelentést adott ki, amely a balkáni toborzással és a terroristák kiáramlásával foglalkozott. A szakértők egy közel 800 fős csoportot jelöltek meg, amelynek tagjai a régió országaiból léptek rá a radikalizmus útjára, és csatlakoztak az ISIS-hez. „100 km-re a magyar határtól felvonták az Iszlám Állam zászlaját” – hangzott a 2015-ös hír, amely bejárta a hazai sajtót. A bosnyák Gornja Maoča falujában történt az eset, amely nagy valószínűséggel a helyi radikális iszlám csoportok kulturális központja. A 90-es években itt telepedtek le a mudzsahed zsoldosok, akik az iszlám szélsőséges, vahabita irányzatát vallják. Ez egy hegyekkel körbezárt, jól védhető település, amely nehezen megközelíthető a rendőrség és a katonaság számára. „Szinte no-go zónának tekinthető” – mondta Ördögh Tibor. Az előadó bemutatta az ISIS meghatározó regionális személyeit, mint például Nurset Imamovićot, Husein „Bilal” Bosnicot, Elvira Karalićot, vagy a balkáni mészárosként elhíresült Lavdim Muhaxherit. Többségük jelenleg is börtönbüntetését tölti vagy elesett a szíriai harcmezőn.

BALKÁNI DEMOKRÁCIÁK

„Hogy miért radikalizálódnak egyes emberek, annak oka mindenképp a demokráciában keresendő” – fejtette ki Ördögh Tibor. „Valami nem működik jól egy országban, ha az emberek elfordulnak az államtól és egyre inkább szélsőséges nézeteket kezdenek vallani.” Az NKE adjunktusa a politológiában bevett és elfogadott mérések alapján igyekezett bemutatni a régió demokráciáit. A Transparency International, a Freedom House, valamint a Bertelsmann Stiftung felmérései alapján megállapítható, hogy míg a legtöbb volt jugoszláv tagállam a félig konszolidált demokráciákhoz sorolható, addig Bosznia-Hercegovina, Koszovó és Albánia demokráciái hibrid rezsimeknek mondhatók. Az elemzések során vizsgálták az országok államiségát, politikai részvételét, a jogállamiság sarokköveit, a demokratikus intézmények stabilitását, valamint a politikai és társadalmi integráció helyzetét. Emellett a történeti visszatekintésből is megállapítható, hogy ezekben az országokban még mindig

fajsúlyos a délszláv háború emléke: „A háborús történelemben benne vannak azok a jegyek, amelyeket ezek az országok nem tudnak kinőni.”

JÖVŐ: ÚT A POPULIZMUS FELÉ?

„A balkáni országok valójában nem tudják, mi az a demokrácia, hiszen sosem éltek benne” – idézte Ördögh Tibor a politológus körökben ismert mondást. Kifejtette, hogy a felsorolt országok más demokráciafelfogással rendelkeznek, mint a nyugat-európai államok. A politikai vezetők gyakran a saját érdekeik alapján értelmezik a demokrácia egyes elemeit, ami a populizmus megerősödéséhez vezetett. Erre hozta fel példának a szerb államfő kampányában használt populista elemeket. A miniszterelnökből államfővé választott Aleksandar Vučić pártcsaládja hatalmas médiafölénnyel rendelkezik a szerb piacon, például a kampánycsend előtt a szerb közszolgálati tévé levetítette az életét bemutató filmet, emellett a választási kampányát is populista elemek színesítették. A választásokon a lakosság 55,1%-kal szavazott bizalmat a jobboldali radikálisból középre húzódó Vučićnak. „Számunkra talán egy demokráciában összeférhetetlennek számít az a tény, hogy az államfői tisztsége mellett Vučić megtartotta a kormányzó párt pártelnöki tisztségét is, közvetlenül nyomást gyakorolva a kormányzatra. Így egy »félelnöki« rendszert alakított ki a parlamentáris kormányzás helyett” – mondta Ördögh Tibor, aki végül hozzátette, hogy előreláthatólag a régió demokráciáiban tovább erősödhetnek a populista irányzatok. ●

AZ ISIS-HEZ CSATLAHOZÓ BALKÁNI POLGÁROK

Szerbia: 49 fő csatlakozó * **Bosznia-Hercegovina:** 300 fő csatlakozó (2016: 61 nő, 81 gyermek) – 30 halott * 50 fő visszatérő, 20 fő letartóztatás és eljárás alatt * **Koszovó:** 315 fő csatlakozó (44 nő) – 58 halott kb. 70 fő visszatérő * 2015-től 100 fő letartóztatás és 50 fő eljárás alatt * **Albánia:** 100 fő csatlakozó (2012–2014), kb. 30 fő visszatérő, 25 fő letartóztatva * **Macedónia:** 110 fő csatlakozó (6 nő) – 25 halott, kb. 86 fő visszatérő, 29 fő letartóztatva

Fülöp-szigetek – Kelet és Nyugat különleges találkozása

SZÖVEG: SZIGETI JULIANNA ÉS FECSER ZSUZSANNA
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

Az idei tanév első Ludovika Nagyköveti Fórumának vendége Őex. Maria Fe Pangilinan, a Fülöp-szigetek állandó és meghatalmazott nagykövete volt, aki The Philippines Today and Bilateral Relations with Hungary címmel tartott előadást a Ludovika Főépület kápolnájában.

Őex. Maria Fe Pangilinan 2015 óta tölti be tisztségét Budapesten. A nagykövet nemzetközi jogi tanulmányait Svédországban és Belgiumban végezte, majd az ENSZ-nél és a Foreign Service Institute-nál tevékenykedett. Külügyi pályáját a bonni és a berni konzulátusokon kezdte mint második, majd első titkár. 1997-től főkonzul lett Prágában a Fülöp-szigetek nagykövetségén, majd Barcelonában és Bukarestben is, továbbá az athéni és a londoni misszió vezetője volt. Jelenleg a magyarországi posztjával egyidejűleg hatáskörrel rendelkezik Bulgáriában, Romániában, Moldovában, Montenegróban, Szerbiában, illetve Bosznia-Hercegovinában is. A Fülöp-szigetek csodálatos természeti jelenségeiről, állatvilágáról, ételeiről, hagyományairól híres. Az ország 7641 szigetből áll, lakói 120 nyelven beszélnek, amelyeken kívül számos nyelvjárás is létezik. A nagykövet elmondta, hogy a meglehetősen fiatal populáció ellenére számos problémával kellett és kell szembenézniük. Az ország különleges történelmi múltra tekint vissza: először spanyol, majd amerikai gyarmat volt, a második világháborúban Japán szállta meg a szigeteket, végül 1946. július 4-én ismerték el az ország függetlenségét. Mindezek után újjá kellett építeni az országot a lerombolt fővárossal, Manilával

együtt. A függetlenedés után az országnak kommunista és muszlim felkelőkkel, gazdasági csóddal, eladósodással, pénzügyi válsaggal, választási csalással és korrupcióval kellett megküzdenie. Fidel V. Ramos kormányzása idején a gazdaság virágzott, azonban az 1997-es pénzügyi válság lerombolta az addig elért eredményeket. Jelenleg Rodrigo Duterte a Fülöp-szigetek elnöke, aki 2016 óta van hatalmon. Maria Fe Pangilinan büszke arra, hogy a Fülöp-szigetek az ENSZ és az ASEAN (Association of Southeast Asian Nations) alapító tagjai közé tartozik. Külpolitikájuk három alappillére a haza biztonságának megőrzése, a gazdasági jólét előremozdítása és a külföldön élő filippínók jogainak védelme. Miután több mint tízmillió filippínó él külföldön, ezért ez különösen fontos. Ezek érdekében minél több nemzettel igyekeznek jó barátságot ápolni, minél több diplomáciai kapcsolatot kiépíteni. A Fülöp-szigetek és Magyarország közötti kapcsolat 1973-ban jött létre, majd 1989-ben és 1991-ben nyitottak meg a nagykövetségek Manilában és Budapesten. A Manilában lévő követség sajnos hamarosan bezárt, azonban 2017 márciusában újra kinyitotta kapuit. A két ország leginkább gazdasági és kulturális területen kíván együttműködést folytatni.

A nagykövet beszédét kerekasztal-beszélgetés követte. A két beszélgetőtárs Dr. Jelen János, a Tan Kapuja Buddhista Főiskola rektora és Jári Ferenc, a Külgazdasági és Külügyminisztérium Dél- és Délkelet-Ázsiai Osztály vezetője volt. Dr. Bóka János, a Nemzetközi és Európai Tanulmányok Kar tudományos és nemzetközi dékánhelyettese a beszélgetés moderátoraként hangsúlyozta, hogy az eseménysorozat célja egy nyílt és őszinte párbeszéd kialakítása a nagykövetségekkel. A Fülöp-szigetek Kelet és Nyugat különös találkozósa, tele van elbűvölő emberekkel és csodálatos tájakkal, amelyek semmihez sem hasonlíthatók, mégis számos olyan dologhoz fűződik kölcsönös érdekük, mint Magyarországnak. Jári Ferenc szerint a magyar külpolitikára jellemző sokféleségbe nagyon jól illeszkedik a gyorsan fejlődő

Fülöp-szigetekkel való együttműködés. Szóba került a Fülöp-szigetek USA-val való kapcsolata. A nagykövet asszony szerint az ország egyik legmegbízhatóbb szövetségese az Egyesült Államok. Arra a kérdésre, hogy ez a kapcsolat hogyan változott az utóbbi időben, Maria Fe Pangilinan kifejtette, hogy bár az USA-val kölcsönös védelmi megállapodást kötöttek, tisztában vannak azzal, hogy más országok is élvezik az Egyesült Államok védelmét. Szerinte mindenki igyekszik reagálni a világban zajló változásokra, és ebben az állandó változásban az együttélés kiemelkedően fontos szerepet játszik. Bóka János a Délkelet-Ázsiában jellemző vallási sokszínűség hátterére is kíváncsi volt, ami Jelen János szerint a tolerancián és az együttérzésen alapul. Jári szerint ezeken kívül időre is szükség van az ilyen folyamatok beépüléséhez. ●

AHOL A HULLÁMOK TALÁLKOZNAK A FELHŐKKEL

Smaragdzöld rizsföldek, füstölő vulkánok, kristálytisza óceán, a világ legszebb homokos tengerpartjai és csodálatosan gazdag világörökségi kincsek – nagyjából így lehet összefoglalni a délkelet-ázsiai szigetállamot, amelyet az Okos Fülöpként is emlegetett spanyol uralkodóról, II. Fülöp királyról nevezett el Ferdinánd Magellán, miután 1521-ben felfedezte és a Spanyol Királyság számára gyarmatosította a szigetcsoportot. A Fülöp-szigetek ma demokratikus és független, döntően keresztény vallású állam 800 lakott és 6307 lakatlan szigettel. Természeti szépsége vitathatatlan. A szigetország 1985-ben írta alá az eddig 193 ország képviselője által aláírt, a világ kulturális és természeti örökségvédelmét célzó Világörökségi Egyezményt. Hat helyszíne fel is került a világörökségi listára, további huszonnyolc pedig javaslatok alapján a felvételre várakozik. 1993-ban került fel a listára a Tubbataha-zátony Tengeri Nemzeti Park, mely a Palawan sziget déli partjaitól mintegy 180 kilométerre található meg. A sziget magassága alig egy méterrel van a tengerszint felett, központi területe két gyűrű alakú atollból áll, melyek között egy nyolc kilométer széles csatorna helyezkedik

el. Lagúnáit főként az ott fészkelő madarak kedvelik. 1993-ban a Fülöp-szigetek barokk templomai közül négy lett a világörökség része: az 1571-ben Manilában épült San Agustin-templom, amely az ország legrégebbi kőtemploma; a Luzon szigeti, fallal körülvett erőtemplom, az 1765-ös La Nuestra señora de la Asunción-templom; a gazdagon díszített, 1797-ben Miagaóban alapított Santo Tomás de Villanueva-templom és a külön harangtoronnyal rendelkező, szintén Luzon szigeti San Augustin-templom. A Fülöp-szigeteki Kordillerák rizsteraszai, ahol már kétezer éve rizstermesztéssel foglalkoznak, 1995-ben lett a világörökség része. A rizsteraszok olyan nemzeti örökségként maradtak fenn mind a mai napig, amire nem gyakoroltak hatást a hódító gyarmatosítók. A teraszokat kézi munkával alakították ki a meredek lejtőkön, nagy odafigyelést és gondosságot igényelve az építők részéről. A teraszos földművelési technika szájhagyomány útján öröklődött egyik generációról a másikra. A híres Puerto-Princesa Föld Alatti Folyó Nemzeti Park is már a világörökség része. Itt található meg Ázsia egyik legjelentősebb erdősége

és a világ legnagyobb hajózható föld alatti folyója, amely egy hatalmas barlangrendszer formált ki az idők során. Vigan, a történelmi város, melyet 1574-ben alapítottak a Fülöp-szigetek északnyugati részén, 1999-ben került fel a listára, hiszen a spanyol gyarmatbirodalom egyik legszebb formában fennmaradt kereskedővárosa. A kereskedelmi központként ismert város nemcsak Kínával, hanem Mexikón át Európával is kereskedelmi kapcsolatban állt. Mivel háborús károkat nem szenvedett és át sem építették, szinte teljesen eredeti formában maradt fenn. A Mount Hamiguitan Bioszféra Rezervátumot 2014-ben nyilvánították a világörökség részévé. A 75 és 1637 méter között ingázó tengerszint feletti magasságú rezervátum Mindanao szigetének déli területeiből 170 ezer hektárt ölel fel. A változatos talaj- és éghajlati viszonyok mellett sok olyan életközösség jött létre, amely csak a Fülöp-szigeteken található meg. A sokféleség 1380 azonosított fajt jelent, melyből 341 kizárólag a Fülöp-szigeteken él, mint például az ikonikus Fülöp-szigeteki sas vagy a kritikusan veszélyeztetett növényfajok, melyekből az alacsony fekvésű területeken 246 fajta található meg.

„Fő feladatunk a közszolgálati kommunikáció fejlesztése”

SZÖVEG: SZÖÖR ÁDÁM
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

Dr. Antal Zsolt azon dolgozik, hogy egyetemünk a közszolgálati kommunikáció oktatásával és kutatásával hozzájárulhasson a közigazgatás-fejlesztési programok kiteljesítéséhez, ezért a közszolgálati kommunikáció fejlesztését tartja az egyik legfontosabb feladatnak. Az Államtudományi és Közigazgatási Kar keretében működő Közszolgálati Média és Kommunikáció Tanulmányok Program vezetője szerint mindehhez szemléletváltásra van szükség az oktatásban és a továbbképzésekben. A szakemberrel a Nemzeti Közszolgálati Egyetemen megvalósuló szakirányú továbbképzések és kutatások apropóján beszélgettünk.

○ Egy olyan teremben beszélgetünk, ahol lehetőség van imitálni egy sajtótájékoztatót vagy egy interjúhelyzetet. Évek óta rendszeresen szerveznek kommunikációs tréningeket állami felsővezetők részére, és oktatnak szakirányú továbbképzéseken. Mik az eddigi tapasztalatok?

Antal Zsolt: A Közzszolgálati Média és Kommunikáció Tanulmányok Program részét képezi a szakirányú továbbképzések fejlesztése. Negyedik évfolyamában jár a média- és közzszolgálati kommunikáció szakirányú továbbképzési szak, amelynek én vagyok a szakfelelőse. Hamarosan indul a második évfolyam a rendvédelmi szóvivő szakon. Ez utóbbi képzés jelenleg a Rendészettudományi Kar keretében működik, de a szak tárgyainak

fejlesztésében és oktatásában kezdettől fogva jelen vagyunk. Részvételünkkel zajlik a kormányzati tanulmányok szakirányú továbbképzési szak is, ahol most szeptembertől a közigazgatásban dolgozó vezetők számára gyakorlatorientált kommunikációs foglalkozásokat tartunk. A kezdeti tapasztalataink és a visszajelzések nagyon pozitívak. Fontos képzésünk még az állami felsővezetők harmadik éve működő intenzív médiatréningje. Ennek egyik helyszínén beszélgetünk most is, egyetemünk Naphegy téri képzési épületében. Számos magas rangú állami felsővezető megfordult már itt, államtitkároktól kezdve a Magyar Honvédség legfelső vezetéséig. Egy speciális, népszerű képzésről van szó, amelyet a közmédia szakembereinek rész-

vételével közösen működtetünk: a résztvevők saját élethelyzetükhöz kapcsolódó ismereteket és gyakorlati technikákat sajátíthatnak el. Olyan „szituatív” környezetet és helyzeteket teremtünk számukra, ahol sajtótájékoztatón vagy stúdiókörülmények között kell ismert, a közmédiából érkező újságírók kérdéseire válaszolniuk. Szakirányú továbbképzéseink és az intenzív médiatréning sikerét jelzi, hogy folyamatos igény van rájuk.

○ Az eddigi tapasztalatok alapján mely készségek fejlesztésére van a legnagyobb szükség a vezetők esetében?

A. Zs. A képzéseink személy- és gyakorlatközpontúak, tehát önismeretre és a vezetők hétköznapi élethelyzetekben való helytállására készítene fel. Minden egyén pszichológiai viselkedési jellemzőihez tartozik egy alkatilag meghatározott kommunikációs stílus. Ez azt jelenti, hogy mindannyian különböző módon fejezzük ki magunkat, ami aztán hatással van személyes – munkahelyi, családi, baráti – kapcsolatainkra. A hallgatók személyiségének megismerése és megismertetése tehát elengedhetetlen ahhoz, hogy kommunikációjukat fejleszteni tudjuk. Ez személyenként mást jelent. A média- és közzszolgálati kommunikáció szakirányú továbbképzési szakon alkalmaztuk először a hazai felsőoktatásban azt a human relationsben használatos módszert, amelynek segítségével jó eséllyel feltérképezhetők az adott egyén viselkedési jellemzői és kommunikációja. Mindezek alapján oktatóink már a képzés kezdetén látják, hogy az illető várhatóan hogyan nyilvánul meg különböző helyzetekben. Az egyéni profilra épített

A hallgatók személyiségének megismerése és megismertetése elengedhetetlen ahhoz, hogy kommunikációjukat fejleszteni tudjuk.

képzéseink során tehát azt az irányt mutatjuk meg a hallgatóknak, amelyet követve a legnagyobb fejlődést érhetik el. Mivel a nyilvánosság előtti kommunikáció minden vezető számára fontos alapfeladat, külön figyelmet fordítunk azok fejlesztésére, akik elsősre nehezebben birkóznak meg ezzel. Mindezt az utánkövetés is biztosítja. A személyközpontúságot erősíti még a hallgatók kommunikációs készségfejlesztése, ahol a beszédképességre és a beszédtechnikára, a szóbeli és az írásbeli kommunikáció fejlesztésére is megkülönböztetett figyelmet fordítunk. Munkánkat kiváló szakemberek segítik: beszédtanárok, nyelvészek, HR-tanácsadók, kommunikációs szakterületen és a médiában dolgozó szakemberek.

○ Milyen eszközök, háttéranyagok segítik a fejlesztést?

A. Zs. Szigorú menetrend szerint dolgozunk. Képzéseinket, oktatói munkánkat széles körű kutatásokra és tananyagfejlesztésre alapozzuk. Kutatási tervünkben célként határoztuk meg az elméleti ismeretek szakspecifikus kontextusba helyezését, ezzel is csökkentve a távolságot az elméleti és a gyakorlati ismeretek között. Az elméleti háttér célirányos, gyakorlati feladatokhoz kapcsolódó szerepét kívánjuk erősíteni, továbbá olyan többletismertetek megszerzését biztosítani, amelyeket hallgatóink szakmai életútjuk során sikerrel alkalmazhatnak. Kutatásaink alapozták meg tananyagfejlesztésünket: a napokban kaptuk kézhez a *Szóbeli kommunikáció* című beszédtechnikai kötetünket, online letölthető hanganyaggal kiegészítve. Ez a készségfejlesztő szakkönyv a hatásos beszéd technikái elemeit tartalmazza. Oktatók és hallgatók használhatják tanári kézikönyvként, illetve tankönyvként önfejlesztés céljára. A rendvédelmi szóvivők munkáját segíti a nyelvstratégiai munkacsoportunk által fejlesztett szöveggyűjtemény *Útmutató a rendőrségi közlemények célszerű és szabatos megfogalmazásához* címmel. A kötet elsődleges célja, hogy a rendvédelemben dolgozó szakemberek, szóvivők kommunikációja közérthetőbbé váljon. Év végére befejezzük a *Közigazgatási kommunikáció* című szakkönyvet, amelyet karunk képzési igényei szerint állítunk össze, különös tekintettel az államtudományi MA és osztatlan képzésekre, valamint a kormányzati tanulmányok szakirányú továbbképzési szakra. Fontos, hiánypótló munkáról van szó, amely részét képezi egy nagyobb, összegyűjtési spektrumot átfogó, közzszolgálati kommunikációt feldolgozó munkának.

○ Érzékelhető-e változás nyelvi kérdésekben?

A. Zs. Kellő alázattal készülünk arra, hogy a magyar közigazgatásban paradigmaváltást jelentő kormányzati programok kiteljesítéséhez egyetemünk a kommunikáció oktatásával és kutatásával is hozzájárulhasson. A folyamatban lévő kutatásaink, képzéseink, tréningjeink, hazai és nemzetközi együttműködéseink, innovációink már világossá tették, hogy az NKE a magyar közigazgatás számára az intézményi kommunikáció fejlesztésében is jelentős segítséget tud adni. Nemzetközi példák is azt igazolják, hogy az intézményi kommunikáció javításával, fejlesztésével további eredményeket lehet elérni a szolgáltató állam és a polgárbarát közigazgatás koncepciójának megvalósításában. Svédországban például állami egyetemeken képeznek olyan szakembereket, akik a közintézmények külső kommunikációjával, azon belül is a médiával és az állampolgárokkal való kapcsolattartással foglalkoznak. Ami pedig külföldön bevált és jó gyakorlat, azon idehaza is érdemes elgondolkozni. Ennek szellemében kezdtünk kutatómunkába az Országos Bírósági Hivatal (OBH) megbízásából. A kutatás célja a közérthetőség javítása az OBH és a bírósági szervezet sajtó-kommunikációjában. A téma fontosságát jelzi, hogy az OBH az idei évet a közérthetőségnek szentelte: olyan képzéseket, konferenciákat szerveznek, amelyek az állampolgárok és a bíróságok közötti közvetlen és közvetett kommunikációs kapcsolatok javításáról szólnak. Megtiszteltetés számunkra, hogy a magyar bíróságok munkáját éppen a közvetett kommunikáció területével, a sajtókommunikáció kutatásával segíthetjük.

○ Az Önök által menedzselt program milyen koncepcióval tud a közzszolgálati felsőoktatás fejlesztéséhez hozzájárulni?

A. Zs. Munkaprogramunk elsődleges célja az ÁKK graduális, posztgraduális képzésein belül a kommunikáció és médiaismereti tárgyak átvilágítása, fejlesztése és egységesítése, a szakspecifikumok figyelembevételével. A kar átvilágításának tapasztalatai alapján és kutatási tervünk integrálásával kialakítottunk egy összegyűjtési szinten is működőképes képzésfejlesztési javaslatot, ami meggyőződésünk szerint

A folyamatban lévő kutatásaink, képzéseink, tréningjeink, hazai és nemzetközi együttműködéseink, innovációink már világossá tették, hogy az NKE a magyar közigazgatás számára az intézményi kommunikáció fejlesztésében is jelentős segítséget tud adni.

Dr. Antal Zsolt

Kedvenc film • *I Walk the Line*

Kedvenc könyv • *Onlik Géza: Iskola a batáron*

Kedvenc zene • *Heinrich Ignaz Franz von Biber: Rosenkrantz Sonaten I.,*

Jobann Sebastian Bach: Magnificat

Hobbi • evezés, kirándulás, gasztronómia

hatékonyan támogathatja a média- és kommunikációoktatási program megvalósítását. Munkatervünk szervesen kapcsolódik a jó állam és a polgárbarát közigazgatás kormányzati koncepciójához is. Ennek egyfajta előtanulmánya – az említett OBH-s kutatás mellett – a Belügyminisztérium segítségével tervezett közjómenedzsment-kutatásunk, a Magyar Nyelvstratégiai Intézettel szeptember elején közösen szervezett Közigazgatási Kerekasztal elnevezésű rendezvényünk és az NMHH Médiatudományi Intézetével októberre tervezett konferenciánk a közszolgálati tájékoztatás európai szabályozásának elmúlt harminc évéről. Tehát egy összetett munka közben vagyunk. Most a nappali képzés mellett a hallgatói tehetséggondozásra összpontosítunk. Kétéves időtartamú szakkollégiumi vezetői tehetségprogramot indítunk, amelynek alapja a már említett HR-es módszertan. A tehetségprogram célja a vezetői alkatú fiatalok kiválasztása, fejlődésük előmozdítása, készségeik fejlesztése. Ars poeticánk szerint olyan vezetőkre van szükség a magyar közigazgatásban, akik azáltal érzik magukat sikeresnek, hogy mások ügyeit előremozdítják.

○ Mennyire segíthetné az említett célok megvalósulását, ha az Önök által is szervezett képzések kötelezőek lennének minden közigazgatásban dolgozó számára?

A. Zs. A kötelezővé tétel előfeltétele, hogy az ÁKK graduális, posztgraduális képzésein és a továbbképzéseken oktatott kommunikációs és médiaismereti tárgyakat, a módszertant és a szemléletmódot egységesítsük, és eszerint oktassuk. A már említett kari képzésfejlesztési javaslatunkban a szakmai specifikumok figyelembevételével ezt a célkitűzést már megfogalmaztuk. Ez köszön vissza minden általunk működtetett vagy részvételünkkel zajló posztgraduális képzésben és tréningben. Jól haladunk, és amint a nappali képzésen is sikerül ezt megvalósítani, elmondhatjuk, hogy a karunk által kínált összes képzési formában egységes tananyaggal és szemléletmóddal találkozhatnak a hallgatók.

○ Ki állja a képzések költségét? Gondolom,

az adott munkahely érdeke is, hogy képzettebb munkatársakkal dolgozzanak.

A. Zs. A szakirányú továbbképzések tandíjkötelesek, amit a munkáltatók vagy a hallgatók fizetnek. Mindkettőre van példa, de ez alapján nem szelektálhatunk a hallgatóink között, hiszen mindkét esetben elvárás a magas színvonalú, gyakorlatban is használható tudást közvetítő képzés. Természetesen mindig örülünk annak, ha valaki a saját pénztárcája és szabadideje terhére választja a képzéseinket, mert az azt jelenti, hogy a nálunk szerzett tudás piacképes, és hosszú távon hasznosítható.

○ Több éve végzi ezt a kommunikációs fejlesztő munkát az egyetemen. Ebben mennyiben segíti szakmai előélete?

A. Zs. A kommunikációval és a tájékoztatással először egyetemista koromban kerültem kapcsolatba, amikor a magyar felsőoktatás legrégebben működő egyetemi lapjának, a Szegedi Egyetemen voltam az újságírója. Dolgoztam reklámügynökségnél, majd Borókai Gábor kormánybiztos közvetlen munkatársaként a közszférában, de tagja voltam a Magyar Távirati Iroda tulajdonosi tanácsadó testületének is. A kétezres évek első felében Stumpf István kérésére megalapítottam a Századvég Médiaműhelyét, amelynek eredményei közé tartozik számos közjóorientált publikáció, rendezvény és médiamegjelenés. 2000 óta oktatok a kommunikációt, először a Pázmány Péter

Katolikus Egyetemen, majd három éve az NKE-n. Doktori disszertációm a közszolgálati tájékoztatás és az állami feladatvállalás összefüggéseiről írtam politikatudományból az ELTE-n, Bihari Mihály témavezetésével. Az oktatás és kutatás mellett továbbra is dolgozom a szakmában. Jelenleg az egyik egyházmegye média-vállalkozásait vezetem és szervezem. Szakmai életutam mindig a közjó és a közszolgálat irányába vezetett, ezért nagy öröm számomra, hogy most az NKE-n a közszolgálati kommunikáció oktatásának fejlesztési lehetőségeiről beszélgethettünk. ●

Agressziókezelés, extrém stressz és a kihallgatás lélektana

Úttörő kutatás folyik az NKE-n

SZÖVEG: PODOBNI ISTVÁN

Az uniós forrásból megvalósuló közszolgálat-fejlesztési programok keretében alakult meg a Kriminálpszichológia Kiemelt Ludovika Kutatóműhely. A kutatás során a magyar tudományos élet meghatározó tagjaival, a Nemzeti Közszolgálati Egyetem partner kutatóintézményeivel közösen, három alprojekt keretében vizsgálják az agresszió kialakulását a rendészeti intézkedések során, a kihallgatások lélektani hátterét, valamint a bűnözői profilalkotás lehetőségeit. A kutatás részleteibe Dr. Haller József PhD, az NKE Rendészettudományi Kar Rendészeti Magatartástudományi Intézet intézetvezetője, a kutatóműhely vezetője beszélt lapunknak.

RENDÉSZETI INTÉZKEDÉSEK EXTRÉM STRESSZ HATÁSA ALATT

A kutatás alanyai az NKE Rendészettudományi Karának negyedik félévét sikeresen teljesítő, önként jelentkező hallgatók voltak, akik a kutatásban való részvétel mellett gyakorlati és elméleti képzésben részesültek az extrém stressz körülményei között végzett intézkedéssel kapcsolatban. A 2017 júniusában és júliusában, a nyári gyakorlati időben lezajló kísérletek során a hallgatók fejenként 2-2 napot töltöttek a Nemzetközi Oktatási Központban, ahol kipróbálhatták az intézmény lélektaktikai tréningjét. Ezzel párhuzamosan a kutatók kérdőívekkel igyekeztek feltérképezni a hallgatók különböző lelki tulajdonságait.

A szakemberek tizenhat pszichikai teszt, tizenöt élettani változó, továbbá genomikai és agyi képalkotó eljárások adatainak integrált értékelése által próbálják meg értelmezni a résztvevők viselkedését a tréning alatt. „*Arra voltunk kíváncsiak, melyek azok a pszichikai és biológiai tulajdonságok, amelyek lehetővé teszik, hogy valaki extrém stressz körülményei között jól teljesítsen: ne veszítse el a fejét, ne »lőjön le« ártatlan embereket – kiképzőtiszteket –, valamint fogja el a bűnelkövetőt*” – mondta Haller József. Kifejtette, hogy a tréning során szimulált helyzeteket teremtettek a hallgatók számára, amelyek rendkívül élethűek, így a kísérlet alkalmas arra, hogy az éles helyzethez hasonló szituációt teremtsen. „*Ezt mélyen átéli a résztvevők. A kiképzőtisztek elképesztő teljesítményt nyújtanak, akár színészi teljesítménynek is nevezhetnénk.*”

A kutatók arra is kíváncsiak, hogy az eredmények alapján kioldozható-e egy olyan algoritmus, amely lehetővé teszi majd a rendészeti szakemberek hasonló akciókra való kiválasztását. Jelenleg rendelkezésre áll egy magatartásvizsgáló szoftver, azonban ezt kézzel kell működtetni. Egy tréning kielemezése a jelenlegi technikai lehetőségeinkkel rendkívül időigényes. „*Ez egy fárasztó, nagy szakértelmet igénylő munka. Ha ezt lehetne automatizálni, akkor a kiértékelés szinte a viselkedéssel párhuzamosan lezajlana.*”

„*Etikai szempontok miatt gyerekcipőben jár még az emberi agresszió vizsgálata*” – hívta fel a figyelmet Haller József. Rávilágított,

A Kriminálpszichológia Kiemelt Ludovika Kutatóműhely alapkutatásai olyan kérdésekre kívánnak választ adni, amelyeket a szakma még nem tárt fel. „*Célunk a tudományos megismerés.*” Az elméleti háttér megismertetése mellett egy olyan eszközt kívánnak a gyakorlati szakemberek kezébe adni, amely megkönnyítheti és meggyorsíthatja a különböző közszolgálati munkafolyamatokat. A kutatásokkal számítógépes algoritmusok fejlesztéséhez kívánnak hozzájárulni, elméleti alapjait lefektetni. Emellett a vizsgálatok során feltárt eredmények bekerülnek az NKE képzési struktúrájába, valamint az egyetem által kiadott tankönyvekbe is.

hogy valószínűleg hasonló kísérletet még nem végeztek nyilvánosan. Sejthető, hogy már voltak az agresszió és az extrém stressz kapcsolatát vizsgáló kutatások, azonban ezeket még soha nem publikálták a szakmai közösség számára. „*Gyakorlatilag most úttörő feladatot végzünk. Izgatottan várjuk a kísérlet kiértékelését, hogy felgöngyölíthessük a szálakat.*” Az eredmények kiértékelése közel 1,5–2 évet fog igénybe venni, azonban a kutatásban hosszabb távon gondolkoznak a résztvevők. A kísérletben és az utólagos munkafolyamatokban az NKE Kriminálpszichológia Kiemelt Ludovika Kutatóműhely és az NKE RTK Kriminálpszichológia Tanszék mellett aktívan részt vesz a Nemzetközi Oktatási Központ, a Pécsi Tudományegyetem Általános Orvostudományi Karának Művelti Medicina Tanszéke, valamint a Biokémiai és Orvosi Kémiai Intézete, az MTA Kísérleti Orvostudományi Kutatóintézete, illetve a DataCare Zrt. és az Elit Kft. Haller József véleménye szerint az alprojekt jelenlegi szakaszában számos érdekességre világított rá a kísérlet a rendészeti intézkedéssel kapcsolatban. „*Ezen áll vagy bukik a kutatás: találunk-e eltérést az alanyok viselkedésében, vagy sem. Jelenleg rendkívül sok információt gyűjtöttünk össze, amiből a kiértékelés során kiderül, hogyan kezelik az extrém stresszt.*”

A KIHALLGATÁS LÉLEKTANA

Haller József kifejtette, hogy az alprojekt során lezajlott a kulcskísérlet, továbbá az elemzésekkel is végeztek a kutatásban részt vevő szakemberek. A kísérletből már két publikáció született, ezek nyomdában vannak, egy harmadik pedig a megírásra vár. A kutatás célja az volt, hogy kiderüljön, egy kihallgatás során mi befolyásolja a kihallgatót. Melyek azok az elemek, amelyek számára hihetővé vagy hihetlenné tesznek egy esetet. A témakör tekintélyes szakirodalommal rendelkezik, azonban Haller József és Fogarasi Mihály rávilágított, a bűn súlyát és morális hatását még senki nem vizsgálta a kihallgató tiszt tekintetében. „*Meglepett, hogy még sosem vizsgálta senki azt, hogy mennyire súlyos a bűn, amivel kapcsolatban a nyomozás*

folyik, mennyire befolyásolja azt, hogy a kihallgató mit hisz el és mit nem a feltételezett bűnelkövetővel kapcsolatban” – emelte ki Haller József.

A kutatást így a szakterület hiánypótló munkájának tekinti. „*Véleményem szerint a kihallgató objektivitásának fontos eleme a bűnmértéke. Ha az elkövetett bűn morálisan nagyon súlyos, úgy tűnik, hogy előítéletek ébrednek a tisztben az emberi mivoltából adódóan.*” Például míg egy pedofil bűncselekmény érzelmeket ébreszt a nyomozóban, addig egy bolti lopás esetében ez nyilvánvalóan kevésbé jellemző. Ezek az érzelmek befolyásolják a nyomozót és a nyomozást.

BŰNÖZŐI PROFILALKOTÁS MAGYARORSZÁGON

A kutatás jelenleg kezdeti fázisban van, a munkához elengedhetetlen a hozzáférés a bűnügyi nyilvántartás adataihoz. Ez azonban még nem történt meg teljeskörűen. „*Nyilván nem vagyunk nyomozóhatóság, hisz egy egyetemről beszélünk. Ebből következik, hogy nincsenek nyilvántartásaink. Ahhoz, hogy legyen min dolgoznunk, hozzá kell férnünk a bűnügyi adatokhoz.*” Haller József ismertette, hogy a hasonló adatok beszerzése korántsem egyszerű, számos utat kell hozzá végigjárni. Még ha tudományos kutatás is a célja, a bűnelkövetők személyiségi jogait is tiszteletben kell tartani. A kutatóműhelyt azonban nem az érdekli, hogy ki és milyen bűncselekményt követett el, így az információkat a közreműködő rendészeti szerveknek meg kell szűrni, ami rendkívül időigényes. A kutatás azt vizsgálja, hogy bizonyos nyomokból, amelyeket az elkövetés helyszínén be lehet gyűjteni, meg lehet-e mondani, hogy milyen

ember az elkövető. „*Ez a kriminálpszichológia egyik alapkérdése*” – mondta Haller József. Emellett arra is keresik a választ, hogy a profilozási eljárás kapcsolatot teremthet-e különböző bűncselekmények között, így segíthet-e a sorozat-bűncselekmények azonosításában. „*Egy matematikai algoritmust próbálunk kiépíteni, amely ezt a munkát képes elvégezni. Képes adatbázisokban keresni és megtalálni a hasonló bűneseteket a nyilvántartásokban, valamint kielemezni a hasonlóság mértékét.*” Haller József kifejtette, hogy egy hasonló program már létezik Angliában, amely számukra iránymutatást jelent. Ezt kívánják továbbfejleszteni, valamint a magyar viszonyrendszerbe átültetni. Mint mondta: „*Nekünk Magyarországon kell egy bűnelkövetői profilt létrehozni.*” A vizsgálat során bizonyos esetszámot vizsgálva felderítik a nyomozati tényeket, amelyek segítenek a profilalkotásban. Ez alapján felállítanak egy algoritmust, majd egy kísérlet után megvizsgálják a programot egy másik mintán alkalmazva,

hogy kiderüljön, megtalálják-e a hasonlóságot, ami alapján profilozhatnak az adatbázisban. Magyarországon jelenleg is működik profilozás, azonban csak a gyilkosságokkal kapcsolatban. A hasonló bűntényeket 1996 óta vizsgálják hasonló technikával az országban. „*Mi nem a gyilkosságra koncentrálnánk, mert ez hála Istennek, Magyarországon ritka bűncselekmény.*” Haller József kiemelte, hogy jelenleg még nincs eldöntve, melyik bűncselekményt fogják vizsgálni, azonban kifejtette, hogy nagy valószínűséggel a rablás lesz a középpontban. Ha a kutatóműhelynek a fejlesztések során sikerül maradandót alkotnia, a tervek szerint a profilozási technikát kiterjesztik a többi bűncselekményre is. ●

50. jubileum a katonai felsőoktatásban

SZÖVEG: **PODOBNI ISTVÁN**
FOTÓ: **SZILÁGYI DÉNES**

„A katonai felsőoktatás szilárd építménye nélkül nem alakulhatott volna meg a Nemzeti Közszerződési Egyetem” – mondta Prof. Dr. Patyi András az NKE Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar ünnepi állománygyűlésén, amelyet a katonai főiskolák alapításának ötvenedik évfordulója alkalmából tartottak a Ludovika Szent László-kápolnájában. A megemlékezésen részt vettek az 1967-ben alapított Kossuth Lajos Katonai Főiskola, a Zalka Máté Katonai Műszaki Főiskola és a Kilián György Repülő Műszaki Főiskola egykori katonai oktatói és diákjai.

Prof. Dr. Patyi András ünnepi beszédében kifejtette, hogy az NKE-n az állam, különösen a végrehajtó hatalom egyes ágazatai tanulhatnak egymástól, hiszen az állam működtetése során is egymásra vannak utalva. *„Ebből kiemelendő a katonai felsőoktatás és a katonai hivatás elsőbbsége”* – mondta. Ismertette, hogy az NKE jogelőd intézménye, a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem, amely magába olvasztotta a jubiláló főiskolákat, biztos talapzatot adott az NKE létrejöttéhez. A jogelődök tudásából, katonai hagyományaiból és felsőoktatási erényeiből építkezik

ma is az egyetem. A ZMNE két katonai doktori iskolával rendelkezik, amelyek tapasztalataiból az NKE újabb doktori képzéseket tudott elindítani. Emellett a jogelőd intézményekben – a szűken vett katonai tudáson túlmenően – társadalomtudományi szempontok alapján is oktattak. Az egyetem Nemzetközi és Európai Tanulmányok Kara megalapításakor képzési palettáját és szervezeti egységeit is a jogelőd intézmények által kimunkált tudásból hozta létre. *„A katonai felsőoktatás adta bázis, az általa teremtett erő nem egyszerűen az egyetem megalapítására*

volt elég, hanem annak fejlesztésére is.” Patyi András rávilágított, hogy a sorkatonai kötelezettség eltörlésével a civil polgárok egyre kevésbé ismerik a Magyar Honvédség feladatrendszerét. Így nem érzik át azt a tény, amelyet már Magyary Zoltán is felismert, hogy minden állam a modern hadseregektől vette át a szervezési mintáit, szabályozási rendszerét. *„Mindaz, ahogy egy hadsereg egy országban működik, mintát ad a kormányzás és a közigazgatás számára”* – emelte ki. Tehát mindenkinek, aki a hadsereggel, a honvédelem feladatrendszerével és tudományosságával foglalkozik, ezekkel együtt kell az állammal is foglalkoznia. Patyi András felhívta a figyelmet: *„Államot hadsereg nélkül hosszú távon elképzelni nem lehet.”* Annak érdekében, hogy a HHK méltó műhelye legyen a katonai felsőoktatás hagyományai ápolásának és a modern hadtudomány művelésének, az egyetem több mint kétszáz millió forint uniós támogatási forrást fordít a katonai tanulmányok, műszaki tudományok fejlesztésére. Azon esetekben, ahol az EU-s pályázati rendszer sajátossága miatt nem lehet bizonyos fejlesztéseket megvalósítani, az NKE a saját forrásaiból támogatja a projekteket.

„A magyar honvédtisztképzés kezdete, jelene és jövője ehhez az épülethez kötődik” – utalt a Ludovika Akadémiára a HHK dékánja. Dr. Pohl Árpád ezredes kiemelte, hogy a jogelőd főiskolák a korszerű szakmai katonai tudáson túl örök érvényű katonai erényeket közvetítettek. *„Aki oktatóként vagy hallgatóként megfordult a katonai főiskolákon tudhatja, hogy nem volt könnyű a diákok élete. Ahogy az ma is megvalósul: feszes napirend, fegyelem és rend jellemezte a hétköznapiakat. A kemény tanulmányi munka mellett a folyamatos katonai feladatok nevelték, szoktatták a fiatal tisztjelölteket a csapatoknál rájuk váró feladatokra.”* A dékán a főiskolák egykori hallgatójaként beszédében visszaemlékezett alma materére, ahol az ünnepségen megjelent katonakollégák tanultak, oktattak, kutattak és dolgoztak. Pohl Árpád kifejtette, hogy a tisztikar folyamatosan képes volt alkalmazkodni a

kihívásokhoz, amelyeket az elmúlt évtizedek eléjük görgettek: *„Helytálltak a legnehezebb helyzetekben, legyenek azok itthon vagy egy távoli hadszíntéren.”* Véleménye szerint a Magyar Honvédség sikeresen teljesítette és teljesíti a küldetéseit, ez azoknak a parancsnokoknak és vezetőknek köszönhető, akik a katonai főiskolákról kerültek ki. *„A haza szolgálata iránti szilárd elkötelezettség, a kialakított katonai erények és képességek máig a tisztképzés alapértékeihez tartoznak”* – mondta. Az ezredes kitért a honvédtisztjelöltek jelenlegi képzésére is, amely az NKE HHK és a MH Ludovika Zászlóalj égisze alatt zajlik. Ismertette, hogy a jelenkor hivatásos hallgatói számára már nem újdonság, hogy egy-egy félétet külföldön tanulnak, nemzetközi tudományos konferencián vesznek részt, vagy hogy a 21. századi honvédtisztnek magabiztosan kell beszélnie angolul. *„A jövő honvédtisztjeit nem csak az előadótermekben képezzük. Hallgatóink a magyar tisztképzés legjobb hagyományainak megfelelően jól ismerik a csobánkai, az ócsai, a püspökszilágyi, valamint a többi gyakorlóteret”* – tette hozzá Pohl Árpád. A MH Ludovika Zászlóalj állományában feszes katonaéletet élnek a honvédtisztjelöltek. Az ezredes elmondta, hogy a hallgatók évente kétszer egy hónapot nemzetközi missziós felkészítésen töltenek, valamint becsülettel kiveszik részüket az államhatár védelméből is. A dékán kifejtette, hogy az 50. jubileumot először egy ünnepségnek tervezték, azonban ez nem ad lehetőséget egy kötetlen, hosszabb beszélgetéshez. *„Az egykori katonai főiskola oktatói és hallgatói egy olyan bajtársi közösséget alkotnak, amely azt követeli, hogy kerüljön sor egy intézményenkénti találkozóra, ke-rekasztal-beszélgetésre.”* Ennek előkészítésében a HHK aktívan részt vesz. Pohl Árpád végül a nyugállományú bajtársaihoz szólt: *„Önök kiváló tiszteket képeztek. Az ő becsületes szolgálatuk minősíti a katonai főiskolák oktatóinak munkáját.”* Dr. Nagy Tamás ny. alezredes, hadtörténész ünnepi megemlékezésében ismertette a három főiskola történetét. A Kossuth Lajos Katonai Főiskola Szentendrén, a Zalka Máté Katonai

Műszaki Főiskola Budapesten és a Kilián György Repülő Műszaki Főiskola Szolnokon kezdte meg a működését 1967-ben. „A korábbiaktól eltérően, három új helyszínen kezdődött meg a tanév a magyar katonai felsőoktatásban. A nem mindennapi esemény háttérében fontos politikai döntések húzódtak meg” – mondta a hadtörténész. Kifejtette, a 60-as években az akkori vezetés időszerűnek látta, hogy megkezdjék a Magyar Néphadsereg modernizációját. A korabeli szövetségi rendszer iránymutatása alapján a fejlesztések illeszkedtek a Varsói Szerződés koncepciójához, valamint a hazai igényekhez. „A 60-as években megkezdődött a Magyar Néphadsereg technikai korszerűsítése, vezetési rendszerének átalakítása, valamint egy új szellemiségű, a kor követelményeinek megfelelő tudással rendelkező, nagy létszámú katonai tisztikar kialakítása.” Nagy Tamás rávilágított, hogy a korban már széles katonai körökben is ismertté vált, hogy a parancsnokok többségében Szentendréről, míg a műszakiak Szolnokról és Budapestről érkeztek a hadseregbe. A korabeli döntéshozók kétszintű felsőfokú katonai képzési

rendszert álmodtak meg. „Ennek megfelelően a három katonai főiskolán végzett fiatal tisztek, akik többségében hadnagyi rendfokozatot szereztek, alegység szintű szakasz-, század- és zászlóaljparancsnoki feladatok ellátásához szükséges ismeretekkel rendelkeztek. Az ennél magasabb parancsnoki pozíció betöltéséhez már katonai akadémiai, illetve polgári egyetemi végzettségre volt szükség” – világított rá a hadtörténész. A katonai képzés mellé a hallgatók polgári ismereteket is tanultak, így a rangjuk mellé civil végzettséget is kaptak. „A működőképes képzési struktúra és az áldozatos oktatói munka eredményeként a katonai pálya elfogadottsága és elismertsége fokozatosan nőtt a magyar társadalomban” – hívta fel a figyelmet. A hadtörténész kiemelte, hogy a rendszerváltás után létrejövő Magyar Honvédség vezetői állományában mind a mai napig nagy létszámban szolgálnak olyanok, akik a három katonai főiskola egyikén tanultak. Az 50. jubileum alkalmából három könyv jelent meg (Fekete László – M. Szabó Miklós: *A Katonai Műszaki Főiskola története*; Fekete István – M. Szabó Miklós: *A katonai*

repülőszakember-képzés Szolnokon; M. Szabó Miklós: *A Kossuth Lajos Katonai Főiskola története*) a főiskolákról. Dr. Isaszegi János ny. vezérőrnagy, a Honvédelmi Minisztérium Zrínyi Nonprofit Kft. könyv- és kiadványszerkesztőségének vezetője kiemelte, hogy a kiadóval céljuk a hadtörténelem, hadtudomány megőrzése és megmentése úgy, hogy a kötetek itthon és külföldön egyaránt elérhetőek legyenek. „A történetek legyenek később olvashatók, kutathatók és hozzáférhetőek a katonai közösség és a civilek számára” – mondta. Az ünnepség után Dr. Benkó Tibor vezérezredes, a Honvéd Vezérkar főnöke mondott pohárköszöntőt. Ismertette, hogy ő

negyvenkét évvel ezelőtt kezdte meg tanulmányait a katonai főiskolán. „Megtanított minket az életre, megtanította azt, amivel szolgálhattuk ezt az országot, a nemzetet.” A vezérezredes kifejtette, hogy jó úton halad a honvédség fejlesztése, amelynek meghatározó pontja az oktatás. „1967-ben indokolt volt a katonai főiskolák létrehozása, és most indokolt az is, hogy a katonai oktatási elvárások megjelenjenek az egyetem falai között” – fejtette ki. Az NKE működéséhez sok sikert kívánt, továbbá tanácsként a következő gondolatokat intézte az egyetem polgáraihoz: „Emlékezzenek a múltra. Tartsák meg jó emlékezetükben a főiskolákat és a volt katonai akadémiát!” ●

A felsőfokú magyar nyelvű katonai tisztképzés rövid története: Ludovikától Ludovikáig

A magyar nyelvű katonai tisztképzés gondolata az 1808. évi VII. törvénycikkben fogalmazódott meg elsőként. I. Ferenc császár harmadik felesége, Habsburg Estei Mária Ludovika Beatrix ötvenezer forintos koronázási ajándékát ajánlotta fel az intézmény felállítására. A magyar nyelvű katonai tisztképzés létrehozása egységbe kövöcsolta az egész nemzetet. Példátlan mértékű közadakozás kezdődött. Az építkezést Pollack Mihály klasszicista tervei alapján kezdték el, és 1836-ban fejezték be. A tisztképzés azonban nem indulhatott el, mivel a császári kormánynak és az udvari haditanácsnak mindig sikerült akadályt gördítenie a Magyar Királyi Honvéd Ludovika Akadémia működésének megkezdése elé. A katonai oktatás megszervezését végül az 1848–49-es forradalom és szabadságharc idején kezdték meg a Ludovikán. 1867-ben az osztrák–magyar kiegyezés tette lehetővé a véderőtörvény alapján felállítandó Magyar Királyi Honvédség tisztjeinek képzését. A Ludovika Akadémia 1872-ben megkezdte tényleges működését, majd néhány év alatt a bécsújhelyi Mária Terézia Akadémiával egyenrangú felsőfokú tanintézeté vált.

Az első világháborút követően a trianoni békediktátum tiltásai értelmében a Ludovika Akadémia maradhatott az egyetlen tiszti utánpótlást biztosító intézmény a honvédség keretein belül. A Ludovika Akadémia két tanulmányi főcsoportra oszlott, ezzel szétvált a gyalogos és a műszaki képzés. A Magyar Királyi Honvéd Bolyai János Honvéd Műszaki Akadémia a Hűvösvölgyben folytatta működését. 1939 októberétől a honvéd hivatásos tisztképzés már három helyszínen folyt: az Akadémiából kiváló repülőtisztképzés Kassára, a Magyar Királyi Honvéd Horthy Miklós, majd 1942-től Horthy István Repülő Akadémiára költözött. A második világháború után elbocsájtották a tisztikar mintegy 60%-át, 1947 végére ez a szám elérte a 6700 főt. 1945 és 1947 között nem működött Magyarországon felsőfokú katonai tanintézet. 1947. október 1-jén nyitotta meg kapuit a Honvéd Kossuth Akadémia, amelyet két évvel később megszüntettek, a képzés a Honvéd Katonai Akadémián folytatódott, majd feladatait a Fegyvernemi Tiszti Iskolák vették át. 1957 februárjában megalakult az Egyesített Tisztiiskola, amely 1967-ig működött. A hadsereg

modernizációja érdekében a döntéshozók stabilizálni kívánták a magyar katonai felsőoktatás helyzetét, így 1967-ben létrehozta három katonai felsőoktatási intézményt: a szentendrei Kossuth Lajos Katonai Főiskolát, a budapesti Zalka Máté Katonai Műszaki Főiskolát (később Bolyai János Katonai Műszaki Főiskola) és a szolnoki Kilián György Repülő Műszaki Főiskolát. A rendszerváltozás után 1996. szeptember 1-jétől a katonai felsőoktatási intézmények kiváltak a Magyar Honvédség szervezetéből, az akadémiai képzés egyesült a szolnoki, valamint a szentendrei képzéssel. 2000-ben a Bolyai János Katonai Műszaki Főiskola is integrálódott, így létrejött a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem. A 2011. évi CXXXII. törvény értelmében a ZMNE az NKE égisze alatt működik tovább, Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar néven. A kar központja jelenleg a Hungária körúti Zrínyi Miklós laktanyában található, azonban az NKE vezetése elkötelezett a mellett, hogy a magyar honvédtisztképzés méltó fejlődési útja során újra az egyetem központi Ludovika Campusán, a magyar nyelvű tisztképzés bölcsőjében működhessen.

Globális érdek, hogyan ne legyen háború a Koreai-félszigeten

SZÖVEG: SZÖÖR ÁDÁM
FOTÓ: AFP

Bár senkinek sem érdeke, hogy katonai konfliktusba torkolljon a koreai incidens, a háború lehetősége egyre közelebb került az elmúlt hónapokban. Köszönhető ez annak is, hogy az amerikai elnök és az észak-koreai vezető szinte napi szinten fenyegeti egymást. Hogyan jutottunk odáig, hogy Észak-Korea atomhatalommá vált, és milyen esélye van a békés rendezésnek? Összeállításunkban Dr. Péczeli Anna, a Nemzeti Közzolgálati Egyetem Stratégiai Védelmi Kutató Központ (SVKK) munkatársa segítségével próbálunk választ találni a kérdésre.

„Donald Trump amerikai elnök időpocsékolásnak tartja, hogy külügyminisztere megpróbál tárgyalni Észak-Koreával” – érkezett a hír lapzártakor (október 1.) a Trump és Kim Dzsong Un közötti retorikai háború újabb fejezetéről. Ma mindenki abban reménykedik, hogy ez a harciskodás megmarad a szavak szintjén. A szakértők azonban egyre kevésbé optimisták, hiszen számos jele van annak, hogy egyre nehezebb lesz megúszni a katonai összecsapást. Mindezt annak ellenére gondolják, hogy a háború egyetlen, a konfliktusban érintett országnak sem érdeke. Mielőtt a jelenlegi helyzetet elemeznénk, érdemes áttekinteni, hogyan jutott el Észak-Korea oda, hogy ma már jogosan tarthatnak tőle a nagyhatalmak is.

„Az észak-koreai atomprogram és az ezzel párhuzamosan futó rakéta program az utóbbi években rendkívül felgyorsult, ami mindkét területen egyre komolyabb fejlettségi szintet eredményez” – fogalmaz Péczeli Anna. Az SVKK kutatója elmondta, hogy az atomprogram gyökerei egészen az 1950-es évekig nyúlnak vissza, amikor is Phenjan megkezdte a nukleáris fűtőanyag-ciklus kiépítését szovjet segítségével. 1977-ben Észak-Korea

háromoldalú megállapodást kötött a Szovjetunióval és a Nemzetközi Atomenergia Ügynökséggel, amelynek köszönhetően a jongszoni reaktor a NAÜ teljes körű biztosítéki ellenőrzése alá került. Észak-Korea azonban 2003-ban bejelentette, hogy kilép az atomszorompó-szerződésből, amely addig visszatartotta attól, hogy nukleáris fegyvereket fejlesszen. Ezt követően nem volt megállás, és rövid időn belül, 2006-ban megtörtént az első sikeres nukleáris kísérleti robbantás, amelyet ez idáig öt további követett. Ezek egyrészt egyre nagyobb hatóerőt, másrészt egyre komolyabb fejlettségi szintet demonstráltak. „Az eddigi legutolsó, szeptember eleji robbantás a legtöbb szakértő véleménye szerint már hidrogénbombával történhetett, ami nagyon komoly fejlettségi szintről árulkodik” – mondja Péczeli Anna. A kutató legalább ilyen lényegesnek tartja azonban azt is, hogy a hordozórakéták fejlesztése is rendkívül dinamikusan zajlott az utóbbi időben Észak-Koreában. Különösen az interkontinentális ballisztikus rakétákkal végzett sikeres kísérletek elgondolkodtatóak, hiszen ezekkel ma már akár az Egyesült Államok területét is képes elérni Phenjan. Az első ilyen sikeres kísérletre 2017. július 4-én

került sor, amikor Észak-Korea 2800 km-es magasságba lőtt ki egy rakétát, amely 930 km-rel odébb tért vissza a Japán-tengeren. Megfelelő kilövési szögből ezzel már akár 6700 km hatótávolságot is el lehet érni. A második sikeres tesztkilövésre nem sokkal később, július 28-án került sor. Ez azt mutatta be, hogy az észak-koreai interkontinentális ballisztikus rakéták potenciális hatótávolsága elérheti akár a 8000 km-t is. A rendszer ugyan még kísérleti fázisban van, és Phenjannak mindössze pár tesztrakéta áll rendelkezésére, ugyanakkor, ha megindul a sorozatgyártás és a hadrendbe állítás – ami Péczeli Anna szerint is egy éven belül megtörténhet –, akkor az Egyesült Államok már egy teljesen újfajta fenyegetéssel lesz kénytelen szembenézni. Számítások szerint ugyanis ez a rakéatechnológia már elérné a Hawaii-szigeteket, és az Egyesült Államok nyugati partvidékén fekvő nagyvárosokat (sőt, egyes szakértők már Chicagót is a hatótávolságon belülre helyezik).

Persze a nagy kérdés az, mennyire akarja használni ezeket a fegyvereket Észak-Korea. „Atom- és rakéta programjuk legfontosabb célja, hogy elrettentsék az Egyesült Államokat a beavatkozástól, és garantálják a rezsim túlélését” – fogalmaz az SVKK kutatója. Péczeli Anna szerint az észak-koreai vezetés is tudja, hogy egy esetleges katonai beavatkozás végén a jelenlegi rezsimnek mennie kellene. Így zsarolási alapként használják a katonai fejlesztéseiket, hogy egy esetleges diplomáciai tárgyaláson jobb pozícióból tudják majd érdekeiket képviselni. A tárgyalóasztalhoz ültetést azonban Kína nélkül szinte biztosan nem lehet elérni, mint ahogy annak is van esélye, hogy ez a korábban életre hívott hatoldalú tárgyalási keretben történne, Oroszország, Japán és Dél-Korea bevonásával. „Az már most látszik, hogy az érdeellentétek miatt egy ilyen többoldalú tárgyalás is sok nehézségbe ütközne, nehezebb folyamat lenne, mint például az Iránnal való rendezés” – véli a szakértő. Már csak azért is, mert a jelenlegi amerikai adminisztráció – élén Trump elnökkel – egyelőre nem is forszírozza túlzottan a tárgyalásos megoldást. Legalábbis komoly erőfeszítéseket nem tesz érte. „Kínára próbálnak minél nagyobb nyomást gyakorolni, hogy növeljék a szankciók mértékét” – fogalmaz Péczeli Anna. A kutató szerint ugyanakkor a Trump-adminisztráció Kína szerepét illetően már eddig is nagyobb sikereket ért el, mint Obamáék. A jelenlegi amerikai elnök ugyanakkor kiszámíthatatlanabban viselkedik szinte minden külpolitikai kérdésben, ami mindenképp rizikófaktornak tekinthető. Előfordulhat, hogy ha Észak-Korea tovább folytatja kísérleteit, az amerikaiak előbb-utóbb katonai erőt alkalmaznak. Ebben szerepe lehet annak is, hogy Trump elnök sokszor nagyon élesen és sarkosan fogalmaz, és egy idő után a hitelessége is veszélybe kerülhet, ha nem tartja magát az általa elmondottakhoz. Pedig egy amerikai katonai akció nem biztos, hogy totális sikerrel járna, hiszen nem lehet pontosan tudni, milyen ellenféllel néznek szembe. Mindenesetre sok vesztenivalója van az Egyesült Államoknak is, hiszen az észak-koreai rezsimnek már most több száz közepes

hatótávolságú ballisztikus rakétája van hadrendben, amelyekkel az USA térségbeli katonai bázisait közvetlenül veszélyeztetni tudják, komoly károkat okozva emberéletekben is. Arról nem is beszélve, hogy a több mint egymilliós szárazföldi hadseregük nagyon komolyan veszélyeztetné a dél-koreai Szöul és Incson. Az USA katonai műveleteinek egyik lehetséges forgatókönyve a megelőző légitámadás lehetne, az észak-koreai ballisztikus rakéta és a nukleáris program központi elemeit célozva és kiiktatva. Azonban nem lehet garantált a siker, hiszen nem biztos, hogy a célpontok mindegyikét ismerik, ráadásul az észak-koreai légvédelem is okozhatna kellemetlen perceket az amerikaiaknak. Arról nem is beszélve, hogy milyen következményekkel járhat, ha nem sikerül minden rakétaállomást megsemmisíteniük, és néhány észak-koreai rakéta esetleg célt ér. A szárazföldi támadásnak még több buktatója lenne, hiszen ehhez komoly csapatnövelések kellenének, és Dél-Korea jóváhagyása nélkül nem is valósulhatna meg. Ez pedig a jelenlegi helyzetben nem tűnik reálisnak.

Azt persze nehéz megmondani, hogy a retorikai háború meddig folytatható. Péczeli Anna szerint egyfajta orosz rulett zajlik, amelyben a békés rendezés esélyeit csökkenti a Trump-adminisztráció kiszámíthatatlan külpolitikája. Különösen az elnök viselkedése lehet aggasztó, hiszen Twitter-posztjai gyakran tovább növelik a feszültséget a kérdésben. Az SVKK kutatója szerint nem jelenthető ki egyértelműen, hogy két örült politikus néz szembe egymással, hiszen mindketten a saját érdekeiket tekintve a racionalitás mezsgyéjén mozognak. Különösen Kim Dzsong Un esetében igaz ez, hiszen eddig egyetlen alkalommal sem tett az észak-koreai rezsim irracionális lépéseket, és nem is kalkulálta el magát. Sőt, az országnak a tíz évvel ezelőtti helyzethez képest rendkívül megerősödött a pozíciója a térségben a szankciók ellenére is. „Racionális, ügyesen játssza ki egymás ellen a nagyhatalmakat, és jól lavíroz” – fogalmaz az észak-koreai vezető kapcsán Péczeli Anna. Szerinte az igazi kockázati faktor, hogy mindkét politikus személyiségében van egyfajta nárcisztikus hajlam. A kutató szerint Európának elsősorban gazdasági szempontból kell tartania egy esetleges katonai konfliktustól, hiszen egy háború globális hatással lenne a világgazdaságra, így Magyarország is megérezné annak negatív hatásait. ●

Világelsők a távérzékelésben

SZÖVEG: PODOBNI ISTVÁN
FOTÓ: WIKIPÉDIA, SZILÁGYI DÉNES

A műholdakról és a különböző repülési magasságokból nyert távérzékelési adatok egyre nagyobb szerepet kapnak a vízgazdálkodás tervezési folyamataiban, az előrejelzésekben és a felmerülő katasztrófavédelmi feladatok támogatásában. A hét évvel ezelőtti vörösiszap-tragédia, valamint a Mexikói-öböl olajszennyezése volt az első, ahol lehetőség volt az azóta világhírű magyar technológia bevetésére. Többek között erről is beszélt lapunknak Dr. Bíró Tibor, a Víztudományi Kar dékánja.

A különböző hullámhossztartományokban mérő szenzorok egyidejű használatával olyan információtartalmakhoz férhetünk hozzá, melyek jó térbeli felbontásukkal és pontosságukkal jelentősen megkönnyítik a szakemberek munkáját, felgyorsítják a beavatkozások előkészítő fázisát. A távérzékelési felméréseket különböző repülőalkalmasságok, például műholdak, repülőgépek, sárkányrepülők vagy UAV-k, azaz drónok végzik. A távérzékelés alapja a felszínről visszaverődő elektromágneses hullámok. A passzív mérésnél a nap visszaverődő sugárzását mérik, míg az aktív mérések során szenzorokkal küldenek jelet. A gépeken elhelyezett szenzorok letapogatják az alattuk elterülő területet, az így kinyert adatokat pedig a közszolgálat különböző területei nagyon jól tudják hasznosítani. „Az elmúlt néhány évben a vízügybe szinte berobbant a távérzékelés” – hívta fel a figyelmet Bíró Tibor a technológia fejlődésére, a víztudománynak hatalmas áttörést jelentett például a drónok elterjedése.

Bíró Tibor rávilágított, hogy a vízgazdálkodás a technológiát különböző mentesítési feladatok támogatásánál, mint a sík- és dombvidéki vízgyűjtők vagy medrek felvételezésénél, elöntési modellek felállításánál használja, valamint hatalmas szerepe van a védekezési feladatokban, árvizek és belvizek felmérésénél, töltések, gátak vizsgálatánál. A multiszenzoros távérzékelés elemei a hiperspektrális légi szenzor, a légi lézerszkennerek, a középformátumú digitális kamera, valamint a terminális infra légi szenzor. A geodézia, azaz a földmérés felváltható a távérzékeléssel, melynek időtartama töredéke a földméréshez szükséges több hónapnak.

2013-ban a valaha mért legnagyobb dunai ár sújtotta Magyarországot. A VTK dékánja kiemelte, hogy az árhullámot követve közel 13 ezer ortofelvétel készült az árvízről. Az elemzéseknek hála az ország vízügyi biztonságát már sokkal pontosabb adatokkal tudják szavatolni.

A technológiát ipari katasztrófák során is kiválóan lehet alkalmazni. A felszínen megtalálható különböző szennyezések ugyanis eltérő hullámhosszokon verik vissza a leküldött

A vörösiszap-katasztrófa, valamint a Mexikói-öbölben használt technológia szakmai körökben világelsőnek számított. A VTK dékánja az ENSZ-ben is bemutatta a technológiát, a bécsi központban fel is szólalt a témában. Az ENSZ Világűrbizottságának végrehajtó testülete ENSZ Világűriroda regionális hivatala létesített Gyöngyösön, a távérzékelési kutatócsoporttal együttműködve. A hivatal feladata, hogy segítse, támogassa a természeti és ipari katasztrófák megelőzését, illetve a bekövetkezett katasztrófák elhárítási tevékenységeit, az emberi élet és az anyagi javak mentését, valamint a katasztrófák hatásainak felmérését. Munkássága során a kifejlesztett távérzékelési technológiákkal és módszerekkel támogatja az ENSZ-tagállamok katasztrófavédelmét. A létrejövő hivatal részt vesz többek között NASA-felvételek feldolgozásában is.

elektromágneses hullámot, így anyagi szinten tudják elemezni a vizsgált területet. „Ez szinte egy digitális ujjlenyomatvétel” – mondta Bíró Tibor.

Hazánkban az ajkai vörösiszap-katasztrófa volt az első igazi bevetése ennek a technológiának. A tragédiát Magyarország történelmének egyik legnagyobb ipari katasztrófájaként tartják számon. A bal-eset 2010. október 4-én 12:05 és 12:25 perc között történt, amikor a MAL Zrt. ajkai timföldgyáranak X. tározója átszakadt az északnyugati sarkánál. A kiömlő több mint egymillió m³ vörösiszap közel negyven km²-es területet öntötte el, beleértve Kolontár, Devecser és Somlóvásárhely települést.

A szennyező vörösiszap belekerült a Torna patakba, majd a Marcalon keresztül a Rábába, onnan pedig a Dunába. Az ipari szerencsétlenség tíz emberéletet követelt, a sérültek száma meghaladta a százötven főt, emellett a pusztítás hatalmas ökológiai és gazdasági károkat okozott. A vörösiszap a timföldgyártás melléktermékeként keletkezik. Toxikus fémvegyületeket tartalmaz, emellett erősen lúgos, 13 pH értékű anyag. Veszélyes hulladék, amely

a bőrrel érintkezve súlyos sérüléseket okoz, maró hatású. A természetbe kerülve pusztítóan hat az élővilágra, következményei főként rövid távon jelentkeznek. A magyar kormánzatnak közel harmincnegy milliárd forintjába került a károk helyreállítása, ebből huszonegy milliárd forintot a környezeti elemek rendbetétele emésztett fel. Mindehhez nagyon komoly segítséget nyújtott az a technológia, amit Bíró Tibor vezetésével dolgoztak ki 2009-ben Gyöngyösön. „A Károly Róbert Főiskolán elismert szakemberek bevonásával egy távérzékelési intézetet hoztunk létre, amely komoly médiaérdeklődést kiváltó projekteket hajtott végre” – mondta Bíró Tibor. Többek között egy, a sarkkörök vidékét vizsgáló nemzetközi hóreflektancia-mérési kampányban is részt vettek, amely a klímaváltozás hatásait vizsgálta a boreális övezetben, továbbá 2010 tavaszán a Mexikói-öbölben történt olajkatasztrófánál nyújtottak technikai-technológiai segítséget. Adott volt tehát a technológia, amivel segíteni tudták

a katasztrófa sújtotta településeket. „A vörösiszap-katasztrófát követő napon értesítettük az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóságot (OKF), hogy Gyöngyösön olyan technológiát fejlesztünk ki, amely alkalmas szennyezett területek, illetve sérült objektumok felmérésére.” Bakondi György főigazgató ezek után a kutatócsoportot bízta meg a környezeti károk légi felmérésével, amely során a szakemberek speciális szenzorokkal pásztázták végig a sérült tározót és az elárasztott területeket. „A feladatunk az volt, hogy alacsony repülési magasságból készítsünk légi felvételeket. Ez különböző szenzorokkal történt. A legfontosabb elem a hiperspektrális szenzor volt, amelynek lényege, hogy a földfelszínről visszaverődő fényhullámhosszokat specifikusan sok csatornára bontja” – fejtette ki Bíró Tibor. „Ebből olyan dolgokra tudunk következtetni, mint például hogy milyen a szennyezés koncentrációja a felszínen. Esetükben: az alumínium-oxid, vas és más olyan anyagok, amelyek a vörösiszapban jelen vannak, milyen eloszlásban és koncentrációban lehetnek fel a vizsgált területen.” A katasztrófa után két nappal megkapták a szükséges kutatási engedélyeket a terület felmérésére, majd az előkészületek után két nap alatt felmérték a katasztrófa helyszínét. A repülés során nemcsak a sérült töltést és tározót, hanem a teljes elöntött területet is megvizsgálták. A felmérések után egy komplett jelentéscsomaggal tudták segíteni a kármentesítést végző hatóságok munkáját. Az adatok teljes körű kiértékelése folyamatos adatszolgáltatás mellett november 10-én zárójelentéssel zárult, amikor a kiértékelte adatbázisokat átadták az OKF-nek. Az ipari katasztrófa sújtotta terület átvizsgálása során megállapították, hogy nincs további repedés a IX. és X. tározókat elválasztó töltésen, valamint a töltéstáblánál megjelent szivárgásokat is detektálták. A távérzékelési technológia segítségével megállapították a kiömlött vörösiszap mennyiségét, továbbá felmérték a kármentesítéssel szükségszerűen érintett területeket, amelyeket legalább három cm-nél vastagabban borította be az iszapréteg. „A kármentesítés alá vont terület behatárolását

segítettük. Emellett egy év elteltével monitoroztuk a szennyezett területet. A kiszámított iszapmennyiség képezte az eljárás egyik alapját” – mondta Bíró Tibor. A vörösiszap-katasztrófa utáni kármentesítéssel kapcsolatban a dékán kiemelte: „Példamutató együttműködés valósult meg az OKF és hazai tudományos szereplők között.” A tudományos műhelyek aktivitását az OKF Kormányzati Koordinációs Bizottság Tudományos Tanácsa koordinálta, amelynek Bíró Tibor a mai napig a tagja. „A hazai katasztrófavédelem jelesre vizsgázott, rendkívül jól szervezetten kezelte a katasztrófa helyzetet, a kármentesítést rövid időn belül megszervezte, ezt az uniós látogató bizottság jelentése is megerősítette.” ●

A vörösiszap-katasztrófa okozta kár felmérése során használt technológiák:

- Thermális és infraszenzorok segítségével a sérült gát repedéseit, a szivárgásokat, valamint a gát mentett oldalán lévő túlnedvesedéseket mérték fel, melyek fontos momentumok a katasztrófa okainak feltárásában. A felszínről visszavert elektromágneses sugárzás bizonyos hullámhossztartományait észlelik a szenzorok, melyekhez különböző jellemzők társíthatók.
- A lézerszkennelési LIDAR technikával meghatározták a kiömlött iszap pontos mennyiségét, a X/A tározó tározási kapacitását, de ez a módszer szolgáltatott adatokat a külterületeken eltávolítandó vörösiszap mennyiségének becsléséhez, illetve a védművek tervezéséhez is. A LIDAR technológia egy repülőgép, egy lézertáv mérő és a GPS navigációs rendszer házasságából született, és inerciális navigációs rendszerrel is kiegészül. A rendszer alkalmazásával megállapítható a felszíni iszap elfolyási iránya, valamint behatárolható a még el nem öntött, de veszélyeztetett terület.
- Az ún. hiperspektrális technológiával meghatározták a szennyezéseloszlásokat, az iszapréteg-vastagságokat, anyagösszetételt és koncentrációt az elöntött területeken, melyek a kárelhárítás operatív irányításához szolgálnak térbeli információkat. A felvételek osztályozásához terepi mérési adatok szükségesek, melyeket a légi adatgyűjtéssel egy időben kell elvégezni. A technológiával kiszámítható és meghatározható az a terület, ahol kármentesítést kell végrehajtani. Ebből következően előzetes felmérést lehet készíteni, hogy várhatóan mekkora költségekkel fog járni a kármentesítés.

Múlt, jelen, jövő:

70 év után újra államtudományi képzés Magyarországon

SZÖVEG: **FECSEK ZSUZSANNA**
FOTÓ: **SZILÁGYI DÉNES**

A Nemzeti Közzolgálati Egyetem Államtudományi és Közigazgatási Kara a 2017/2018-as tanévben indította el először az államtudományi osztatlan mesterképzési szakot. A képzés újnak tűnhet, holott komoly hagyományai vannak hazánkban.

Az állam megfelelő szintű működtetése mindig is megkívánta a megfelelő szintű szakemberképzést, de az utóbbi években az állam és a kormányzás szerepe világszerte erősödik a gazdasági és társadalmi problémák megoldásában. A nemzeti érdekek védelme iránti igény is egyre erősebben jelentkezik, márpedig azt csak erős állammal és hatékony kormányzással lehet biztosítani. Ehhez pedig olyan szakemberekre van szükség, akik birtokában vannak mindannak az átfogó tudásnak, amely az állami feladatokra, az állam szervezetére, működésére, jogrendjére irányul elméleti és gyakorlati szempontból egyaránt. Nem véletlen, hogy a kormány úgy döntött, hetven év után modern formában újraindítja az önálló államtudományi képzést hazánkban. Az önálló doktori címet adó öt éves osztatlan mesterszak fejlesztése 2015/2016-ban kezdődött meg az NKE-n, és idén fogadta be első hallgatóit nappali és levelező tagozaton. Az önálló államtudományi egyetemi végzettség nagy tradíciókkal rendelkezik hazánkban. A politico-cameralis tudományok oktatása a jogtudományi karokon vette kezdetét, a jogászképzés részeként valósult meg. 1777-ben, a Nagyszombatból Budára áthelyezett jogi karon elindított államtudományi képzésnek már kifejezetten az volt a célja, hogy

a köz számára alkalmas tisztviselőket képezzen, de a jog égisze alatt. A későbbiek során a jogi fakultás keretében történő államtudományi képzés mégis azt eredményezte, hogy a közigazgatás és az igazságszolgáltatás szétválasztódott, mert a jogászok alapvetően nem akartak a közigazgatásban állást vállalni. E hangsúlyeltolódás miatt a későbbi egyetemi reformok sorozatosan megkérdőjelezték a jogászképzés dominanciájára épülő államtudományi képzés fenntarthatóságát. Az önálló államtudományi egyetemi végzettség és doktórátus 1874-ben vált külön, ezzel az állami és a jogászkarrierpálya is kettévált, de az akkori szabályozás az átjárási vizsgarendszert is megteremtette. 1945-ben a politika által tudatosan veszélyesnek minősített államtudományt nem ismerték el önálló tudományterületnek – így annak kutatását és oktatását sem –, ami ahhoz vezetett, hogy évtizedekig a jogtudománynak alárendelve volt jelen a társadalomtudományi felsőoktatás színterén. 1946-ban egységes állam- és jogtudományi képzés és doktori cím [Doctor Juris (Universi) Rerumque Politicarum] jött létre, és a kommunista hatalom 1954-re felszámolta az államtudomány önállóságát. Az 1989-es rendszerváltás után alapjaiban hosszú évtizedekig megmaradt az egységes

állam- és jogtudományi képzés. Az Országgyűlés a kormány javaslatára a 2015. évi CXXXII. törvénnyel vezette be az államtudományi szakon oklevelet szerzett személyek számára a dr. rerum politicarum cím használatára való jogosultságot.

Logikus lépés volt az is, hogy az államtudományi képzés az NKE-n induljon el mint a hazai közigazgatási szakemberképzés legfőbb bázisán. A képzésre való felkészülés egyik fontos momentuma volt, amikor a korábbi Közigazgatás-tudományi Kar 2016. február 1-jétől Államtudományi és Közigazgatási Kar néven folytatta működését, és végezte a közigazgatásban dolgozó szakemberek magas színvonalú képzését. A névmódosítás már az államtudományi mesterképzésre tekintettel, az államtudományi egyetemmé válás jegyében történt meg.

A képzés önállósítását, annak indokoltságát sokan megkérdőjelezték, több jogi kar is. Pedig a mesterszak elindításának egyik indoka pont az egységes jogászképzés struktúrájában keresendő, amelyben az államtudományok egyes elemei ugyan megtalálhatók, a gyakorlatban azonban az oktatás teljesen áttevődött a magánjog különböző területeinek irányába olyannyira, hogy a végzettséget igazoló oklevélből is kikerült az államtudományi doktorátus: a 2006-tól indult évfolyamok már „tisztá” jogtudományi képzésben vesznek részt, és jogász doktori végzettséget szereznek. Másképpen fogalmazva, a ma hatályos jogászképzési és kimeneti követelmények gyakorlatilag sajátos módon kettéváltak. A jogászképzés ma „tisztá jogtudomány”, és nagyon csekély mértékben felel meg az államtudomány tárgyát, módszerét és kutatási céljait, eredményeit más társadalomtudományok nézeteire is komplex módon építő szemléletnek.

A jogászképzés azonban továbbra is fontos a közzszolgálat jogászsainak képzésében, az államtudomány és a jogtudomány továbbra is változatlanul közel állnak egymáshoz, de a modern állam működéséhez olyan szakemberek kellenek, akik átfogóan ismerik az állam létének, működésének és kormányzásának minden tárgykörét. Az államtudományi osztatlan mesterképzés célja, hogy olyan szakemberek kerüljenek ki az egyetemről, akik az államérdek érvényesítése érdekében és a közzszolgálat értékrendjének megfelelően komplexen tudják ellátni az állami feladatokat. Képesek továbbá a közpolitikai stratégiai tervezést és hatáselemzést átfogó ágazati, szakpolitikai költségvetési-gazdasági szemlélettel végezni, illetve magas szintű tervezési, stratégiai, elemzési és vezetői feladatot ellátni. A szakembereknek részletesen ismerniük kell az államszervezetet és az állami működést, valamint képesnek kell lenniük azok hatékony változásmenedzsméntjére, az állami működés

történeti, összehasonlító módszerrel és nemzetközi modellek alapján történő elemzésére és szervezésére, továbbá tisztában kell lenniük az alapvető közigazgatási ágazatok szakpolitikai rendjével, jogszabályanyagával, jogintézményeivel és eljárásrendjével, valamint az állami működést meghatározó és befolyásoló társadalmi és politikai, gazdasági és emberi tényezőkkel.

A 10 féléves, összesen 300 kredites képzés az alábbi tíz modul ismeretanyagát foglalja össze: Állam és kormányzás, Állam és közigazgatás, Állam és jogrendszer, Állam és társadalomszervezés, Európai Unió és nemzetközi kapcsolatok, Állam és Közzszolgálat, Állam – gazdaság – közpénzügyek, Állam és vagyongazdálkodás, Digitális állam és Közzszolgálati képességfejlesztés. A képzés a hallgatók számára egy-egy komplex államtudományi ismeretkörből álló záróvizsga letételével végződik. Az államtudományi osztatlan mesterképzés ismeretkörébe tartozik az államelmélet és az alkotmánytan, a közigazgatástan és közigazgatási jog, a közzszolgálati vezetésemélet és szervezéstan, a

közzszgdálkodás és államháztartástan, valamint a nemzetközi kapcsolatok és az európai integráció.

Az államtudományi osztatlan mesterképzési szakon végzett hallgatók tisztában vannak az állam intézményrendszerével, az alkotmányjogi és közjogi kereteivel, a közigazgatás jogi és dogmatikai alapkérdéseivel, a kormányzati stratégiai tervezéssel, a hatékony kormányzással, az ágazati szakpolitikákkal, a helyi önkormányzással, a közzszolgáltatás-szervezéssel, a közigazgatás fejlesztésével és a nemzetközi gazdasági és politikai folyamatok alakulásával. Ez azt is jelenti, hogy alkalmasak a közérdek és a közzszolgálati értékrend érvényesítésére, a közfeladatok magas szintű tervezési, stratégiai, elemzési és vezetői teendőinek ellátására, a kormányzati modellek alkalmazására, az államszervezet működtetésére, annak nemzetközi modellekkel való összehasonlítása szerinti tervezésére és az állam működésére hatást gyakorló politikai, gazdasági és társadalmi tényezők komplex értékelésére. ●

MIÉRT AZ ÁLLAMTUDOMÁNYI MESTERSZAK?

„A jövőm megalapozása volt a célom. Szerettem volna olyan pályát választani, amely sok lehetőséget rejt. Így az államtudomány szakot választottam, ahol öt évig színvonalas, mesterképzés szintű oktatást kapunk” – **Nagy Viktória**, az NKE ÁKK államtudományi osztatlan mesterképzés szakos, első évfolyamos hallgatója.

„Igazából azért választottam ezt a szakot, mert alapvetően humán beállítottságú vagyok, érdekel minden, aminek van történelmi vonatkozása, megtetszett az egyetem, amiről a nyílt napon és az Educatio kiállításon sok mindent megtudtam. Majd amikor rátaláltam az államtudományi osztatlan mesterképzésre, biztossá vált, hogy ide jelentkezem elsőként” – **Szilágyi Bendegúz**, az NKE ÁKK államtudományi osztatlan mesterképzés szakos, első évfolyamos hallgatója.

„A közigazgatás-szervező alapképzés elvégzését követően azért választottam az államtudományi osztatlan mesterképzést, mert komoly szakmai fejlődést látok benne, mely életem során hozzásegít az eredményes közzszolgálati karrier eléréséhez” – **Léka Laura**, az NKE ÁKK államtudományi szakos, első évfolyamos, közigazgatás-szervező szakot végzett másoddiplomás hallgatója.

„Politológián szerettem az államtörténeti, közjogi témákat. A szakdolgozatomat is alkotmányozás témában írtam. Gondolkodtam a jogász szak elvégzésén is, de számomra túl sok volt a magánjogi, bírói rész, ezért amikor megismertem a szak várható tematikáját, rájöttem, hogy ezt a többletet hiányoltam a jognál” – **Szabó Péter**, az NKE ÁKK államtudományi szakos, első évfolyamos, a Miskolci Egyetem BTK politológia szakán végzett másoddiplomás hallgatója.

„Azért kezdtem el idén ezt a képzést, mert mélységében bővült a tananyag az alap- és a mesterképzéshez képest; új területek is megjelentek. Megjelent az igény a magasabb szintű végzettségre a közigazgatásban, és ez megtetszett. Úgy gondolom, bizonyos pozíciók betöltéséhez elengedhetetlen lesz ez a végzettség” – **Gajdos Viktória**, az NKE ÁKK államtudományi szakos, első évfolyamos hallgatója, aki korábban a Pázmány Péter Katolikus Egyetem JÁK igazgatássszervező alapszakát, majd az NKE ÁKK közigazgatási mesterszakát végezte el.

Az Önök kértéktől a közszolgálati protokoll szakig

Interjú Bényi Ildikóval

SZÖVEG: **FECSE ZSUZSANNA**
FOTÓ: **SZILÁGYI DÉNES**

Bényi Ildikó magyar műsorvezető és bemondó 1993 óta a közmédia és a közélet meghatározó alakja, önkéntes véradó és elsősegélynyújtó, és már közszolgálati protokoll szaktanácsadó is, hiszen sikeresen elvégezte a Nemzeti Közszolgálati Egyetem közszolgálati protokoll szakirányú továbbképzési szakát. A szakhoz kötődő élményeiről, munkásságáról és élettapasztalatairól kérdeztük az Önök kérték műsorvezetőjét, aki örömmel válaszolt kérdéseinkre.

○ **Miért éppen a tévés pályát választotta?**

Bényi Ildikó: Már gyerekként vonzott ez a szakma. Éppen ezért nagyon tudatosan készültem erre a pályára, mindent ennek rendeltem alá: ezért mentem magyar szakra, és ezért kezdtem el rádiózni annak idején. Valaki egyszer azt mondta, hogy az igazi tévés rádiósként kezd, hogy megtanulja a szakma alapjait: először csak a hangjával dolgozik, de közben sok műfajban kipróbálhatja magát, és utána a képernyőre kerüléssel nő a tét.

○ **Mit tart a legnagyobb sikerének? Mi tette a legboldogabbá?**

B. I. Mindig azt a munkát szeretem, amit éppen csinálok. Úgy állok hozzá, mint egy színész: abban a szerepben próbálok meg kiteljesedni, amelyik megtalál. Ha úgy érzem, hogy nincs elég kihívás az életemben, akkor keresek magamnak valamit, amivel megteremtem a sikerélményt, mert anélkül egyáltalán nem tudok élni. Valami visszacsatolásra szükségem van, amit ha kell, kiharcolok magamnak. Ki kell provokálnom, hiszen az én munkámban részben ebből élünk.

○ **Mi motiválta, hogy elvégezze az NKE közszolgálati protokoll képzését?**

B. I. A lányom tavaly májusban érettségizett, emiatt az interneten keresgéltem, hogy milyen irányban tanulhatna tovább. Tudtam, hogy a rendezvények nagyon közel állnak hozzá, gondolkodott is a protokollon, így ebben az irányban keresgéltem.

Ráakadtam egy-két protokollós képzésre, köztük találtam meg a Nemzeti Közszolgálati Egyetemét. Rögtön szimpatikus volt benne, hogy közszolgálati. Hamar rájöttem, hogy ez a képzés nem a lányomnak való, hiszen posztgraduális képzés, tehát feltételez már egy előképzettséget, diplomát. Nekem viszont nagyon megtetszett. Időről időre feltör bennem a vágy, hogy tanuljak. Bár most már megálljt fogok parancsolni ennek a vágynak, mert mindennek van határa, de akkor annyira megörültem neki, hogy nem volt kérdés: belevágok. Zöld utat kaptam a munkahelyemen, tanulmányi szerződést kötöttünk. Szóval így jött ez a képzés, ami két féléves volt.

○ **Milyen érzés volt újra hallgatóként egyetemen tanulni?**

B. I. Munka és család mellett nem volt egyszerű. Véresen komolyan veszek mindent, és elképesztően maximalista vagyok. Ahogy jöttek az első ötösök, vérszemet kaptam és eltökéltem, hogy nekem mindenből ötös kell. Jó dolog, ha az ember kitűz maga elé valamilyen célt, mert akkor abba az irányba halad, hogy elérje. Havonta három napot töltöttünk az egyetemen, voltak beadandó feladataink és sok vizsgánk is, írásbeli és szóbeli egyaránt. Azt kell mondanom, hogy a vizsgáink nagyon kemények voltak. Legalábbis én így éltem meg, de a többiek is ezt láttam, mert akik felnőtt fejjel idejöttek, nemcsak saját maguk és a családjuk, hanem a tanáraik előtt is szerettek

volna értéket letenni az asztalra. Nem akarod saját magad kellemetlen helyzetbe hozni, felkészületlenül elmenni egy vizsgára. Elképesztően túltanultam magam egy-egy vizsgára, de nem bántam meg, mert én csak így tudok felkészülni: olyan nincs, hogy csak hármásra tanulok meg valamit, vagy a megűszásra hajtok, hiszen önálló döntés volt, hogy elvégezzem ezt a képzést. Én találtam ki, én akartam, én mentem utána, tehát magamnak kellett megfelelni, senki másnak. Nem mondom, hogy egyszerű volt, de akit ez érdekel, annak érdemes belevágnia. A II. félév jóval keményebb volt, és persze volt egy komoly záróvizsga is, bizottság előtt: négy tételsorból két tételt kellett kihúzni. Persze meg voltunk ijedve, mint a kisdíjakok, de ez szerintem teljesen természetes. Hatalmas sikerélmény volt minden egyes vizsga.

○ **Mi a véleménye az Ön által elvégzett szakról, a tantárgyakról és az oktatókról?**

B. I. Nagyon jó életünk volt az NKE-n. Volt egy képzési referensünk, aki kiválóan végezte a háttérmunkát, és minden szükséges információt eljuttatott hozzánk. Ez nagyon fontos, hiszen az egyetem és a hallgatók között nincs közvetlen kapcsolat, csak a képzési referens. Nagyon sok múlik az ő személyén: hogy mennyire közvetlen, informatív, segítőkész. Voltak rendkívül emlékezetes vagy éppen egy kicsit nehezebb óráim, amiket nehezebben gyűrtem le, de például a megjelenés- és viselkedéskultúrát, a rendezvényszervezést imádtam. A gyakorlati részeket szerettem a legjobban: amikor nem annyira az elmélet dominál, hanem a gyakorlatban próbáljuk megtanulni egy-egy rendezvényen keresztül, hogy a zászlót hova kell tenni, hogyan rendezek be egy termet, vagy hogy hol állhat a sajtó. Mi valóban átvettük a legfontosabb rendezvénytipusoknál, hogyan néz ki ez a való életben. Ugyan ezerszer levezettem már én is, de nem ilyen tudatosan, hogy hol ülnek az emberek, asztal előtt, mellett, a zászlósorrendet, a pulpitus elhelyezkedését, hogy hol legyenek a kamerák, mi a műsorvezető szerepe, mi a sorrend. Tényleg átvettük a rendezvények vázát. Ami nekem azért jó, mert ad egyfajta biztos tudást, tehát rendszerezi azt, amit már a gyakorlatban csináltam, így adva magabiztosságot az embernek.

Voltak remek előadók, akiknek nagyon hálás vagyok.

Látszott rajtuk, hogy tudást szeretnének adni. Nagyon sok gyakorlati ismeretet kaptunk, ami ennél a szakmánál nélkülözhetetlen: eljártunk minisztériumokba, kimentünk terepre, eseményekre. Mind nagyon jó volt. Rengeteg lehetőségünk volt beszélgetni a tanárokkal. Felnőttek esetében már nincs meg annyira a hagyományos tanár-diák kapcsolat. Volt egy óráim, amelyen három nagy közéleti személy elemző könyvét kellett átvennünk, ami nem volt könnyű feladat, de hasznos volt, mert másfajta szemléletet adott. A protokoll nemcsak annyiból áll, amit az ember először feltételez, hanem világlátás is egyben.

Bényi Ildikó

Kedvenc film • *A tanú. Igazából szerelem. Holiday*
Kedvenc könyv • *Joel Dicker: Az igazság a Harry Quebert-ügyben*
Kedvenc zene • *Vivaldi*

névjegy

Az oktatók szerettek volna adni másfajta tudást is, nem csak a szigorúan vett protokollt. Tárgyalástechnikát például szívesen tanultam volna még, mert nagyon érdekes volt. Bárdi tanár úrral sokat beszélünk erről, de sajnos nem tudtunk jobban elmélyülni benne. Engem kommunikációs szempontból elképesztően érdekel. Az órán sok ötletet kaptunk, hogy milyen, a témához kapcsolódó filmeket nézzünk meg. Azóta más szemmel nézem a *Hazudj, ha tudsz* című sorozatot is. Horváth Attilát sem szabad kihagyni! Rá gyakorlatilag osztályfőnökként tekintett a csoport, mert sajnálatos módon Back tanár urat elveszítettük. Ő sajnos elhunyt, és ez nagyon nagy veszteség volt. Az a tudás és emberiség, ami Back tanár urat jellemezte, és hogy az utolsó pillanatig tanított – csak fejet lehet hajtani tudása és emberi nagysága előtt. Nagy szeretettel emlékszem Dr. Bába Ivánra és Laczkó Ritára is, sokat lehetett tanulni tőlük.

○ **A mindennapi munkavégzése során hogyan hasznosíthatja a megszerzett tudást?**

B. I. Rengeteg rendezvényen dolgozom a televízió mellett, tehát már volt rálátásom a különböző protokolláris eseményekre. Természetes, hogy az ember ennyi idősen valamelyest már ért ezekhez a dolgokhoz, de nem volt rendszerezett a tudásom.

Azért jó egy ilyen képzés, mert rendet csinál az ember fejében. A helyére kerültek a dolgok, és onnantól kezdve azt vettem észre, hogy határozottabban tudok kiállni egy rendezvényen és képviselni bizonyos értékeket, mert tudom, hogy ezt így kell csinálni. Most már vissza is kell magam fogni kicsit, amikor egy-egy rendezvényen vagyok: emlékeztetnem kell magam, hogy nem én vagyok a rendezvényszervező. Valaki viccesen megjegyezte a családomból, hogy eddig is nagytóval néztem mindent, de most a nagytó még nagyobb lett, tehát még hamarabb és még könnyebben észreveszem, hogy mit kellene esetleg másképp vagy jobban csinálni, de meg kell húzni egy határt. Nagyon örülök, hogy elvégeztem a közszolgálati protokoll szakirányú továbbképzési szakot.

○ **Ön szerint milyen képesség szükséges ahhoz, hogy valaki jó legyen ebben a szakmában?**

B. I. Elképesztő rugalmasságra manapság az élet minden területén szükség van. Az, hogy változás van az életedben, annyira természetes, amennyire régen elképzelhetetlen volt. Arra gondolok, hogy nemcsak az életedben, hanem a munkádban is sok változás történik nap mint nap, amelyeket tudni kell nem kétségbeeséssel fogadni, hanem arra kell koncentrálni, hogyan jöhetsz ki jól abból a helyzetből: meg kell látni benne a jót, ami a te javadat szolgálja. Rugalmasnak kell lenni, tudni kell új emberekben, új lehetőségekben és minden munkában megtalálni az örömet, mert a kapott lehetőségekből kell megteremteni azt, amitől jól érzed magad. Változtatni kell az ember saját nézőpontján.

○ **Mit tanácsol azon olvasóinknak, akik érdeklődnek a tévés szakma iránt?**

B. I. Mindenkinek más az útja. Nekem a rádión keresztül vezetett a tévéhez, másnak mondjuk az írott sajtón keresztül, de szent meggyőződés, hogy ha valaki kitűz egy célt, akkor úgyis tesz érte és el fogja

érni. Lehet, hogy kanyarokkal, nem pedig nyílegyenesen, de ez nem is biztos, hogy baj, mert ad egyfajta magabiztosságot az embernek, ha nem rögtön a célként kijelölt székbe ül.

○ **A munkáján kívül, a szabadidejében mivel foglalkozik?**

B. I. Az igazat megvallva különösebb hobbim nincs, csak otthon szeretek lenni: kertészkedni, fűvet nyírni, takarítani, főzni, beszélgetni, amikor időm van, hazamenni édesapámhoz, aki sajnos már egyedül él. Minél több időt szeretnék együtt tölteni a családommal, így tudok kiteljesedni, megnyugtató az otthonlét. Időnként kampányszerűen sportolok, valamint önkéntes elsősegélynyújtó és vradásszervező vagyok az MTVA székházban. A soron következő vradás októberben lesz, évente két alkalommal rendezzük meg, ez most a tizennyolcadik. Nagyon szép számban jönnek a kollégák, 90-100 fő szokott vért adni az egész napos rendezvényen. A társadalmi felelősségvállalás

jegyében azt gondolom, mindenkinek hozzá kellene tennie valamit az élethez. Az önkéntes elsősegélynyújtás a Vöröskereszthez kapcsolódik: sokat dolgoztam, dolgozom velük, adta magát a lehetőség. Minden évben elvégezzük a frissítő tanfolyamot az MTVA-ban. Van itt egy kialakított kis csapat és egy elsősegélyszoba is, hogy ha bárkinek szüksége lenne rá, tudjuk használni és kollégákat is mozgósítani. Az a baj az egyszeri elsősegély-tanfolyammal, hogy önmagában kevés, muszáj minimum évente egyszer ismétlő tanfolyamot elvégezni. Ami a műsorokat illeti, az *Önök kérték* idén húszéves, akárcsak a lányom, akivel akkor voltam várandós, amikor lehetőséget kaptam ennek a műsornak a vezetésére. Szerencsére nagyon sok levelet kapunk, a műsort szó szerint a nézők éltetik. Nagyon sokféle műfajt kipróbálhattam: a lottósorsolástól kezdve a gazdasági híradón át az operagála műsorokig. Külsős rendezvényekre is szoktam járni, így a Reformáció 500 nagykövete is vagyok. Gundel Takács Gáborral mi fogjuk vezetni október 31-én az egész napos gálaműsort az Arénában. ●

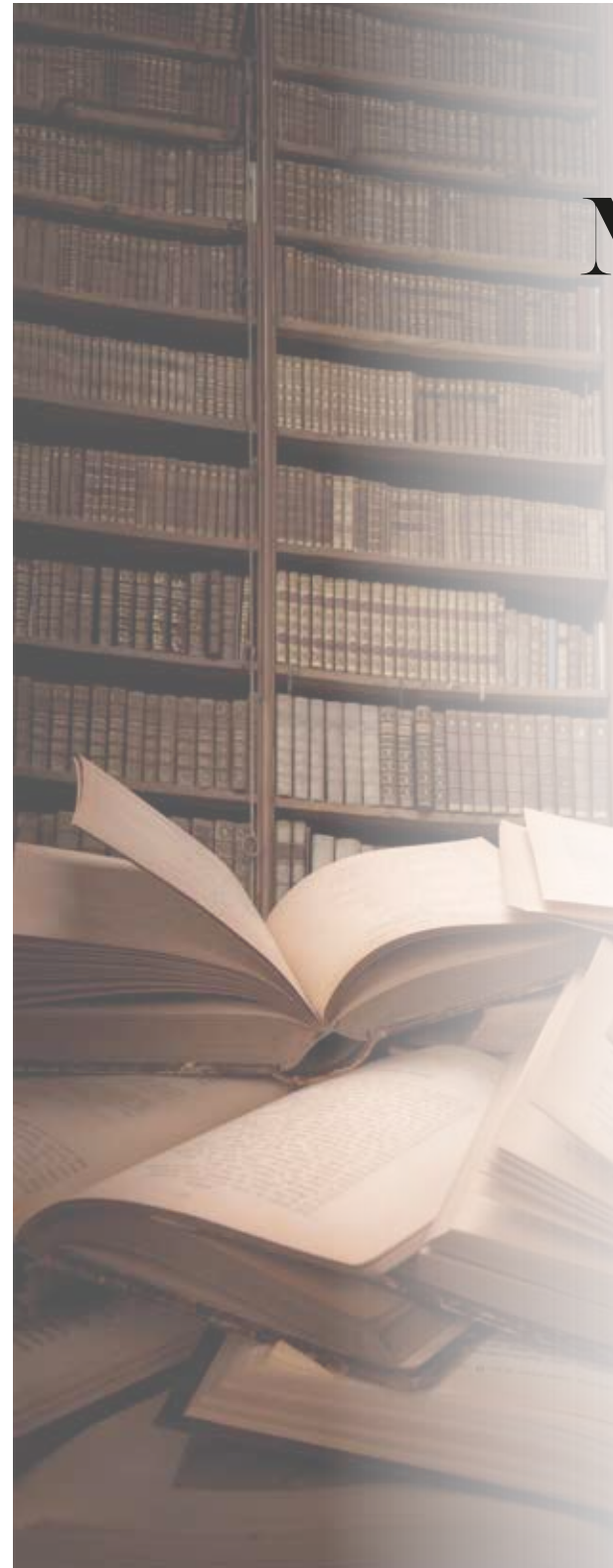
Életrajz

Bényi Ildikó 1970. február 26-án született a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Szikszó városában. Magyar-orosz szakon végzett 1992-ben az ELTE Tanárképző Főiskolai Karán, ezt követően a Magyar Rádió bemondói-műsorvezetői tanfolyamát, majd egy évvel később a Magyar Televízió műsorvezetői-riporter tanfolyamát, Miskolcon a Bölcsészettudományi Intézetnél a magyar kiegészítő szakot, majd az egyetem jogi karának általános és igazságügyi mediátor szakát végezte el. 1993-tól a Magyar Televízió munkatársa, 1993 és 1995 között a Magyar Rádió *Szülőföldünk* című műsorát vezette, 1997 óta pedig az *Önök kérték*et. Emellett műsorai közé tartozik még a *Hogy volt?!*, a *Kívánságkosár*, a *Sírhajók hol domborulnak...* és a *Volt egyszer egy táncfesztivál*.

Modern campus megújuló könyvtárral

SZÖVEG: SZÖÖR ÁDÁM
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

A Ludovika Campus fejlesztésével elérhetővé válik, hogy a Nemzeti Közszolgálati Egyetem karai, intézetei egységes elhelyezést kapjanak. Ezzel párhuzamosan átalakulnak azok a szolgáltatások is, amelyeket például az Egyetemi Központi Könyvtár és Levéltár nyújt. Számos tartalmi és technikai fejlesztés zajlik jelenleg is ezen a területen, amely mindig meghatározó egy egyetem életében.

Alkalmazott tűzvizsgálat, fiatal tisztek zsebkönyve vagy a koszovói válság magyarországi sajtóvisszhangja. Néhány azon elektronikus dokumentumok közül, amelyeket nemrég töltöttek fel a könyvtárosok az NKE repozitóriumrendszerébe. Az úgynevezett LUDITA az intézmény szellemi vagyonát, kutatási produktivitását reprezentáló digitális tudástár, amely teljes szövegében képes nemcsak tárolni, hanem kereshetővé is tenni az oktató- és tudományos kutatómunka során keletkezett és megőrzésre érdemesnek tartott dokumentumokat. A rendszer jelenleg hat – tematikusan elkülönülő, azon belül gyűjteményekre osztott – alrepozitóriumot, valamint egy, Magyarországon unikálisnak számító egyetemi tudományos katasztert tartalmaz. Ide kerülhetnek a doktori disszertációk, a kéziratok, a tudományos pályamunkák, a folyóiratcikkek, a könyvek és a Magyar Tudományos Akadémia Magyar Tudományos Művek Tárában (MTMT) is megjelenő anyagok.

A repozitóriumrendszert 2014-től építik folyamatosan egy uniós pályázat segítségével. Nagy előnye, hogy nemzetközi nyilvántartásban is jegyzett, így hozzájárul az egyetem nemzetközi láthatóságához is. A magyar felsőoktatási intézmények közül jelenleg csak tizenegy rendelkezik repozitóriummal, így az NKE élen jár ennek fejlesztésében. A repozitórium hazai és nemzetközi rangsorát befolyásolja, hogy oktatóink és kutatóink részéről hány tudományos munkát töltenek fel az adatbázisba. Nagy előrelépés, hogy a repozitórium minősített, így az MTMT rendszerével összekapcsolt.

„Szeretnénk elérni, hogy oktatóink és kutatóink elsődlegesen az egyetem repozitóriumát használják” – mondta Sörény Edina. A könyvtár főigazgatója szerint a repozitórium használata technikailag nem bonyolult. A dokumentumról készül egy leírás, majd ez PDF-formátumban kerül be a rendszerbe. Az elektronikus megjelenés miatt a dokumentum könnyen kereshető, ráadásul mindenki számára ingyenesen használható. Kivételt ez alól csak a hallgatói szakdolgozatok és néhány tananyag jelentenek, de intézményen belül, jelszóval az is hozzáférhető. A 2012 utáni szakdolgozatokat kötelező digitálisan is archiválni. Sörény Edina szerint érdemes lenne a régebbi, papír alapú szakdolgozatokat is digitalizálni és hozzáférhetővé tenni. „Ezeknek ugyanis kortörténeti jelentőségük lehet, mint például az RTK költözésekor előbukkanó több ezernyi

szakdolgozatnak” – tette hozzá. A digitalizálás technikai megvalósítására az egyetemnek sikerült a közelmúltban négy nagy teljesítményű szkennert beszerezni a KÖFOP-projektnek köszönhetően. A nyomtatott kiadványok digitalizálása két könyvszkennert révén idén nyáron elkezdődött. Első ütemben a könyvtár a legrégebbi könyveket, az 1600-as évektől egészen 1945-ig készült kiadványokat kezdte el digitálisan feldolgozni, amelyek OCR-ezték (karakterfelismerő program) is. A dátum azért is lényeges, mert a törvény szerint a szerzői művet a szerzői jog csak meghatározott ideig, azaz a szerző halálát követő hetven éven át védi. Az iratszkennert a Hungária körúti telephelyen a rendszerváltás gyűjteményét, egy „hibrid” készülék pedig a Magyar-hagyatékot digitalizálja az ELTE Jogi Karán. Sörény Edina szerint ez a gép egy különösen felhasználóbarát készülék, ezért november végétől ezt szeretnék majd a nagyközönség szolgálatába állítani a Ludovika Campus főépületében lévő könyvtárban.

Az egyetemi könyvtár közel 700 ezer papír alapú dokumentummal rendelkezik, de ezeknek csak egy részét érdemes digitalizálni, ennek körét a felhasználói igényeket, az országos trendeket és a jogi környezetet figyelembe véve határozzák meg. „A régebbi, értékes kiadványok esetében azért szükséges a digitalizálás, mert egyrészt így az állagukat is óvni tudjuk hosszú távon, másrészt elektronikus formában több felhasználó számára is elérhetővé tudjuk tenni egy időben. Ugyanakkor elmondhatjuk, hogy egyre több új kiadvány eleve már csak elektronikusan, e-book formában jelenik meg, vagy nem érdemes már papír alapon beszerezni, mert úgy drágább, ami főként az idegen nyelvű kiadványok esetében jellemző.” A főigazgató szerint a jövő könyvtárában egy ideig mindkét forma jelen lesz. Az elektronikus és a papír alapú művek aránya funkciójuk és az olvasói szokások, igények alapján fog folyamatosan változni. „Ha például egy nagyobb terjedelmű dokumentumot vagy egyszerre több dokumentumot szeretnénk gyorsan áttekinteni, akkor egyértelműen a digitális verzió a hasznosabb, hiszen a tartalom belüli keresés így sokkal egyszerűbb és időtakarékosabb folyamat” – tette hozzá.

A könyvtárban fejlesztendő gyűjtemény: az e-book-világ. Sörény Edina szerint ma már ezeket az idegen nyelvű elektronikus könyveket a saját intézményi igényeik szerint is össze tudják válogatni, így egyszerre több könyvhöz olcsóbban lehet

hozzájutni. Az e-book további előnye, hogy gyorsabban elkészül, mert bár ugyanazokon a kiadói folyamatokon megy keresztül, mint a papír alapú kiadványok, utóbbiak kivitelezése a nyomdai munkálatok miatt néhány héttel tovább tart. Egyre több kiadó keres új megoldásokat, erre Sörény Edina szerint jó példa az, amikor a hagyományos, nyomtatott formákat multimédiás tartalmakkal kapcsolják össze a technológiai fejlődés révén. A könyvtár tervei között szerepel a LUDITA további bővítése újabb alrepozitóriumokkal, például a régi könyvek vagy a levéltári anyagok esetében, de egy multimédiás adatbázist is szeretnének kialakítani. Ezenkívül folyamatosan bővítik az egyetemi polgárok számára elérhető hazai és nemzetközi elektronikus tudományos adatbázisok számát és a könyvgyűjteményt. Ezzel is támogatva, hogy a kutatások során értékes új tudás jöjjön létre, és az oktatást minőségi és releváns irodalmak segítsék. Olyan adatbázisokhoz férhetnek hozzá az oktatók, kutatók és hallgatók, mint például az Akadémiai Kiadó különböző információcsomagjai, az Encyclopaedia Britannica online formában, az OECD számos elektronikus adatbáziscsomagja vagy az Academic Search Complete és a Web of Science, amelyek a tudományos kutatások vezető forrásai. Nagy hasznára lehet az egyetemi polgároknak az Arcanum Digitális Tudománytár is, amelyben több száz szakfolyóirat, közlöny, akadémiai közlemény, évkönyv, heti- és napilap, lexikon és kézikönyv teljes szövege található meg. A bölcsész- és társadalomtudományi területtel foglalkozók számára kiváló lehetőséget nyújt a Cambridge University Press Journals, amely több mint háromszáz tudományos folyóiratot tartalmaz, összesen egymillió tanulmány teljes szövegével. A Legal Source egy nagyon hasznos információforrás jogászok, tanárok, üzletemberek, jogi könyvtárosok és mindenki számára, aki joggal kapcsolatos tevékenységet végez. Teljes szöveges anyagokat tartalmaz a világ legelismertebb tudományos jogi folyóirataiból. A gyűjtemény több mint 1200 teljes szövegű folyóiratot és több mint két és fél millió leírást tartalmaz, többek közt könyvismertetőket és eseteleírásokat.

A könyvtár – szintén a KÖFOP-projekt révén – jelentős eszközfejlesztésben részesül, a számítógépes eszközpark beszerzése mellett két innovatív labor kialakítása is folyamatban van, amelyeknek az egyetemi kutatói tevékenység eredményeként

létrejött kutatások szemléltetésében, vizualizációjában lesz szerepe. Folyamatban van egy új, felhasználóbarát könyvtári honlap kialakítása és a könyvtári nyilvántartó rendszer továbbfejlesztése. A levéltári területen is folyik a digitalizálás, ennek során már egy új nyilvántartási rendszerben, az ATOM-ban dolgozzák fel az anyagokat, amely az egyetemi digitális levéltár kialakításának egyik eleme. Emellett a Ménesi és Farkasvölgyi úti campusokról több mint hatezer doboznyi régi iratanyag került az egyetemi levéltár állományába. Most épül ki az új RFID-rendszer mindkét budapesti telephelyen, amely megkönnyíti a dokumentumok mozgását, leltározását, és újfajta biztonsági funkciót biztosít a gyűjteménynek. Szeretnék a kölcsönzési szolgáltatást is megújítani, amit egyénileg használható önkiszolgáló kölcsönzőpultokkal és a könyvvisszavételt a nap 24 órájában lehetővé tevő úgynevezett könyvbedobóval valósítanának meg. „A KÖFOP keretében készülő Közzolgálati online lexikon fogalom-készletét felhasználjuk az új tezauszrendszerünk kialakításához, amely a gyűjteményünk keresési lehetőségeit bővíti” – mondta a főigazgató.

A Ludovika Campusra való költözéssel Budapesten csak két helyen marad könyvtári egység: a Ludovika Főépületben és a Hungária körúti campuson. Az új oktatási épületekben is felmerülhet azonban az igény a könyvtári kölcsönzésre. Erre egy olyan megoldást terveznek a könyvtárban, amely lehetővé teszi, hogy ezeken a helyeken is átvethetők legyenek az előzetesen, online igényelt kiadványok.

2017. augusztus–szeptember hónapban több mint százötven ezer kötet átköltöztetésére és a Ludovika főépületi könyvtár kialakítására került sor, amely egy újabb mérföldkő az egyetemi könyvtár életében. A könyvtár az idei évtől immár két vidéki könyvtári telephelyet is működtet: Baján és Szolnokon, továbbá szakmai-módszertani vezetője a Hadtudományi Szakirodalmi Integrált Információs Rendszernek. A könyvtár fontosnak tartja továbbá, hogy használóinak digitális kompetenciáit és műveltségét is fejlessze. Ennek érdekében idén is tréningeket tart az MTMT az online adatbázisok, az egyetemi repozitórium és katalógus gyors, illetve eredményes használata érdekében.

„A könyvtárról elmondhatjuk tehát, hogy egyszerre hagyományos és innovatív” – zárta gondolatait Sörény Edina. ●

Élet a West Pointon magyar szemmel

SZÖVEG: SZÖÖR ÁDÁM
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES, BAKOS CSABA ATTILA ARCHÍV

Kilenc hónapot töltött oktatóként és kutatóként a világ leghíresebb katonai akadémiáján, a West Pointon Bakos Csaba Attila alezredes. A Nemzeti Közsolgálati Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar tanársegédje szolgálata elismeréseképpen megkapta az Army Commendation Medal kitüntetést, amelyet eddig csak kevesen érdekeltek ki a Magyar Honvédség tagjai közül.

○ Tudomásom szerint eddig csak tíz magyar katona vehette át ezt az elismerést. Miről szól és mit jelent ez az Ön számára? Bakos Csaba Attila: Elégge szűk az a kör Magyarországon, amelynek tagjai viselhetik az elismeréssel járó szolgálati jelet. Többségük az Afganisztánban tanúsított helytállásuk és az amerikai haderővel való példás együttműködésük miatt kapta meg ezt az elismerést. Azonban nemcsak műveleti területen végzett szolgálatért adható, én például a West Pointon töltött kilenc hónapnyi oktató-kutató munkámért vehettem át. Már az is nagyszerű érzés volt, amikor kiderült, hogy én vagyok az első magyar, aktív állományban lévő főtiszt, aki oktathat a világ leghíresebb katonai akadémiáján. A kitüntetéssel azonban

nemcsak engem és a tevékenységemet, hanem a Magyar Honvédséget és az NKE-t is elismerték.
○ Mi az igazi jelentősége, értéke ennek a kitüntetésnek itthon? B. Cs. A. Elsősorban azt jelenti, hogy ezzel a kitüntetéssel gyakorlatilag teljesítettem azt a parancsot, amelyet a kiutazás előtt a Magyar Honvédség vezérkari főnöke megszabott számomra. Ez az elismerés is erősíti azt a közvélekedést, hogy a magyar tisztek jól megállják a helyüket nemzetközi környezetben. Azt mutatja, hogy a képzési rendszerünk jó, és a magyar honvédek rendelkeznek azokkal a képességekkel, készségekkel és személyiségjegyekkel, amelyekkel a világ élvonalában is helyt tudnak

állni. A most kapott kitüntetést egyébként Magyarországon is viselhetik a tulajdonosaik.

○ Sokan csak filmekben láthatják a West Pointot. Milyen ott az élet a mindennapokban?

B. Cs. A. A napirend nem különbözik lényegesen attól, ahogyan mi képezzük a honvédtisztjelölteket. Ott kadétoknak nevezik őket, és egy 4400 fős dandárt alkotnak. Az akadémiát egy dékán vezeti, mint ahogy a HHK-t is, és van egy parancsnok is, mint a Ludovika Zászlóaljnál. Összesen hat foglalkozást tartanak naponta, négyet délelőtt, kettőt délután. Az oktatási tevékenységek délután négy körül fejeződnek be, ezután úgynevezett klubfoglalkozásokat tartanak a hallgatóknak. Külön lehet jelentkezni többek között ejtőernyőzésre, búvárkodásra, sziklamászásra, céllövészetre vagy laboratóriumi kutatómunkára. Ezeket a kadétok választják és szervezik meg maguknak.

○ Milyen a képzés szerkezete és tartalma? Mennyiben különbözik a magyarországitól?

B. Cs. A. A kadétok négyéves képzésben vesznek részt, de három „félévre” bontják a tanévet. A kéthetes karácsonyi szünetet követően van egy tavaszi, egy nyári és egy őszi félév. A tisztavatást május végén rendezik meg, a nyári félévben pedig kizárólag gyakorlati képzéseket szerveznek. Ekkor történik meg az alapkiképzés is. Az oktatás teljesen más módszertannal működik, mint nálunk, hiszen itthoni értelemben vett előadás nagyon ritkán van. Akkor is úgy zajlik, hogy az óra témájából a hallgatók előre felkészülnek, írásban benyújtják a témával kapcsolatos munkájukat az oktatónak, akinek az a feladata, hogy az órán különböző módszerekkel mélyítse el a kadétok tudását. Az a jellemző, hogy a hallgatók megkeresik az oktatókat, a „mesterüket”, és elbeszélgetnek az adott témáról. Lényegében tehát önállóan tanulnak, az oktatók pedig egyfajta mentori szerepet töltenek be. Az akadémia a vezetőképzésről szól, azt várják el a kadétoktól és az oktatóktól is, hogy mindenki vezetői példaképként dolgozzon és éljen. A hallgatók a négyéves képzés alatt sokféle vezetői személyiséggel találkoznak, így könnyebb

saját személyiségüket is megfelelően felépíteni. A West Pointon van egy oktatási kiválósági központ is, amely többek között kétéves mestertanári kurzust is szervez. Ezt nekem gyorsított programban, közel egy év alatt sikerült elvégezniem.

○ Ezt a módszert, szemléletet nálunk meg lehetne valósítani?

B. Cs. A. Az egyetemi keret, amit az NKE jelent, jó lehetőség erre. Majdnem mindegy, hogy milyen módszert választunk az oktatásra, ha az oktató és a hallgató közötti kapcsolat jól működik. A párbeszédre épülő úgynevezett szókratészi módszer nem biztos, hogy nálunk is gyorsan meg tudna honosodni, bár a projektszemléletre van példa a mi képzési rendszerünkben is. Például a HHK Összhaderőnemi Műveleti Tanszéken minden évben ugyanarra a foglalkozásra fűzzük fel a hallgatók gyakorlatát, de minden évben magasabb szinten tesszük ezt, és szabad kezét adunk nekik a feladatok megtervezésében. Fontos, hogy önálló tanulásra és munkavégzésre neveljük őket, ahol az oktató lényegében mentorként vesz részt a képzésben. A gyakorlatokról nemcsak az oktatók, hanem a hallgatók is készítenek úgynevezett megfigyeléseket, amelyekből statisztika készül. Ez egy kicsit már hasonlít az amerikai modellhez.

Bakos Csaba Attila

Kedvenc film • Rob Reiner: A few good men
Kedvenc könyv • Makkai Sándor: Magyarok csillaga
Kedvenc zene • jazz
Hobby • széllovaslás, vitorlázás, golf

névjegy

○ Mivel foglalkozott konkrétan a kilenc hónap alatt?

B. Cs. A. Én kutatóként érkeztem az akadémiára, de minden félévben le kellett vezetnem egy-egy kurzust is. A Modern Hadviselés Kutatóintézetben dolgoztam vendégtanárként. A kiutazásom előtt az NKE megbízott azzal, hogy szélesítsem a transzatlanti kapcsolatokat, így hét katonai akadémiát is meglátogattam az elmúlt hónapokban. Az oktatói és kutatói munka mellett számos más feladatot is végeztem, például sikerült megtekintenem a tizenkilenc hetes lövésztiszti és harckocsizó tiszti képzés gyakorlati részeit is.

○ Hogyan tud ennyire profin és eredményesen működni a West Point? Mitől a legjobb a világon a katonai akadémiák közül?

B. Cs. A. Sok tényezőn múlik ez, nyilván nagyon jó szakmai munka zajlik az oktatás, a képzés és a kiképzés területén is. Magyar viszonylatban szokatlan az intézmény finanszírozása, ugyanis az állam csak mintegy huszonöt százalékat biztosítja a teljes költségvetésnek. A többit a végzett tisztek ajánlják fel egy alapítványon keresztül. Akik ugyanis itt végeznek, nagy valószínűséggel jól fizető állásokba, magas pozíciókba kerülnek nemcsak katonaként, hanem civilként is. A szárazföldi haderő tisztjeinek mintegy tíz, a tábornokok mintegy ötven százaléka a West Pointon végzett. Ahogy ők fogalmaznak, vezetőket képeznek a nemzet és a haderő számára, tehát nem csak a szárazföldi haderő vezetőinek kineveléséről van szó. A tisztek számára olyan erős kapcsolati tőkét jelent az akadémia elvégzése, hogy mindenki megtalálhatja a helyét a társadalomban. Azonban nem könnyű itt jól teljesíteni, hiszen az 1300 első évfolyamos kadétból a végén csak mintegy 900 végzi el a képzést. Tehát mintegy egyharmados lemorzsolódásról beszélhetünk.

○ Mi az, ami nálunk is meghonosítható, és mivel tudunk mi jó példával szolgálni számukra?

B. Cs. A. Az alumnival való előbb említett kapcsolattartás példáulértékűnek mondható, hiszen így nem kizárólag az államra hárul az akadémia működtetése, fejlesztése. Tulajdonképpen egy civil kezdeményezés támogat egy állami működésű szervezetet. Ennek a magyarországi megvalósításához gyökeres szemléletváltásra lenne szükség. Amiben mi tudunk jó példával szolgálni, az a közös modulos képzési rendszerünk és maga az a képzési szerkezet, amely egy intézményen belül oktatja, képi a köz szolgálatára jelentkező fiatalokat. Ez iránt az amerikaiak is nagy érdeklődést mutatnak, olyannyira, hogy idén áprilisban

néhányan meg is tekintették az akkor zajló közös közszolgálati gyakorlatot. Reményeim szerint a jövőben még közelebb lehet majd hozni a két intézményt, és akár hallgatói csereprogram is elindulhat.

○ Ön több helyen is járt nemzetközi misszióban. Mit jelentett ez a fejlődése, előmenetele szempontjából?

B. Cs. A. Jártam Afganisztánban, a Balkánon és Cipruson is. Utóbbi helyen egy ENSZ-misszió tagjaként szolgáltam két évig. Közvetlen munkatársam egy brit őrnagy volt, ami nagyon hasznosnak bizonyult az idegennyelv-tudásom fejlesztésében. Én ugyanis relatíve későn, huszonhét évesen tanultam meg angolul, de a misszióknak is köszönhetően folyamatosan fejleszteni tudtam tudásomat. A most végzettek természetesen már komoly nyelvtudással felvértezve kapják meg a diplomájukat.

○ Hogyan folytatódik a pályafutása itthon? Tervezi-e, hogy majd visszatér az USA-ba?

B. Cs. A. Minden szempontból hasznos volt ez a kilenc hónap, amit a West Pointon tölthettem. Külön pozitívum volt számomra, hogy a családom is velem lehetett. Mindehhez szükség volt a Fulbright-ösztöndíjra is, amit annak köszönhetően kaptam meg, hogy a West Pointra konkrét meghívásom volt. Az amerikai katonai akadémia szinte mindent biztosított számunkra, például a gyerekeknek oktatási lehetőséget, egészségügyi ellátást, szállást, egyebeket. Ugyanúgy fogadtak, mintha

amerikai tiszt lennék, ugyanazok a privilégiumok illettek meg engem is, mint amerikai társaimat. A feleségem nagyon pozitívan élte meg ezeket a hónapokat, mert érezte azt, hogy az amerikaiak mennyire nagyra tartják a nemzet szolgálatában álló emberek, így a katonák munkáját. És igaz ez a szövetségesekre is, ránk is ugyanolyan megbecsüléssel tekintenek. Nálunk most kezd ráébredni a társadalom arra, hogy a honvédség, a haderő értük van és nem ellenük. Huszonöt év katonai szolgálat után döntöttem úgy, hogy a tudományos pályán is kipróbálom magam. Jelenleg a PhD-fokozat megszerzésén dolgozom, a disszertációmát írom, és reményeim szerint jövő tavasszal elkezdődhet a védési folyamat is. Másrészt azt a nagyon sok tapasztalatot szeretném átadni a hallgatóknak, kollégáknak, amit az USA-ban szereztem. Szeretnék majd oktatói munkámba is becsempészni valamit azokból a módszerekből, amelyeket a tengerentúlon tapasztaltam. Úgy érzem, kötelességem is, hogy visszaadjak valamit abból, amit az egyetemtől, kollégáimtól kaptam. Az ő áldozatvállalásuknak is köszönhető, hogy a West Pointon tölthettem az elmúlt egy évemet. ●

Ludovika Campus – Új tanév, új épületek

SZÖVEG: SZILÁGYI DÉNES ÉS PODOBNI ISTVÁN
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

Már a Ludovika Campus új épületeiben kezdhette meg a tanévet szeptemberben a Nemzeti Közzolgálati Egyetem polgárainak többsége. Az Államtudományi és Közigazgatási Kar, valamint a Rendészettudományi Kar hallgatói és oktatói birtokba vették az új Oktatási Épületet és az RTK speciális oktatási és kollégiumi épületét.

Nemcsak a két kar, hanem az NKE egészére nézve minőségi változást jelentenek az új épületek. Az Üllői út mentén fekvő modern, huszonegyezer négyzetméter összterületű központi Oktatási Épület helyt ad számos – audiovizuális eszközökkel felszerelt – oktatóteremnek, egy háromszáz és egy ötszáz fős előadónak, valamint az RTK és az ÁKK dékáni hivatalának és tanszékeinek.

Impozáns közösségi terek, parkra nyíló tetőterasz és étterem is várja az egyetemi polgárokat. A Diószeghy utcában teljesen új képzési központot és kollégiumot kapott az RTK. Az épületkomplexumot a speciális képzési céloknak megfelelően alakították ki, így pl. kriminalisztikai labor, kihallgató helyiség, átvizsgáló szoba és szituációs lőtér is megtalálható benne.

Ahogy azt a kar egyik hallgatója, Juhász Lilla megfogalmazta: „Az új kollégiummal egy hatszintes csodát kaptunk. A földszinten található a mosókonyha tizenkét óriási mosó- és szárítógéppel. Emellett minden szinten van egy konyha, ahol a négy mikro mellett a két sütő segítségével mutathatjuk meg, mekkora Gordon Ramsay-k vagyunk. A szobák jól felszereltek és szépek. Olyan sok szekrényt kaptunk, hogy én személy szerint nem bírom telepakolni. Minden blokkban külön fürdőszoba és mellékhelyiség található, aminek mindenki nagyon örül. A 6. szint a kollégium megkoronázása, hiszen mindkét oldalon egy-egy hosszú erkély található, ahonnan vissza tudunk nézni az iskola régi, Farkasvölgyi úti campusára, amely tökéletesen látszik a távolban.”

A Ludovika Campus azonban más újdonságot is hozott hallgatóinknak: most először tanulnak együtt civil és egyenruhás hallgatók. Ez még szokatlan élmény számukra: „Az Oktatási Épületben még meg kell szokni, hogy civilek is vannak körülöttnk, hiszen korábban ilyen nem volt, de úgy vélem, így könnyebb lesz az integrálódás” – mondta Juhász Lilla.

„Új hely, új rendszer, új szabályok, de sokkal jobb körülmények a kollégium, a sport és az oktatás szempontjából” – ezt már Jónás Dávid emelte ki. A kar bünyügyi nyomozó szakirányos hallgatója szerint a kollégium jelenleg a legmagasabb kategóriába sorolható, és ez a felszereltségében is megmutatkozik. Hozzátette, a sportlehetőségeik kibővültek, és ez csak folytatódni fog az uszoda és a lovarda megépülésével. „Határozottan

állíthatom, hogy nem lesz nehéz megszokni ezeket a körülményeket” – emelte ki.

A kültéri sportpályák már korábban elkészültek, de egyelőre kizárólag az RTK-s hallgatók használhatják a testnevelési és kiképzési feladatok során. Bodolai Fanni határrendészeti szakos hallgató szerint „kinyílt a világ” számukra a lekötözéssel, hiszen minden sokkal könnyebben elérhető, jóval több lehetőségük van a szabadidejüket tartalmasan eltölteni. „A sportpályát még csak a tesióra keretein belül használhatjuk, de össze sem lehet hasonlítani az iskola és a kollégium itteni, illetve régi felszereltségét. Minden sokkal korszerűbb és kényelmesebb” – mondta.

A civil hallgatók életében is nagy változást jelent az új campus. Lenyu Kata Sára szomorúan búcsúzott el a Ménesi úti épülettől, amely több mint negyven évig volt otthona a közigazgatási szakemberképzésnek. Ő maga három évet töltött ott, de mint mondta, kíváncsian lépett be az új Oktatási Épületbe. A közigazgatás-szervező szakos hallgató a szabad terek, üvegfalak és modern bútorok látványát emelte ki. „Nagy meglepetést okozott, hogy egy belső teraszt alakítottak ki.” Földi Szimonetta szerint az új Oktatási Épület az Orczy Úti Kollégiummal kiegészülve megszépíti az egész Nagyvárad teret, igazi egyetemi campus hangulatot teremtve a környéken. „A termek jól felszereltek, így még modernebbé, színvonalasabbá téve az oktatást. Az épületben a kedvenc helyem a lépcsős zsibongó és a terasz, mert

remek lehetőséget biztosítanak az órák közti kikapcsolódásra” – mondta az ÁKK közigazgatási mesterszakos hallgatója. Az új államtudományi mesterképzés is már a Ludovika campuson zajlik. Rajhóczki Petra is azok között van, akik elsőként nyertek felvételt a hetven év után újrainduló, doktori címet adó kurzusra. „Örülök, hogy egy ilyen magas színvonalú és modern egyetemen tanulhatok. Az új Oktatási Épület berendezése pedig nagyon igényes. Szerintem fontos, hogy jó környezetben tölthessük a napjainkat, ez ösztönzően hat a diákokra is” – emelte ki.

A fejlesztés azonban tovább folytatódik. Látványosan halad a park tóparti épülete mögött elhelyezkedő sportlétesítmények építése is. Már elkészült a sportszarnokban a medencetér, valamint a lelátó, és folynak a belsőépítészeti munkálatok is. A lövészklub épületében már csak a belső speciális berendezések beépítése hiányzik, mint ahogy az épület körüli környezetrendezés is folyamatban van. A multifunkciós komplexumot várhatóan 2018 első felében vehetik birtokba a sportolni vágyók.

Folyamatban van a Ludovika Campus-projekt utolsó elemének megvalósítása is: a lovarda épület megújítása és az Orczy-park átfogó rekonstrukciója. Júliusban lezárult a felújítás első szakasza: megnyílt a parkon való átjárás lehetősége a Nagyvárad tér felé, valamint elkészült a felújított játszótér. A történeti park a tervek szerint novemberben nyílik

meg, megújult növényzettel, locsolórendszerrel. Új közösségi létesítményeket is létrehozna, mint a tóparti kávéház. Emellett a parkban talált végleges otthonra Kisfaludi Strobl Zsigmond Kossuth-szobra, amelyet a Kossuth tér rekonstrukcióját követően ajánlott fel az NKE-nek az Országgyűlés Hivatala. Ezzel egy időben zajlik az egyetem informatikai fejlesztése is a parkon belül, ami a rugalmas és zavartalan internet- és belsőhálózat-elérést teszi lehetővé az egyetemi polgárok számára.

Egy szeptemberi kormányhatározat értelmében az NKE karainak, intézeteinek egységes elhelyezése érdekében megkezdődik a katasztrófavédelmi speciális képzési központ kialakítása, környezetének és az Orczy-kert Fűvészkerttel szemközti parkfelületének rendezése, valamint az Orczy-kert és a Fűvészkert közötti gyalogos kapcsolat megteremtése. A lakosság számára pedig tovább bővíti a kormány a szabadidős lehetőségeket, az Orczy út mentén futópálya, kültéri kondicionálógépek és felújított műfüves focipálya várja majd a kerületi polgárokat. Folytatódnak a hadtudományi és honvédtisztképző speciális bentlakásos képzési központ elhelyezésével kapcsolatos előkészítő munkák is, hiszen ahogy azt Patyi András rektor egy korábbi interjújában megfogalmazta: „A Ludovika igazi gazdája a katonai felsőoktatás, így akkor fog az idő szekere a helyére zökkenni, amikor ideköltözik a honvédtisztképző karunk is.” ●

100 éve történt: a caporettói áttörésre emlékezve

SZÖVEG: FECSER ZSUZSANNA
FOTÓ: HONVÉDELEM.HU

Több százezer áldozattal járt az a több mint két évig tartó állóháború, amelynek emlékei ma is megtalálhatók az Isonzó folyó mentén. Dr. Balla Tibor alezredes, a HM Hadtörténeti Intézet és Múzeum Centenáriumi Pályázati Igazgatóságának osztályvezetője – elfogadva lapunk felkérését – idézte fel az első világháború olasz frontján zajlott isonzói csaták eseményeit, jelentőségét és következményeit, külön kiemelve a caporettói áttörés néven elhíresült 12. isonzói csatát, amely kezdetének 2017. október 24-én lesz éppen a 100. évfordulója.

A caporettói áttörésig túl sok siker nem termett a Monarchia seregei számára az isonzói harcokban. Dr. Balla Tibor alezredes szerint ezért a caporettói áttörés jelentőségének meghatározásánál az előzmények rendkívül fontosak. „1917 októberére az osztrák-magyar hadvezetés lépéskényszerbe került: az első tizenegy isonzói csatában mindig az olaszok támadtak, ezért be kellett látni, hogy még egy olasz offenzívát már nem tudnának feltartóztatni. Egy újabb támadás esetén átszakadna a front, és a Monarchia csapatainak vereségével érne véget a harc, hiszen a folyamatos védekezés és az ellenfél nagy erejű támadásainak kivédése során kimerült a haderő” – mondta az alezredes. Éppen ezért a német hadvezetés úgy döntött, hét hadosztály átvezénylésével segítséget nyújt az Osztrák-Magyar Monarchiának. A döntés értelmében Otto von Below porosz gyalogsági tábornok került az offenzívát végrehajtó 14. német hadsereg élére. A caporettói áttörés jelentősége abban állt, hogy az Osztrák-Magyar Monarchia kitört abból a közel két és fél éves defenzívából, ami 1915 májusától 1917 őszéig jellemezte az osztrák-magyar fegyveres erőt az isonzói frontszakaszon. Az 1917. október 24-én Caporettónál megvalósult frontáttöréssel az olaszokat komoly hadművelleti vereség érte. Egészen a Piave folyóig voltak kénytelenek hátrálni. A 2. olasz hadsereg teljesen felmorzsolódott, több mint 300 ezer olasz katona került hadifogságba, 10 ezren meghaltak, 30 ezer volt a sebesültek száma. Iszonyatos volt az anyagi veszteség is: olasz részről több mint 3 ezer löveget, 1700 aknavetőt, 300 ezer puskát, 3 ezer géppuskát, 1600 gépkocsit és 22 repülőteret vesztettek el. Az osztrák-magyar és a szövetséges német hadosztályok 1917. november 10-ig a Piave folyóig jutottak el, ami azt jelzi, hogy az olaszok korábban nem tudták hol megvetni a lábukat. Ott is csak azért sikerült, mert a nyugati frontról közben brit és francia csapatokat irányítottak át az olasz hadsereg megerősítésére. A Piave az őszi hónapokban elég bő vizű, széles folyó, amely természetes terepakadályként kiváló lehetőséget nyújtott az olaszoknak a védelem kiépítésére, s ezáltal a központi hatalmak támadásának megállítására. „Az áttörés jelentőségének méltatásánál kiemelendő, hogy a védelemre berendezkedéstől eljutott odáig a Monarchia, hogy ő lett a kezdeményező fél, és – német segítséggel – komoly győzelmet aratott az olaszokon. A kezdetben 600 km-es frontvonalat sikerült 240 km-rel lerövidíteni, vagyis ennyivel lett kisebb a front kiterjedése, ez pedig jelentős változás” – mondta az osztályvezető.

„A sikerből tudhatjuk, hogy a hadműveletet jó előre megtervezték” – folytatta Balla Tibor. Már 1917 szeptemberére eldőlt, hogy a németek is részt vesznek benne hét hadosztállyal. A hadvezetésnek gondoskodnia kellett a csapatok helyszínre szállításáról, a hegyes terepen történő támadást nagyon alaposan elő kellett készíteni. Eredetileg október közepére tervezték a hadművelet megindítását, de az eltolódott október 24-re, mert nem sikerült befejezni a felvonulást. Kevés volt a vasúti kirakodóállomás, onnan sokszor emberi erővel vontatták a tüzérséget és szállították a lőszert a megindulási állásokba. Mindez nagy erőfeszítésbe került, hiszen októberben már havazott is. Két tábori vasutat és több drótkötélpályát is kiépítettek az utánpótlás biztosítására. A csapatokat hegyi felszereléssel és téli ruházattal látták el.

A szemben álló felek erőviszonyait tekintve az olaszok erőfölényben voltak: harminchét osztrák-magyar és német hadosztály negyvenegy olasszal állt szemben, a támadást végrehajtó 14. hadsereg szakaszán a központi hatalmak tizenöt hadosztályával viszont csak nyolc olasz nézett farkasszemet, az áttörési szakaszon pedig 8 : 3 volt az arány. A Flitsch és Tolmein körül felsorakozott 14. német hadseregtől délre még a Svetojar Bo-roevic tábornok, „az Isonzó oroszlánja” által vezetett hadsereg-csoport két hadserege helyezkedett el az Adriai-tengerig. Az isonzói frontszakaszon szinte mindenhol harcoltak a császári és királyi hadsereg, illetve a Magyar Királyi Honvédség kötelékébe tartozó, magyar kiegészítésű alakulatok.

1917. október 24-én hajnalban az osztrák-magyar és német offenzíva egy nagy volumenű gáztámadással kezdődött, amelyet többek között német gázvető alakulatok hajtottak végre, majd többórás tüzérségi előkészítéssel folytatódott. A támadás irányítói szakítottak azon korábbi hadművelleti elvvel, miszerint a hegytetőn kiépített ellenséges támpontokat kell elfoglalni a győzelemhez, sokkal inkább az Isonzó völgyében való áttörésre helyezték a hangsúlyt, hogy minél gyorsabban és hatékonyabban haladhassanak előre. E célból a német minta alapján 1917-ben létrehozott rohamcsapatokat is bevetették azzal a feladattal, hogy legelől haladva átjárókat nyissanak a támadást végrehajtó saját csapatok előtt. Ezek a katonák önként jelentkeztek a rohamalakulatokba, nagyon jó fizikumúak voltak, naponta gyakorlatoztak, több élelmet és ellátmányt kaptak, és könnyített felszereléssel

bírtak. A gyorsabb és könnyebb előreha-
ladás érdekében nekik karabélyuk volt,
fejüket rohamsisak védte, tarisznyájuk-
ban drótvágó ollót, valamint számos ké-
zigránátot vittek magukkal. A sikerük és
sokszor az életük elsősorban az ellenség
meglepésén és a gyorsaságon múltott. Bár
teljesítményük lokális szinten volt mér-
hető, mégis nagyban segítették csapataik
előrejutását. Például Bertalan Árpád
hadnagy a caporettói áttörés első napján,
egy rohamcsapat élén három olasz állást
göngyölített fel és közel ezer olasz hadi-
foglyot ejtett, jelentősen elősegítve alakulata előretörését. Hőstet-
téért 1917-ben Tiszti Arany Vitézségi Éremmel, tíz évvel később
pedig a Mária Terézia Katonai Rend lovagkeresztjével tüntették
ki. Erwin Rommel főhadnagyot (a későbbi, „sivatagi róka” névvel
illetett második világháborús tábornagyot) a Pour le Mérite-tel,
a legmagasabb német kitüntetéssel jutalmazták az áttörés első
napjaiban végrehajtott hasonló hőstetteiért.

Az áttörés során a cél az ellenfél meglepése, majd folyamatos
csapásméréssel az olaszok meghátrálásra kényszerítése volt.
„A hadműveletet eleve úgy tervezték, hogy a német és az oszt-
rák-magyar csapatok az ellenséget a Tagliamento folyóig szorítják
vissza, ami azt jelentette, hogy sikerül kitörniük a Júlia-Alpok
hegyvonulatai közül és kijutni az észak-olasz síkságra. Az olaszok
a Tagliamentónál csak nagyon rövid ideig tudták megvetni a lábú-
kat, ezért a központi hatalmak hadseregei tovább nyomultak előre.
Ha a Piave túlsajtján nem sikerült volna megállítani a támadókat,
és még tovább hátrált volna az olasz haderő, veszélybe került vol-
na Velence és Olaszország mint háborúzó fél jövője is, így kétséget
kizáróan nagy tétje volt a Piave mentén novemberben lezajlott
harcoknak” – mondta Balla Tibor. Az áttörés következtében
az olasz hadsereg látványosan demoralizálódott. A hátrálás

során 350 ezer katonaszó-
kevényt fogdostak össze a
hátországban, amely több
hadsereg létszámával is
felért. Ehhez hozzájárult,
hogy korábban nem szok-
tak hozzá ahhoz, hogy
ezen a frontszakaszon
németek ellen harcoljanak,
akiket mindig is magasabb
harcértékű csapatoknak
tekintettek, így pszichés
nyomásként nehezült rájuk
a tudat, hogy a komolyabb
ellenfél hírében álló német

ségesek egy hét alatt eljutottak a Tagliamentóig), de az üldözés
ütemét fokozni már nem tudták. Az eredményt gyorsan mozgó
alakulatok (gépjárművekkel szállított gyalogság, kerékpárosok,
páncélgépkocsik, továbbá lovas csapatok) hiányában nem tud-
ták kellően kihasználni, hiszen még több foglyot ejthettek volna,
s még nagyobb veszteséget tudtak volna okozni az olaszoknak.
Mindezek ellenére azonban senki sem számított ekkora győ-
zelemre, ami mindenképpen szép eredménynek számít. „Az
Osztrák-Magyar Monarchia harmincezer, a német szövetséges
negyvenezer halottat és sebesültet könyvelhetett el, így a központi
hatalmak részéről „csak” hetvenezer fő volt a veszteség, ami nagy-
jából egyötöde az olaszok áttörés következtében elszenvedett vesz-
teségének” – állapította meg a HM HIM osztályvezetője.
Hogy miért éppen az Isonzó mentén indítottak támadást az
olaszok 1915-ben? „Cadorna olasz vezérkari főnök nem véletlenül
választotta ki ezt a frontszakaszt, hiszen a földrajzi viszonyok
kedvezőek voltak, továbbá az olasz többségű Triest kikötővárosá-
nak és a tőle délre fekvő Isztriai-félszigetnek a megszerzése első-
leges hadicéljai között szerepelt. A másik fő olasz támadási irány
Laibach (ma: Ljubljana) volt. Az Osztrák-Magyar Monarchiának
mindkét irányban fel kellett vennie a harcot, ám katonái tizenegy

csatában derekasan helytáll-
tak.” Tehát azért húzódott ép-
pen az Isonzó mentén a front,
mert erre vezetett az egyik
legrövidebb út a Monarchia
belseje felé. Az olaszok célja
az áhított áttörést követő-
en Laibach, majd távolabbi
célként Bécs elfoglalása lett
volna.
Az isonzói fronton 1915–1917
között harcoló csapatok
mintegy negyedét-harmadát
tették ki a magyar kiegészítő-
sú alakulatok. Sokszor nem

csapatok ellen kell harcolniuk. Osztrák-ma-
gyar oldalon viszont erkölcsi pluszt jelentett
a katonák számára, hogy az olaszok elleni
offenzíva során visszavághattak a több mint
két év alatt elesett bajtársaikért. A sikeres
frontáttörés után az osztrák-magyar és
német alakulatok gyorsan haladtak előre
az olasz síkságon, az olaszok pedig szinte
fejvesztve, rengeteg hadifoglyot és harc-
eszközt hadizsákmányként hátrahagyva
menekültek.

A nem várt tempójú előrejutás mindkét
hadviselő felet meglepte (a támadó szövet-

teljes hadosztályokat, dandárokat vagy ezredeket, hanem csak
valamely ezred egy-egy zászlóalját küldték erősítésként, illetve
pótlásként az éppen veszélyeztetett frontszakaszokra. Mivel
az osztrák-magyar hadvezetés – kimondatlanul – az alpesi
tartományokból kiegészült osztrák alakulatok után a magyar
és a bosnyák ezredekert tartotta a legmegbízhatóbbaknak – a
szláv többségű ezredekert pedig a legkevésbé megbízhatóknak
–, ezért a magyar csapatok sokszor kerültek a legnagyobb vér-
áldozatot követelő csaták sűrűjébe. Például a Doberdó-fennsík
védelmét 1915 júliusa és 1916 augusztusa között, több mint egy
éven át döntően magyar csapatok látták el.

A 12. isonzói csatát követően 1917 decem-
berében a német csapatokat (mivel beállt
a tél és a Piave mentén megmerevedett a
front) visszaszállították a nyugati front-
ra. Az osztrák-magyar hadsereg legna-
gyobb része az 1918-as év folyamán az
akkorra már a Monarchia szempontjából
mellékből fő hadszíntérre előlépett olasz
fronton állomásozott. Mindez annak volt
köszönhető, hogy a központi hatalmak és
Szovjet-Oroszország 1917 decemberében
Breszt-Litovszkban fegyverszünetet,
majd 1918. március 3-án békét kötöttek,
s a korábban fő hadszíntérnek számító
orosz front tulajdonképpen megszűnt.
A caporettói áttörést követően már
nem volt jellemző, hogy nagy hadműve-
leteket hajtottak volna végre az olasz
harctéren. Egyedül az 1918 júniusában
indított és kudarcba fulladt piavei át-
kelés volt kivétel, az osztrák-magyar
haderő 150 ezer főnyi veszteséggel zárta
utolsó nagy offenzíváját. Ezt követően a
Monarchia már nem tudott sikeres tá-
madást indítani ezen a frontszakaszon.

1918 novemberében éppen a Piave mentén következett be a brit,
francia és amerikai csapatok által is támogatott olaszok győ-
zelme és a Monarchia katonai veresége, amely a padovai fegy-
verszünet megkötését eredményezte 1918. november 3-án.
„A caporettói áttörés a központi hatalmak legnagyobb sikere volt
az olasz fronton, mely a németek nyugati hadszíntéren végre-
hajtott hadműveleteivel összehasonlítva is jelentős győzelemnek
számít. Az osztrák-magyar és német csapatok hegyes terepen
végrehajtott győztes frontáttörésének lefolyását a két világháború
között a hadiakadémiákon is oktatták, így iskolapéldaként vonult
be a hadtörténelembe” – fejezte be Balla Tibor. ●

KOMMUNIKÁCIÓS NEHÉZSÉGEK

Ausztria–Magyarország haderejében a kommunikációs nehézségek is megnehezítették
az irányítást. A birodalom katonai vezetését osztrák dominancia jellemezte, a tábornoki
kar javarészt német ajkú tisztekből állt. Komoly problémát jelentett a császári és királyi
hadseregben, hogy a Monarchia különböző vidékeiről besorozott, tizenkét nagyobb
nemzetiséghez tartozó katonák nem értették egymást, kevesen beszéltek a hadsereg ve-
zé nyleti és szolgálati nyelveként használt németet, ami legfeljebb 80-100 német vezény-
szó ismeretére korlátozódott. A katonák között szép számmal voltak iskolázatlanok, és
sokan csak az anyanyelvükön beszéltek. Balla Tibor szerint egy fiatal, a katonai akadé-
miáról frissen kikerült tiszt jó eséllyel a közös hadsereg valamelyik német szolgálati és
vezényleti nyelvű ezredében kezdte pályafutását. Itt szinte kivétel nélkül mindenkinek
záros határidőn belül el kellett sajátítania egy vagy több ezrednyelvet is, amely az ezred-
ben szolgáló katonák minimum húsz százaléka által beszélt nyelv volt. Egy ezreden belül
több ezrednyelvet is használhattak, annak függvényében, hogy etnikailag mennyire ke-
vert területről származtak a katonák. Például az erdélyi kiegészítésű ezredekben együtt
szolgáltak a magyarok, a románok, a szászok és a rutének. A magyar királyi honvédség
ezredeinek szolgálati nyelve a magyar, illetőleg a horvát volt, így ha egy honvédalakulat
a fronton német ajkú osztrák vagy szláv többségű csapattestekkel harcolt együtt, sok
esetben egyáltalán nem vagy csak korlátozott mértékben tudtak kommunikálni bajtár-
saikkal. A honvéd tartalékos tisztek sem tudtak minden esetben németül, ami szintén
megnehezítette a kommunikációt és a kapcsolattartást a közös hadsereg tisztjeivel.
A korabeli leírásokból tudjuk, hogy sok probléma adódott ebből a háború során.

Őszköszöntő fesztiválok

Ha őszi, akkor szüret. Ilyenkor az emberek az egész éves kitartó munkát követően felvonulással, mulatsággal és kiadós lakomával kezdik meg a szüretelést. A gasztronómiai különlegességek fogyasztása egyik örömforrásunk, így a hűvösre forduló, őszi időszakra elhoztunk néhány olyan eseményt, amely garantáltan melegséggel tölti el az ember testét és lelkét.

Garda Fesztivál 2017

2017. november 3–5.

Tihany

A Balaton-felvidéken az őszi évszázadok óta a szüret és a gardahalászat évszaka. Tihany városában nagy múltra tekint vissza a Garda Fesztivál, amely a település egyik nevezetességéről, a gardáról, más néven a látott halról kapta nevét. A hal még a balatoni város címerében is látható. November első napjaiban a mély vízben telelni készülő gardák nagy számban megtalálhatók. A régi halászati hagyományok felelevenítése és a különleges halfogások elkészítése a háromnapos fesztivál fő célja, amelyre szórakoztató családi programokkal, zenével, tánccal, játékkal és vásárral várják a szervezők az érdeklődőket.

Nagy Orfűi Szalonna Fesztivál 2017

2017. november 4.

Orfű

Ötödik alkalommal rendezik meg a Nagy Orfűi Szalonna Fesztivált. A fesztivál során töpörtyűt, pecsenyét, hurkát, kolbászt, szalonnát és

pörköltet készítenek fél disznóból a résztvevők. Az elkészült ételeket a zsűri értékeli, az érdeklődők pedig a büfében megváltható kóstolójegy ellenében végigkóstolhatják. A jó hangulat garantált, a hagyományos magyar konyha kedvelői számára kihagyhatatlan esemény november elején.

Csokoládé Fesztivál és Nemzetközi Csokoládé Találkozó 2017

2017. november 10–14.

Szolnok

A magyar kézműves csokoládé szakma robbanásszerű fejlődéseként tartják számon a 2010-ben először megrendezett kiállítást.

A kézműves csokoládékészítők napjainkban nemzeti versenyeken szereznek rangos elismerést hazai terméküknek, így hatalmas érdeklődés kíséri a szolnoki rendezvényt is, mely rengeteg programmal várja a látogatókat november második hetében.

Szent Márton Újborfesztivál és Libator 2017

2017. november 11–12.

Szentendre

November 11–12-én rendezik meg a Magyar Termék Nagydíjat is elnyerő, őszbúcsúztató Márton-napi fesztivált a skanzenben. Márton-nap alkalmával újbor kóstolása és libalakra fogyasztása mellett családi programokkal is készül a látogatók számára a szentendrei skanzen. A fesztivál kiváló lehetőség, hogy családjunk, barátaink és munkatársaink körében Márton-napon kikapcsolódhassunk. ●

Új egyetemi könyvesbolt nyílt a Ludovika Campuson

A Nemzeti Közzolgálati Egyetem könyvkiadója, a Dialóg Campus Kiadó megnyitotta könyv- és ajándékküzletét az Oktatási Épület első emeletén.

Az NKE Könyvesboltban a Ludovika Campus minden polgára megtalálhatja nemcsak a tanulmányaihoz szükséges könyveket és jegyzeteket, hanem az összetartozás olyan jellegzetességeit is, mint az egyetemi logóval ellátott kávésbögre és napszemüveg.

Szeretettel várjuk az NKE Könyvesboltban!

Kapcsolat

+36 1 432 9000/20444

vasarlas@dialogcampus.hu

www.facebook.com/nke.konyvesbolt/

www.dialogcampus.hu

1083 Budapest, Üllői út 82., I. emelet 133.

Nyitvatartás: hétfőtől péntekig 7:30-tól 17:30-ig

IMPRESSZUM ● A Nemzeti Közzolgálati Egyetem megbízásából kiadja: NORDEX Nonprofit Kft. – Dialóg Campus Kiadó ● **Felelős kiadó:** Petró Ildikó ügyvezető ● **A szerkesztőség címe:** 1083 Budapest, Ludovika tér 2. ● **Tel.:** (30) 426 6116 ● **Felelős szerkesztő:** Horváth Orsolya ● **Újságírók:** Fecser Zsuzsanna, Podobni István, Szóór Ádám ● **Fotó:** Szilágyi Dénes ● **Tördelés és grafikai munkák:** Karácsony Fanni ● **Nyomdai munka:** Mondat Kft. ● **Felelős vezető:** Nagy László

LUDOVIKA

SZABADEGYETEM

A 2017/2018-as tanév során ismét folytatódik a Ludovika Szabadegyetem.

A tudományos ismeretterjesztő programsorozat továbbra is nyitott az egyetem polgárai és a külső érdeklődők számára, az előadások pedig a megszokott menetben, keddenként 18 órától, a Ludovika Főépület Egyed István termében hallhatók.

Program:

2017. 10. 31.	Gajdos Máté főhadnagy: <i>Éles riasztást kaptak a magyar Gripenek, de hogyan?</i>
2017. 11. 14.	Dr. Remek Éva: <i>EBESZ 2017 – Osztrák elnökség</i>
2017. 11. 21.	Prof. Dr. Padányi József mk. vezérőrnagy: <i>Amit eddig nem tudtunk a szigetvári Zrínyi Miklós-szablyáról</i>
2017. 11. 28.	Dr. Kasznár Attila nb. őrnagy: <i>Új tendenciák az Európát érő terrortámadásokban</i>
2017. 12. 05.	Dr. Pókecz Kovács Attila: <i>Mit adtak nekünk a rómaiak? – Az ókori Róma közjogi öröksége</i>

Ludovika Szabadegyetem – Legyen nyitott a tudásra!

További információ és regisztráció:
www.uni-nke.hu/szolgáltatások/ludovika-szabadegyetem

**A Ludovika Szabadegyetem korábbi előadásai megtekinthetők
az NKE YouTube-csatornáján.**